ม.0.7
ท1ง32ว
ง.2

วิธีสอนภาษาอังกฤษกับหลักจิตวิทยา

วิทยานิพนธ์

ของ

นางกานดา ณ ถลาง

THE LIBRARY
COLLEGE OF EDUCATION
BANGKOK, THAILAND

เสนอเพื่อพิจารณาการดำรงตำแหน่ง
รองศาสตราจารย์วิชาภาษาและวรรณคดีอังกฤษ

วิทยาลัยวิชาการศึกษา
พ.ศ. ๒๕๑๔

S 177322

สารบาญ

บทที่		หน้า
๑	บทนำ : ความมุ่งหมายของการศึกษา	๑
๒	สภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย	๔
	วัตถุประสงค์ของการเรียนภาษาอังกฤษ	๕
	ปัญหาเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ	๙
	ปัญหาเกี่ยวกับตัวครู	๙
	ปัญหาในด้านตัวนักเรียน	๑๓
	ปัญหาในด้านผู้บริหารและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ	๑๕
	ปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอน	๑๖
๓	วิธีสอนภาษาอังกฤษกับหลักจิตวิทยา	๒๖
	วิธีสอนแบบฟัง-พูด (Audio-Lingual Method)	๒๖
	หลักทางภาษาศาสตร์ที่นำมาใช้ในการสอนภาษา	๒๗
	หลักสำคัญทั่วไปที่ต้องยึดถือในระเบียบวิธีสอนแบบฟัง-พูด	๓๔
	หลักสำคัญที่ต้องยึดถือในวิธีฟัง-พูด	๓๗
	หลักจิตวิทยาที่ต้องคำนึงถึงในการสอนภาษาอังกฤษแบบฟัง-พูด	๔๐
	การใช้หลักจิตวิทยาในเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียนภาษาซึ่งถือเป็นเรื่องของการสร้างสมนิสัยอย่างเป็นกลไก	๔๓
	การใช้หลักจิตวิทยาในเรื่องการฝึกทางภาษาและการเสริมนิสัยให้แข็งตัว	๔๘
	การใช้หลักจิตวิทยาในเรื่องแรงจูงใจ	๕๕
	อารมณ์ของผู้เรียนในการเรียนภาษา	๕๙
๔	ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะบางประการสำหรับสภาพการในประเทศไทย	๖๒
	จุดมุ่งหมายที่การตั้งไว้สำหรับเด็กไทย	๖๒
	อายุที่เหมาะสมสำหรับจะเริ่มเรียนภาษาอังกฤษ	๖๔

บทที่		หน้า
	ข้อเสนอแนะในเรื่องวิธีสอนและการสร้างบทเรียน	๖๖
	การให้วิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือกในหลักสูตร	๖๙
	การตั้งศูนย์ภาษาอังกฤษในสถาบันการศึกษาชั้นสูง	๗๒
	การตั้งโครงการแปลตำรา	๗๓
	สรุป	๗๙
	บรรณานุกรม	๘๑
	ภาคผนวก	๘๕

420.7
ก
ร.3

บทที่ ๑

บทนำ

ความมุ่งหมายของการศึกษา

นับแต่การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศเข้ามาสู่ประเทศไทยอย่างเป็นทางการในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จนถึงปัจจุบันเป็นเวลาได้เกือบหนึ่งศตวรรษแล้ว ตามความรู้สึกของผู้เขียน สภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและปัญหาในเรื่องการเรียนการสอนยังอยู่ในสภาพที่คลุมเครือไม่กระจ่างแจ้ง ในเรื่องของการเรียนการสอนนั้นดูประหนึ่งไม่มีแนวทางแน่วแน่ว่าจะปักเข็มไปสู่ทิศใด ส่วนในด้านปัญหานั้นก็มีแต่ผู้กล่าวกันว่าการเรียนของนักเรียนไม่ได้ผลสมกับเวลาที่นักเรียนเสียไปและทุนที่รัฐทุ่มเทให้กับการนี้ การสอนนั้นก็อยู่ในสภาพทดลองสอนตามแนวทางวิทยาการที่โลกตะวันตกคิดค้นกันขึ้นเกี่ยวกับการสอนภาษาเป็นภาษาต่างประเทศ ยังหาเอาเป็นที่ยุติได้ไม่ว่าจะสอนด้วยวิธีสอนชนิดใดจึงจะดีและเหมาะสมกับเด็กไทย ในประเด็นหลังนี้แท้จริงแล้วก็คงจะต้องเป็นไปในสภาพเช่นนี้ คือไม่ว่าวิทยาการด้านใดก็ตามต้องถือว่ายังอยู่ในขบวนการทดลองทั้งสิ้น ยังหาเป็นที่ยุติได้ไม่ว่าสิ่งนี้เป็นเช่นนี้แน่แท้ วิธีนี้ดีเลิศ หรือวิธีนั้นเลว พัฒนาการของวิทยาการด้านใด ๆ ก็ยังไม่มีจุดอิ่มตัวทั้งสิ้น ฉันใดก็ดีในเรื่องของการสอนและวิธีสอนก็เป็นเรื่องที่ยังไม่หยุดยั้ง และยังต้องการการวิจัยศึกษาค้นคว้ากันอยู่ การวิจัยศึกษาในระยะต้นก็เป็นบันได นำไปสู่วิวัฒนาการของการค้นคว้าที่ซับซ้อนและก้าวหน้าขึ้นไป ผู้ใดจะไปประนามว่าวิธีการอันเป็นผลของการวิจัยแต่ดั้งเดิมเป็นวิธีเลวใช้ไม่ได้ย่อมเป็นผู้ไม่มีจิตใจเป็นนักวิชาการ ประเด็นสำคัญอยู่ที่ควรรู้ว่าวิธีใดตรงจุดประสงค์ที่เราต้องการอย่างไร และวิธีใดไม่เหมาะสมเพราะเหตุใด

ประเทศไทยยังต้องการการวิจัยค้นคว้าอีกมากเพื่อให้รู้สภาพของปัญหาและความเป็นไปในเรื่องการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยเพื่อจะนำผลของการศึกษาค้นคว้านั้น ๆ มาเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขเรื่องของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้ดีขึ้น ในปัจจุบันการศึกษาค้นคว้ามักจะแวดวงอยู่ในขอบเขตของการศึกษาเพื่อทำปริญญานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษาชั้นปริญญาตรีและปริญญาโทในสถาบันการศึกษาชั้นสูง เป็นส่วนใหญ่ซึ่งขอบเขตของการวิจัยก็อาจจะยังไม่กว้างขวางพอ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๗ กระทรวงศึกษาธิการได้ตั้งคณะกรรมการสำรวจสภาวะการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนขึ้นประกอบด้วยผู้แทนจากกรมสามัญศึกษากรมวิสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา กรมการฝึกหัดครู กรมวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิที่สอนอยู่ในโรงเรียนราษฎร์ ผลของการสำรวจครั้งนี้น่าจะได้แพร่หลายให้กว้างขวางยิ่งกว่า

เท่าที่เป็นอยู่ ให้สมกับที่เป็นงานระดับกระทรวงสำรวจสภาวะของโรงเรียนทุกภาคของประเทศ โดยถือว่าตัวประชากรเป็นตัวแทนของทั้งประเทศ และผลงานก็ควรจะได้มีค่าเต็มเม็ดเต็มหน่วยคุ้มกับที่ได้ลงทุนลงแรงไปเป็นอันมาก ในการศึกษาครั้งนี้ของผู้เขียนก็ได้อาศัยอ้างอิงผลงาน [๑] ของคณะสำรวจภาวะการสอนภาษาอังกฤษนี้มากในเชิงตัวเลข สถิติ และข้อสรุปของปัญหาต่าง ๆ แต่เป็นที่น่าเสียดายที่จะต้องกล่าวไว้ในที่นี้ว่ารายงานฉบับนี้ไม่ได้อยู่ในรูปเล่มที่จะเป็นหนังสืออ้างอิงได้อย่างสมบูรณ์แบบ กล่าวคือ ไม่ปรากฏชื่อรายงาน ไม่มีพุทธศักราชที่พิมพ์ และไม่ปรากฏหน้า เป็นเอกสารที่อัดสำเนาแล้วนำมาเย็บเล่มรวมไว้ด้วยกันเท่านั้น

ผู้เขียนใคร่ตั้งข้อสังเกตว่า โดยสรุปแล้วการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยเป็นไปตามกรรลองเรื่อย ๆ นอกเหนือไปจากการเน้นในเรื่องการเรียนทักษะทั้งสี่ของภาษาไปตามลำดับขั้นแล้ว ไม่ปรากฏว่ามีปรัชญาหรือจุดมุ่งหมายในขั้นท้ายสุดของการให้เด็กไทยเรียนรู้ภาษาอังกฤษว่าเพื่อสิ่งใดในชีวิต แม้ว่าตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการการเรียนภาษาอังกฤษจะเป็นวิชาบังคับตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาในครั้งก่อนและตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปลายในปัจจุบัน การเรียนการสอนก็เป็นไปอย่างที่ปรากฏเด่นชัดกันอยู่ว่าไม่ได้ผลสมกับการลงทุนลงแรง อีกทั้งไม่มีการวิจัยค้นคว้าเพียงพอที่แสดงให้เห็นความสนใจใฝ่ใจในเรื่องที่ชาติเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญพอถึงกับนำมาให้เป็นวิชาบังคับวิชาหนึ่งที่กุลบุตรกุลธิดาไทยทุกคนต้องเรียน วิธีสอนภาษาอังกฤษก็มักจะเป็นไปตามวิธีที่เคยดำเนินมาแล้ว จะได้ผลหรือไม่ก็ยกให้เป็นเรื่องของบุญกรรม ในระยะ ๒๐ – ๓๐ ปีมานี้มีการฟื้นฟูระเบียบวิธีสอนตามแบบอย่างของความเคลื่อนไหวในโลกตวันตกโดยเฉพาะอเมริกา ก็มักจะเป็นไปอย่างตามสมัยนิยมมากกว่าจะมีผู้รู้แก่นแท้และสนใจศึกษาหลักหรือปรัชญาของวิธีนั้น ๆ จริงจังและพยายามนำมาปรับปรุงนำมาใช้กับสภาพของเมืองไทย บางครั้งกลับจับแต่ส่วนที่เป็นกระพี้มาแสดงให้ผิดร่องรอยไปจากของเดิมก็มีมาก ดูแล้วประหนึ่งว่ายอมรับกันโดยผิวเผินว่าการเรียนภาษาอังกฤษเป็นสิ่งจำเป็นยิ่ง แต่ก็ขาดการปฏิบัติที่หนักแน่นอย่างที่จะถือว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องจริงจัง ขาดหลัก ขาดทฤษฎีที่ควรยึดถือ และท้ายที่สุดขาดกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน และการไม่เห็นในความจำเป็นในด้านของผู้เรียนซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญยิ่งในทักษะของผู้เขียนตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ แม้จุดมุ่งหมายของการเรียนจะวางไว้ดีเด่น วิธีดำเนินการดี แต่ขาดการร้อให้เกิดความสนใจในด้านตัวผู้เรียนคือผู้เรียนไม่เกิดความประสงค์ที่จะเรียน ก็จะไม่เกิดการเรียนรู้ขึ้น ตรงกันข้ามกลับเกิดการฝ่าฝืนจิตใจที่ยังโทษให้แก่ทุกฝ่าย ยิ่งเป็นในกรณีที่จุดมุ่งหมายก็ไม่เด่นชัด

---

[๑] กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการสำรวจภาวะการสอนภาษาอังกฤษ รายงาน

วิธีดำเนินการก็ไม่แน่นอน ผู้เขียนเองก็ไม่เกิดความประจักษ์แจ้งว่าตนจะต้องเรียนไปเพื่อเหตุใด สภาพการก็จะเลวร้ายลงเป็นทวีคูณ

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้เขียนได้วางความมุ่งหมายไว้เป็นสามตอนใหญ่ ๆ ด้วยกันคือ ในเบื้องแรกจะเสนอภาพทั่วไปของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในบ้านของเราโดยกว้าง ๆ ไม่มุ่งหวังจะทำให้พิสดารแต่ประการใด ทั้งนี้อาศัยการค้นคว้าที่เคยมีผู้ศึกษาไว้บ้างและจากประสพการณ์ของตนเองด้วยบ้าง แล้วเพ่งเล็งลงมาถึงในตอนที่สองซึ่งเป็นการกล่าวถึงวิธีสอนภาษาต่างประเทศที่เป็นแบบปัจจุบันที่สุดของการสอนภาษาเป็นภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้มีหลักใหญ่อยู่ว่าต้องเพิ่มหลักการทางจิตวิทยาโดยคำนึงถึงการนำหลักจิตวิทยามาใช้ให้มากที่สุดในทุกหลักใหญ่ ๆ ทางภาษาศาสตร์ในระเบียบวิธีสอนนั้นเป็นลำดับไป เพื่อให้การเรียนการสอนมีผลเลิศยิ่งขึ้น ตอนที่สองนี้จะเป็นตอนสำคัญของการศึกษาครั้งนี้ ถึงกระนั้นก็ตามผู้เขียนมิได้มีความมุ่งหมายจะอธิบายหรือบรรยายถึงวิธีสอนชนิดนี้อย่างละเอียดพิสดาร เพราะผู้ใส่ใจย่อมจะทราบว่ามีตำราต่างประเทศที่เขียนโดยผู้มีประสบการณ์ เป็นผู้รู้และทดลองใช้วิธีนี้อยู่ พิมพ์ออกมาแพร่หลายแล้วหลายเล่มด้วยกัน ซึ่งจะเป็นแหล่งสำหรับแสวงหาความรู้ได้อย่างละเอียดกว้างขวางลึกซึ้ง ผู้เขียนเพียงแต่จะนำหลักที่สำคัญมาวิเคราะห์ประกอบการศึกษาครั้งนี้เท่านั้น ในตอนที่สามซึ่งเป็นตอนสุดท้ายก็ใคร่สรุปเสนอแนะถึงสภาพการปัจจุบันในบ้านเมืองของเราที่ควรจะจัดทำได้ในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการสอนภาษาอังกฤษเพื่อแก้ไขปัญหาปัจจุบัน

ข้อสมมุติฐานที่ยึดถือในการศึกษาครั้งนี้คือ จุดมุ่งหมายใหญ่หรือปรัชญาที่วางไว้เบื้องหลังการสอนภาษาย่อมนำไปสู่วิธีสอนที่ตรงจุด และวิธีสอนที่ตรงจุดจะทำได้ดียิ่งขึ้นถ้ายึดถือหลักของจิตวิทยาการเรียนรู้ให้ถูกต้องและผสมผสานกันให้ดีกับสภาพแวดล้อมอย่างไทย จิตใจและนิสัยอย่างไทย

ข้อสรุปและเสนอแนะในบั้นปลายนั้นเป็นผลพลอยได้จากการได้ใช้สติปัญญาไตร่ตรอง ศึกษาใคร่ครวญในเรื่องนี้จากหัวข้อในประเด็นต้น ๆ นั่นเอง

บทที่ ๖

สภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย

ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ อาจถือเอาการที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้จ้างสตรีชาวอังกฤษ คือนาง แอนนา เลียวโนเวนส์ (Mrs. Anna Leonowens) มาสอนภาษาอังกฤษแก่พระเจ้าลูกเธอในราชสำนัก เป็นการเริ่มมีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษกันเป็นครั้งแรกในประเทศไทย แต่ก็เป็นไปภายในวงจำกัดและสิ้นสุดลงในเวลาอันสั้น ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีพระบรมราชโองการให้ตั้งโรงเรียนสอนภาษาอังกฤษในพระราชวังขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๑๕[1] มีนาย ฟรานซิส จอร์ช แพทเทอร์สัน (Francis George Patterson) เป็นครูชาวอังกฤษทำสัญญาจ้างมาสอน ๓ ปี สอนพระเจ้าน้องยาเธอกลุ่มหนึ่งและนักเรียนจากโรงเรียนมหาดเล็กหลวงอีกกลุ่มหนึ่ง โรงเรียนนี้เลิกราไปเกือบจะภายในไม่ถึงกำหนดเวลา ๓ ปี เพราะจำนวนนักเรียนเหลืออยู่เพียงเจ้านาย ๓ พระองค์เท่านั้นจากนักเรียน ๓๐ คน เมื่อเริ่มต้น

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๓๑ แมคฟาแลนด์ (Mac Farland) ตั้งโรงเรียนสวนอนันต์ขึ้นเพื่อสอนภาษาอังกฤษให้แก่เจ้านายและลูกผู้มีตระกูล[2] สืบเนื่องจากโรงเรียนของนายแพทเทอร์สัน แต่โรงเรียนนี้ก็ไม่เป็นที่นิยมอีก ถ้าจะให้ตีความก็เพราะไม่เกิดมีความจำเป็นที่จะต้องเรียนประกอบกับการไม่ไว้ใจในด้านของผู้ปกครองที่จะให้บุตรหลานมาเรียนกับหมอสอนศาสนาด้วย ความนิยมก็เสื่อมซาไปเอง จนกระทั่งในปลายปี พ.ศ. ๒๔๓๔ ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงดำริเห็นว่าภาษาอังกฤษเป็นสิ่งควรเรียนสำหรับพวกเจ้านายและผู้มีตระกูลดังกล่าว จึงโปรดเกล้าให้โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบมีการสอนภาษาอังกฤษขึ้นนั้นเป็นการสอนภาษาอังกฤษอย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรกในประวัติการศึกษาของไทย และนับแต่นั้นมาจนปัจจุบันภาษาอังกฤษก็เข้ามามีบทบาทเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาของเยาวชนไทยตลอดมา

---

1 David Wyatt, Politics of Reform in Thailand : Education in the Reign of King Chulalongkorn, pp. 70 - 71.

2 Ibid. p. 108

จะเห็นได้ว่าการสอนภาษาอังกฤษในขั้นเริ่มต้นนี้ใช้เจ้าของภาษาเป็นครูสอนทั้งสิ้น เพราะไม่มีทางจะเป็นอื่นไปได้ ซึ่งก็ตรงจุดประสงค์ของการสอนภาษาดี และปฏิบัติได้เพราะจำนวนนักเรียนน้อยจำกัดอยู่ในวงแคบ กระนั้นผลก็ยังมีตกหล่น เพราะยังไม่เกิดความจำเป็นหรือความนิยมที่จะเรียน ครั้นการเวลาล่วงมาเมื่อภาษาอังกฤษกลายมาเป็นส่วนหนึ่งที่บังคับของหลักสูตรการศึกษาทั้งหมด การที่จะจ้างครูเจ้าของภาษามาสอนทั้งหมดย่อมเป็นไปไม่ได้ ย่อมต้องอาศัยครูไทย ถ้าเป็นครูที่มีความรู้ดีพอก็ไม่เกิดปัญหา แต่ถ้ามีการบีบบังคับที่จะต้องสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนทั่วไปทุกแห่งตั้งแต่ขั้นมัธยมศึกษาหรือประถมศึกษาปลายดังในปัจจุบัน หรืออีกนัยหนึ่งในปีที่ ๕ หลังจากเด็กเข้าเรียนจำนวนของครูภาษาอังกฤษจำเป็นต้องมีมากให้พอกับจำนวนของเด็กที่ต้องเรียนทั่วทั้งประเทศ เราจะได้ครูไทยที่รู้ภาษาอังกฤษดีพอให้สมดุลกับจำนวนนักเรียนได้อย่างไร ความกดดันในเรื่องปริมาณย่อมมีผลกระทบกระเทือนในเรื่องคุณภาพอยู่เอง เมื่อสภาพการเป็นเช่นนี้คุณภาพของครูก็ย่อมจะพิถีพิถันไม่ได้ ฝ่ายนักเรียนก็เรียนไปเพราะเป็นส่วนหนึ่งที่จำเป็นต้องทำ พิจารณาดูก็จะทราบได้เองว่าคุณภาพของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนทั่วไปจะเป็นอย่างไร

<u>วัตถุประสงค์ของการเรียนภาษาอังกฤษ</u>

เมื่อครั้งตั้งโรงเรียนสอนภาษาอังกฤษโดยจ้าง นายแพทเทอร์ซัน เป็นครูนั้น ความมุ่งหมายเท่าที่ปรากฏก็คือ " ... ให้สอนอ่าน เขียน และพูดภาษาอังกฤษและฝรั่งเศส และสอนคณิตศาสตร์ ..."[1] ส่วนโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบนั้นส่วนที่เป็นโรงเรียนภาษาอังกฤษแยกออกต่างหากจากส่วนโรงเรียนภาษาไทยตั้งแต่เริ่มต้น และปรากฏว่าเป็นส่วนที่ให้เลือกมากกว่าจะเป็นส่วนที่เข้ามาสนับสนุนหลักสูตรภาคภาษาไทยทั่วไปของโรงเรียน "การสอนมีความมุ่งหมายเบื้องต้นในอันที่จะเตรียมผู้ที่จะไปศึกษาต่อในต่างประเทศ และสิ่งที่ตกทอดลงมาจากโรงเรียนภาคภาษาอังกฤษนี้ก็เกิดเป็นความยากลำบากในอันที่จะผสานภาษาอังกฤษเข้าให้อยู่ในระบบการศึกษาทั่วไปด้วย"[2]

จะเห็นได้ว่าจุดมุ่งหมายในการเรียนภาษาอังกฤษโดยเฉพาะเมื่อเริ่มก่อสร้างขึ้นนั้นเป็นไปในวงจำกัด มุ่งอยู่ในคนกลุ่มน้อยที่มีอภิสิทธิ์และโอกาสที่จะศึกษา และมุ่งเตรียมคนไปศึกษาต่อในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการติดต่อ ถ้าไม่รู้ภาษาอังกฤษก็ไม่มีโอกาสที่จะเรียนรู้สรรพวิทยาการใด ๆ ในประเทศของเขาได้ การสอนภาษาอังกฤษจึงจำเป็นด้วยเหตุนั้น

---

1 <u>Ibid</u>. p. 70.

2 <u>Ibid</u>. p. 110.

เมื่อการเรียนภาษาอังกฤษเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรในระบบการศึกษาของไทยโดยเฉพาะในระยะหลัง ๆ วัตถุประสงค์โดยทั่วไปก็คงจะเป็นเพราะเห็นว่าวิทยาการทั้งหลายส่วนใหญ่มีภาษาอังกฤษเป็นเครื่องสื่อ ความจำเป็นที่จะต้องติดต่อกับชาวต่างประเทศมีมากขึ้น ภาษาอังกฤษเพิ่มพูนความสำคัญขึ้นเรื่อย ๆ ในโลกปัจจุบัน การที่จะรู้วิชาการให้ลึกซึ้งสูงและกว้างออกไปจำเป็นต้องอาศัยผู้รู้ซึ่งเป็นต่างชาติเป็นผู้ถ่ายทอด อีกประการหนึ่งตำราทั้งหลายโดยเฉพาะในวิชาการขั้นสูงจำเป็นต้องใช้ที่เป็นในภาษาอังกฤษเพราะยังไม่มีแปลออกในภาษาไทย ระบบการศึกษาของไทยจึงให้ความสำคัญแก่การเรียนภาษาอังกฤษด้วยเหตุนี้

พิจารณาดูความมุ่งหมายของการเรียนภาษาอังกฤษที่ระบุไว้ในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการในระดับประถมศึกษาตอนปลาย[๑] มัธยมศึกษาตอนต้น[๒] และมัธยมศึกษาตอนปลาย[๓] ก็จะเห็นเป็นทำนองเดียวกันว่าเพื่อให้เด็กเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษว่าเป็นภาษาที่เป็นเครื่องสื่อของมวลวิชาการทั้งหลาย และเป็นเครื่องมือให้เรียนรู้ถึงโลกที่กว้างขวางออกไป ให้รู้ภาษาอังกฤษเพื่อจะได้เป็นพื้นฐานไปสู่การหาวิชาความรู้ในขั้นสูงขึ้นไป เพื่อมีให้ละความตั้งใจในการหาความรู้ในตัวภาษาอังกฤษเองให้สูงขึ้นไปด้วย เพื่อส่งเสริมสติปัญญาในการศึกษาค้นคว้าต่อไปทั้งในด้านภาษาและวรรณคดี กับทั้งให้เด็กแต่ละชั้นมีความสามารถใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของตนได้ตามระดับชั้นเรียนหรือระดับความรู้ของตน ส่วนความมุ่งหมายโดยเฉพาะลงไปก็เป็นการกำหนดความรู้ในทักษะทั้ง ๔ คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน ให้สูงขึ้นตามลำดับชั้น ประกอบกับการแยกวิชาออกเป็นเรื่องของภาษากับเรื่องของวรรณคดี

ในขั้นอุดมศึกษาและฝึกหัดครูจุดมุ่งหมายที่วางไว้ก็เป็นไปในทำนองเดียวกัน คือประสงค์จะเพิ่มพูนทักษะในภาษา ส่งเสริมความเข้าใจในวัฒนธรรม และวางรากฐานเพื่อการใช้ประโยชน์และค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม มีสิ่งเพิ่มเติมเป็นความมุ่งหมายของการเรียนภาษาอังกฤษในระดับฝึกหัดครู

---

[๑] กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรชั้นประถมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. ๒๕๐๓ หน้า ๑๐.

[๒] กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. ๒๕๐๓ หน้า ๔.

[๓] กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. ๒๕๐๓ หน้า ๑๑.

ก็คือระบุว่าเมื่อจบหลักสูตรควรจะมีความรู้ภาษาอังกฤษไปสอนเด็กในชั้นใด เช่นในระดับ ป.กศ.สูง ผู้เรียนวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาโทควรจะสามารถสอนภาษาอังกฤษในชั้นประถมศึกษาตอนปลายได้ และผู้ที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอกควรจะสอนภาษาอังกฤษในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้ เป็นต้น[๑] ส่วนจุดมุ่งหมายเฉพาะก็วางไว้ตามลำดับขั้นของทักษะและความรู้ทางวรรณคดี ยิ่งในขั้นที่สูงขึ้นไปก็ยิ่งเป็นความมุ่งหมายที่วางไว้จำเพาะเป็นรายวิชา ในทำนองลักษณะของรายวิชา (Course description) หรือเนื้อหาประจำวิชาหรือประมวลการสอน (Course content)

การวางความมุ่งหมายในการเรียนภาษาอังกฤษไว้ให้เห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษเป็นที่ยิ่งนี้อาจจะมีเหตุผลทางการเมืองแทรกอยู่ด้วย เพราะนับแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเรื่อยลงมาเรียกว่าเป็นสมัยที่ไทยเข้ายุคใหม่ การศึกษาและการพัฒนาประเทศแม้ในปัจจุบันเป็นไปเพื่อความอยู่รอดจากอำนาจของตวันตก อาจจะเป็นความเห็นของผู้นำประเทศในทุกยุคมาโดยเฉพาะหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. ๒๔๗๕ นี้เห็นว่าไทยจำเป็นต้องกระทำตนให้เทียมกับประเทศอารยะและเข้ากันได้กับชาวตวันตก การรู้ภาษาอังกฤษอาจเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งอันหนึ่งที่จะแสดงออกถึงความ "ทันสมัย" ในข้อนี้ ยิ่งกว่านั้นความจำเป็นที่จะต้องติดต่อกับชาวต่างประเทศโดยเฉพาะชาวอังกฤษและอเมริกา มีมากขึ้น ความจำเป็นที่จะต้องติดตามวิทยาการและความก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยีนี้เพิ่มขึ้น รวมทั้งความรู้สึกหลงที่ว่าผู้รู้ภาษาอังกฤษคือผู้ประสพความสำเร็จในวงการงาน เพราะเทียบส่วนแล้วมีจำนวนน้อยคนจากจำนวนคนไทยทั้งชาติที่จะมีความรู้ดีจริงในด้านภาษาอังกฤษ ทั้งหมดนี้ทำให้คนไทยส่วนหนึ่งยกภาษาอังกฤษไว้ในที่ที่สำคัญ และตีค่าของภาษาอังกฤษไว้สูงมากในระบบการศึกษาของไทยมาจนปัจจุบัน

ผู้เขียนใคร่วิจารณ์ว่าเมื่อพิจารณาดูความมุ่งหมายทั่วไปที่วางไว้ในหลักสูตรของการเรียนภาษาอังกฤษที่กล่าวมาแล้วนั้น เป็นความมุ่งหมายที่ทั้งสูงและทั้งกว้างเป็นขั้นอุดมคติโดยแท้ โดยเฉพาะในข้อที่ว่าให้เด็กประถมศึกษาปลายมองเห็นความสำคัญที่จะเรียนภาษาอังกฤษในฐานะที่เป็นสื่อสำคัญของการติดต่อระหว่างชาติ และในฐานะที่เป็นกุญแจแห่งคลังความรู้และสรรพวิชาการทั้งหลาย[๒] จริงอยู่จุดมุ่งหมายใด ๆ ก็ตามที่วางไว้ย่อมต้องก่อนข้างเป็นอุดมคติทั้งสิ้น แต่ไม่ควรจะเป็นอุดมคติที่ไม่มีทางจะไปสู่ได้ และไม่ควรจะวางบังคับไว้ให้ทุกคนไปสู่อุดมคติอย่างเดียวกันหมดควรจะมีการกำหนดขีดขั้นตามความ

---

๑ กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง พ.ศ. ๒๕๑๑ หน้า ๗ – ๘.

๒ กระทรวงศึกษาธิการ ล.ค. หน้า ๑๑.

แตกต่างที่เป็นจริงของบุคคล จุดมุ่งหมายที่ยิ่งห่างไกลจากความเป็นจริงหรือที่จะทำให้สมจริงได้ยาก เพียงไร เป้าหมายนั้นก็คือความฝันมากขึ้นเพียงนั้น ความฝันที่ไม่มีทางจะเป็นจริงย่อมไร้ประโยชน์แก่ชีวิตจริงของคนฉันใด จุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ไม่สัมพันธ์กับชีวิตและความต้องการที่เป็นจริงของเด็กก็ขาดประโยชน์และสิ้นเปลืองโดยใช่เหตุฉันนั้น การเรียนรู้โลกของเด็กในวัยประถมปลายนี้เป็นไปในสิ่งแวดล้อมอย่างไทย มีชีวิตและความเป็นอยู่อย่างไทย โดยเฉพาะเด็กที่อยู่ในชนบทเขาจะมองเห็นความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้ถึงขั้นดังกล่าวได้อย่างไร และผู้ใดจะทำให้เขารู้สึกได้จริงจัง ชีวิตของเด็กพวกนี้จะต้องพึ่งพิงอยู่กับการต้องรู้ภาษาอังกฤษสักเท่าใด และเหตุใดเราจะต้องไปบังคับให้เขาจำต้องรู้สึกเช่นนั้นไปเป็นระดับเดียวเหมือนกันหมดทั้งเด็กในกรุงและเด็ในชนบท

ยิ่งกว่านั้นถ้ามีผู้ศึกษาอ่านจุดมุ่งหมายของการเรียนภาษาอังกฤษที่วางไว้ในหลักสูตรแล้วใคร่ถามปัญหาจำเพาะลงไปว่า แท้ที่จริงประเทศไทยต้องการให้เด็กไทยเป็นอย่างไรเมื่อเรียนรู้ภาษาอังกฤษแล้ว หรือความรู้ภาษาอังกฤษมีส่วนช่วยวางรูปรอยบุคลิกภาพของเด็กไทยอย่างไรในการที่จะอยู่ในสังคมไทยปัจจุบัน ก็คงจะต้องการเวลาที่จะค้นหาคำตอบและผู้เขียนไม่แน่ใจว่าจะค้นได้จากจุดมุ่งหมายทั้งหลายที่ได้วางไว้นั้น จุดหมายปลายทางของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของเด็กไทยนั้นคืออย่างไรแน่

คงจะได้มีผู้สงสัยกันอยู่มิใช่น้อยว่า เบื้องหลังปรัชญาที่วางไว้เป็นจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยนั้น แท้จริงเราต้องการให้เด็กของเราเป็นอย่างไรหลังจากที่เขาได้ทุ่มเทแวลาและทุนทรัพย์ไปเป็นอันมาก เราต้องการให้เด็กไทยของเราพูดภาษาอังกฤษได้คล่องแคล่วติดต่อกับเจ้าของภาษาได้ดีในชีวิตประจำวันของเขาหรือ ข้อนี้ต้องย้อนพิจารณาว่าในชีวิตประจำวันของเด็กไทยโดยเฉลี่ยทั้งประเทศแล้วเขาจะต้องติดต่อกับคนอังกฤษ อเมริกาสักกี่คนต่อหนึ่งวัน ถ้าเขาออกจากบ้านไปตลาด ไปซื้อของ ไปโรงเรียน เขาต้องใช้ภาษาใดสื่อความเข้าใจ เราต้องการให้เด็กของเราฟังเข้าใจรู้วรรณคดีที่เป็นภาษาอังกฤษอย่างลึกซึ้งหรือ เราต้องการให้เขารู้วิชาเนื้อหาเช่น ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ฯลฯ เป็นภาษาอังกฤษหรือ ถ้าทำเช่นนั้นเขาจะรู้วิชาเหล่านั้นได้ลึกซึ้งเท่ากับที่เขาจะรู้ได้ด้วยเนื้อหาของภาษาไทยของเขาเองหรือไม่ หลังจากที่เราบังคับให้เด็กของเราเรียนภาษาอังกฤษมาเป็นเวลา ๑๒ ปี หรือมากกว่านั้น เราต้องการให้เด็กของเราเป็นอย่างไรในเรื่องที่เกี่ยวกับการรู้ภาษาอังกฤษ และเราได้ผลคุ้มค่าหรือไม่ สิ่งที่เป็นปัญหาเฉพาะหน้าอยู่ในปัจจุบันคือการก้าวให้ทันเทคโนโลยี่ทั้งปวงหรือมิใช่ และถ้าเด็กไม่สนใจในภาษาอังกฤษไม่มีทักษะพอ

เราจะหวังให้เขาต้องสามารถอ่านตำราภาษาอังกฤษในแขนงวิชาที่เขาเรียนโดยเฉพาะได้หรือเล่า, เราต้องการให้เด็กไทยของเรารู้โดยทั่วไปรู้ภาษาอังกฤษเพื่อเป็นเครื่องประดับสติปัญญา เหมือนกับที่เขาควรจะมีความรู้ในเรื่องคำนวณบ้าง วิทยาศาสตร์บ้าง สังคมวิทยาบ้าง ฯลฯ อันเป็นความรู้พื้นฐานที่ทำให้คนรอบรู้พอประมาณเพื่อประโยชน์ในการดำรงตนในโลกและสังคมปัจจุบันหรือมิใช่ หรือเราต้องการให้เด็กไทยสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ดุจเดียวกับการรู้ภาษาที่สอง ไม่ใช่เรียนรู้ภาษาต่างประเทศ นั่นคือสภาพที่จำเป็นเมื่อภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการของประเทศไทย ถ้าเราตอบปัญหาเหล่านี้ไม่ได้ก็คงจะเป็นการยากที่จะตีจุดหมายของการเรียนภาษาอังกฤษของเด็กไทยออกให้ชัดตรง ซึ่งจะเป็นหนทางนำไปสู่วิธีดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการก็อเรื่องการสอนวิธีสอนดังที่กล่าวไว้แล้วในบทนำว่าปรัชญาที่วางไว้ย่อมนำไปสู่วิธีการที่ตรงจุด

<u>ปัญหาเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ</u>

เมื่อกระทรวงศึกษาธิการตั้งคณะกรรมการสำรวจภาวะการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗ ก็ "...เนื่องด้วยปรากฏว่ามีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสอบภาษาอังกฤษตกกันมากและความรู้ของนักเรียนอ่อน กระทรวงศึกษาธิการจึงเห็นสมควรที่จะทำการสำรวจสภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนปัจจุบัน เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขต่อไป ..."[๑] การสำรวจครั้งนี้มีแบบสอบถาม ถามครูใหญ่หรือผู้บริหาร และถามครูผู้สอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนของกรมสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา กรมการฝึกหัดครู และกรมวิสามัญศึกษา การสุ่มตัวอย่างจดัทำทั้ง ๑๒ ภาคศึกษา น่าเสียดายที่ไม่มีการสอบถามตัวนักเรียนเองด้วยจะทำให้การสำรวจสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีการส่งผู้เชี่ยวชาญในการสอนหรือคณะกรรมการออกไปสำรวจสังเกตการเรียนการสอนที่เป็นอยู่อย่างแท้จริงตามรายต่าง ๆ ในภาคศึกษานั้น ๆ ด้วย คณะกรรมการ ฯ ได้พบเห็นปัญหามากมาย ซึ่งจะได้นำผลการศึกษามาสรุปไว้เป็นลำดับพร้อมทั้งอ้างอิงถึงผลการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งอื่นด้วย

<u>ปัญหาเกี่ยวกับตัวครู</u>

ผลของการวิจัยของคณะกรรมการสำรวจภาวะการสอนภาษาอังกฤษครั้งนี้ในประเด็นที่ใหญ่ยิ่งสำคัญที่สุดก็เป็นไปตามความที่อาจจะคาดหมายกันเองได้โดยแม้ไม่ต้องวิจัยค้นคว้า นั่นคือเป็นปัญหาเกี่ยวกับตัวครูและวุฒิของครูซึ่งมาเป็นอันดับแรก จากข้อเสนอแนะของทุกกรมระบุไว้เป็นอันดับแรกเกี่ยวกับจำนวนครูที่มีวุฒิไม่เพียงพอกับความต้องการ ตามโรงเรียนต่าง ๆ ต้องการครูที่มีวุฒิอย่างต่ำ

---

[๑] กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการสำรวจภาวะการสอนภาษาอังกฤษ <u>รายงาน</u> หน้า ๑.

ป.กศ. สูง และเรียนวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอก ต้องการให้ปรับระดับพื้นความรู้ของนักเรียนฝึกหัดครูให้มีมาตรฐานสูงขึ้นในด้านภาษาอังกฤษ เช่น ผู้ที่จะมาสอนในชั้นประถมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้น ควรให้มีพื้นความรู้ไม่ต่ำกว่าระดับ ป.กศ. สูง หรือเทียบเท่า ส่วนผู้ที่จะมาสอนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรมีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และควรให้ผู้ที่เรียนวิชาเอกหรือผู้มีความรู้ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีสอนภาษาอังกฤษมาก่อนเท่านั้นสอนวิชาภาษาอังกฤษ ปัญหาอื่น ๆ ที่พบอีกก็คือ ครูยังไม่เข้าใจวิธีสอน สอนด้วยความรู้ผิด ๆ สรุปแล้วก็คือ ปัญหาแรกที่สำคัญยิ่งเกี่ยวกับเรื่องการเรียนการสอนภาษาอังกฤษก็คือการไม่มีครูผู้ทรงคุณวุฒิเพียงพอกับการที่จำเป็นต้องสอนภาษาอังกฤษให้กับเยาวชนทั่วทั้งประเทศ ผลของการเรียนภาษาอังกฤษของเด็กเราจึงลุ่ม ๆ ดอน ๆ ไม่ได้ผลอยู่

ในอุดมคติของการสอนภาษาถ้าได้ครูที่เป็นเจ้าของภาษาเองสอนดังเช่นที่เป็นในประวัติการแรกเริ่มสอนภาษาอังกฤษในเมืองไทยครั้งสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็จะเป็นการดียิ่งถ้าได้ครูผู้เป็นเจ้าของภาษาและเป็นผู้รู้หลักวิชาในการสอนภาษาเป็นภาษาต่างประเทศด้วยก็จะยิ่งเลิศเกณฑ์ที่รองลงมาก็คือครูไทยที่มีความรู้ในหลักการสอนภาษาและมีความรู้ตัวภาษาอังกฤษเองใกล้เคียงกับเจ้าของภาษา ถ้าพิจารณาดูตามสภาพที่เป็นจริงแล้วจะเห็นได้ว่าครูที่สอนภาษาอังกฤษอยู่ในโรงเรียนของเราในปัจจุบันโดยส่วนเฉลี่ยยังห่างไกลจากเกณฑ์มาตรฐานที่วางไว้ทั้งสองข้ออย่างประมาณมิได้ทั้งด้วยปริมาณและคุณภาพ จึงเป็นการยากที่จะหวังผลในการเรียนการสอนที่จะให้ใกล้เคียงอุดมคติที่วางไว้

จากการสำรวจสภาวะการสอนภาษาอังกฤษของโรงเรียนทั่วประเทศนี้ปรากฏว่าจากโรงเรียนรัฐบาล ๖๘๔ โรงเรียน มีครูสอนภาษาอังกฤษที่เป็นเจ้าของภาษาประจำอยู่ ๑๗๘ โรงเรียน ใน ๑๗๘ โรงเรียนนี้มีอยู่ ๙ โรงเรียนที่มีครูเจ้าของภาษาประจำอยู่โรงเรียนละ ๒ คน อีก ๑ โรงเรียนมี ๓ คน นอกนั้นมีเพียงโรงเรียนละ ๑ คน แต่ในโรงเรียนราษฎร์สถานการณ์ยิ่งลำบากกว่านั้น คือในจำนวนโรงเรียนราษฎร์ ๒๓๑ โรงเรียน มีเพียง ๒๓ โรงเรียนหรือ ๑๐ % เท่านั้น ที่มีครูเจ้าของภาษาสอน แต่มีโรงเรียนที่มีครูเจ้าของภาษาอยู่ ๓ คนขึ้นไป ๕ โรงเรียนด้วยกัน ในโรงเรียนประชาบาลที่อยู่ในกลุ่มตัวอย่าง จากจำนวน ๑๔๕ โรง มีครูเจ้าของภาษาสอนอยู่เพียง ๓ โรง ในโรงเรียนเทศบาล ๒๘ โรงที่ทำการสำรวจไม่มีครูเจ้าของภาษาเลย ในสถานฝึกหัดครู ๒๖ แห่ง จากจำนวนทั้งหมด ๒๗ แห่ง มีครูเจ้าของภาษาอยู่ ๓ คนใน ๓ แห่ง ๒ คนใน ๖ แห่งและนอกนั้นมีแห่งละ ๑ คน ซึ่งต้องนับว่าเป็นกลุ่มของสถาบันการศึกษาที่นับว่าโชคดีในเรื่องนี้ ส่วนในโรงเรียนอาชีวศึกษาที่เปิดสอน

สูงกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากจำนวน ๙ แห่ง มี ๓ แห่งเท่านั้นที่มีครูสอนภาษาอังกฤษเป็นเจ้าของภาษา[๑]

ในด้านวุฒิของครู จากการสำรวจครั้งนี้ปรากฏว่า จำนวนครูสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนสังกัดกรมวิสามัญ จำแนกตามวุฒิสามัญและวุฒิครู (ยกมาแสดงเฉพาะสองกลุ่ม คือกลุ่มที่มีวิชาสามัญจบมัธยมศึกษาปีที่ ๖ และกลุ่มที่จบปริญญาตรีหรือสูงกว่า) มีดังนี้

จำนวนครู	มีวุฒิสามัญ	ไม่มีวุฒิครู	มีวุฒิครู					
			ว.หรือป.ป.	ป.	ป.ป.,ป.กศ.,หรือเทียบเท่า	ป.ม.,ป.กศ.สูง,เทียบเท่า	ปริญญาตรี	ปริญญาโท
๑๔๖๓ (๔๗.๔๖%)	ม.๖	๒๖๖	๑	๘๓	๒๘๔	๑๔๔	๗๑๓	๗
๓๓๔ (๑๑.๑๙%)	ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	๔๘	–	–	๓	๑๖๕	๑๔๑	๒๖

ทั้งนี้จากจำนวนผู้ให้คำตอบทั้งสิ้น ๓๐๔๔ คน

สำหรับโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา รายละเอียดแสดงจำนวนและวุฒิของครูสอนภาษาอังกฤษ เฉพาะกลุ่มที่มีวุฒิสามัญจบมัธยมศึกษาปีที่ ๖ และจบปริญญาตรีหรือสูงกว่า แสดงได้ในตารางดังนี้

จำนวนครู	มีวุฒิสามัญ	ไม่มีวุฒิครู	มีวุฒิครู					
			ว.ป.	ป.	ป.ป.,ป.กศ.หรือเทียบเท่า	ป.ม.,ป.กศ.,หรือเทียบเท่า	ปริญญาตรี	ปริญญาโท
๖๑๗ (๗๒.๔๗%)	ม.๖	๓	–	๙	๒๕๗	๓๐๕	๔๓	–
๘ (.๙๕%)	ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	–	–	–	–	–	๘	–

---

[๑] ค. ไม่ปรากฏหน้า.

ในโรงเรียนสังกัดกรมอาชีวศึกษา อาจแสดงรายละเอียดของจำนวนและวุฒิของครูสอนภาษาอังกฤษเฉพาะกลุ่มที่มีวุฒิสามัญจบมัธยมศึกษาปีที่ ๖ และจบปริญญาตรีหรือสูงกว่า ได้ในตารางดังนี้

จำนวนครู	มีวุฒิสามัญ	ไม่มีวุฒิครู	มีวุฒิครู					
			ว. หรือ ป.	ป.	ป.ป., ป.กศ., หรือเทียบเท่า	ป.ป.ม., ป.กศ.สูง, หรือเทียบเท่า	ปริญญาตรี	ปริญญาโท
๑๗๗ (๓๕.๕๗%)	ม.๖	๔	–	๑๖	๗๐	–	๖๑	–
๘๐ (๖๗.๑๙%)	ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	๑๔	–	๑	๖๙	–	๓๑	๖

ตารางแสดงรายละเอียดเช่นเดียวกันสำหรับโรงเรียนในสังกัดกรมการฝึกหัดครู มีดังนี้

จำนวนครู	มีวุฒิสามัญ	ไม่มีวุฒิ	มีวุฒิครู					
			ว. หรือ ป.	ป.	ป.ป., ป.กศ., หรือเทียบเท่า	ป.ป.ม., ป.กศ.สูง, หรือเทียบเท่า	ปริญญาตรี	ปริญญาโท
๓๙ (๖๖.๖๗%)	ม.๖	–	–	–	–	–	๓๑	๘
๘๑ (๕๔.๓๖%)	ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	๙	–	–	๑	๑๙	๔๐	๑๖

จะเห็นได้ว่าปัญหาที่เกิดแก่ทุกกรมคือปัญหาในด้านไม่มีครูที่มีวุฒิเพียงพอกับความต้องการในการที่จะสอนเด็ก ทุกกรมรายงานปัญหาเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษอันเนื่องมาจากตัวครูและวุฒิของครูเป็นทำนองเดียวกันว่า "ส่วนมากครูมีวุฒิต่ำและพื้นความรู้ไม่เพียงพอที่จะทำการสอนให้เป็นผลดีได้"[๑] และต่างก็เสนอแนะว่าพื้นความรู้ของครูที่จะทำการสอนในระดับชั้นต่าง ๆ นั้นควรจะเป็นอย่างต่ำระดับใด ทั้งควรเป็นผู้เรียนวิชาเอกเป็นภาษาอังกฤษมาด้วย สำหรับกรมอาชีวศึกษานั้นรายงานไว้ว่า

---

๑ ด. ไม่ปรากฏหน้า.

ในปัจจุบันกรม ฯ ขาดครูสอนภาษาอังกฤษ ส่วนมากใช้ครูที่จบจากวิทยาลัยเทคนิค และวิทยาลัยอาชีวศึกษาทำการสอน/เพื่อแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าให้ครูพวกนี้พอที่จะเป็นครูสอนภาษาอังกฤษได้ก็โดยให้นักเรียนที่อยู่ในวิทยาลัยดังกล่าวได้ศึกษาหนังสือเรียนที่จะต้องใช้สอนในโรงเรียนในชั้วโมงภาษาอังกฤษด้วย[๑]

เสาวรัตน์ ดาราวงษ์ ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการสอนในระดับ ป.กศ. สูง และกล่าวว่าปัญหาในด้านครู คือปัญหาที่ครูไม่มีความมั่นใจในความรู้ของตน เพราะขาดพื้นความรู้ที่แน่นแฟ้นในเรื่องภาษาอังกฤษอันเป็นรากฐานสำคัญของการเป็นครูภาษาอังกฤษ[๒]

ปัญหาด้านวิชาการเป็นปัญหาใหญ่สำหรับผู้ที่จะเป็นครู เพราะจะพบว่าถ้าครูประสพปัญหาในด้านนี้แล้ว ผลจะสท้อนเป็นวัฏจักรไปยังตัวนักเรียนด้วย กล่าวคือนักเรียนก็เป็นผู้ไม่มีความรู้ไปด้วย เมื่อเด็กไม่มีความรู้ครูที่มารับช่วงสอนในชั้นต่อไปก็ต้องประสพปัญหาอีก คือมักต้องย้อนหลังกลับมาสอนสิ่งซึ่งควรจะได้รู้ดีแล้ว วนไปดังนี้ การเรียนการสอนก็ไม่ได้คืบหน้าไปเท่าใด

ปัญหาในด้านตัวนักเรียน

โดยทั่วไปครูจะประสพปัญหาว่าพื้นความรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนของตนอ่อน จากรายงานของคณะสำรวจภาวะภาษาอังกฤษทั่วประเทศนี้พบว่าข้อนี้เป็นความจริง คือจากจำนวนผู้ตอบคำถาม ๔๖๕๖ คน มี ๒๑๐๕ คน หรือ ๔๕.๕๑ % ที่กล่าวว่าพื้นความรู้ของนักเรียนของตนอ่อน และมีจำนวน ๑๘๐๔ คน หรือ ๔๒.๔๓ % กล่าวว่าพื้นความรู้ของนักเรียนตนเหมาะกับระดับชั้นที่เรียน

การที่ความรู้ภาษาอังกฤษทั่วไปของเด็กไทยมีระดับต่ำนั้นก็อาจจะเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ ในบรรดาสาเหตุเหล่านั้นสิ่งที่กระทบกระเทือนเรื่องความรู้ของนักเรียนโดยตรงก็คือความสามารถและความรู้ของครูผู้สอนเอง ซึ่งเป็นผลทำให้เด็กไม่ได้รับความรู้เต็มตามที่ควร ดังได้กล่าวมาแล้วในเรื่องปัญหาของครู

---

[๑] ค. ไม่ปรากฏหน้า.

[๒] เสาวรัตน์ ดาราวงษ์ ปัญหาการสอนภาษาอังกฤษให้แก่นักเรียนระดับ ป.กศ. ชั้นสูง วิทยาลัยครูสวนดุสิต ปีการศึกษา ๒๕๑๑ , ๗๕ หน้า.

นอกจากนี้อาจจะพบว่านักเรียนไม่สนใจในภาษาอังกฤษ เพราะอาจจะมองไม่เห็นความจำเป็นที่ตนจะต้องเรียน หรือไม่ประจักษ์แจ้งในวัตถุประสงค์ของการเรียนและดังนั้นก็มองไม่เห็นความจำเป็นที่ตนต้องเรียนภาษาอังกฤษ เคนเนธ เมทโธล (Kenneth Methold) กล่าวไว้ในรายงานการสัมมนาเรื่องหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาว่า ส่วนใหญ่เด็กไทยในระดับนี้เรียนภาษาอังกฤษเพื่อประสงค์จะให้เป็นที่ชื่นชมยินดี หรือเอาใจครูและพ่อแม่ผู้ปกครองมากกว่าที่จะเรียนด้วยความสมัครใจของตนเอง หรือเห็นในคุณค่าของภาษาอังกฤษเอง การเรียนหรือพยายามเรียนเพื่อเอาใจพ่อแม่และครูนี้ เมทโธล กล่าวว่าสอดคล้องกับนิสัยและวัฒนธรรมอย่างไทย ๆ คือความเคารพนับถือและตามใจผู้ใหญ่ เมทโธล ยังแสดงความคิดต่อไปด้วยว่าเหตุผลเช่นนี้เพียงอย่างเดียวก็ดูจะไม่ยุติธรรมที่เด็กจะต้องประสพกับความยากลำบากต้องขึ้นให้ถึงความหวังของครู และผลที่สุดต้องประสพกับความผิดหวังที่ไม่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเท่าที่คาดหวังไว้ เมทโธล คิดว่าในระดับประถมศึกษาการเรียนภาษาอังกฤษควรจะได้รับการปรุงแต่งให้เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน นำความเพลิดเพลินและความใคร่เรียนรู้มาสู่เด็กมากกว่าจะเป็นพฤติกรรมที่จำเจ น่าเบื่อ แห้งแล้ง และบังคับจริงจังเกินไปสำหรับเด็ก

ปัญหาที่เกิดจากผู้เรียนไม่เห็นความจำเป็นหรือประโยชน์ของภาษาอังกฤษนี้ นับเป็นปัญหาหนักหน่วงในปัจจุบันตั้งแต่ในระดับประถมศึกษาไปจนถึงขั้นอุดมศึกษา และก่อให้เกิดการขัดแย้งรุนแรงในระบบการศึกษาและในจิตใจของผู้เรียนผู้สอน ในสภาพเช่นปัจจุบันที่ชีวิตเพิ่มความเคร่งเครียดขึ้นเรื่อย ๆ เราอาจจะหวังได้น้อยลงทุกทีที่จะให้เด็กไม่ว่าจะเป็นในประเทศไทยหรือ ณ ที่ใดก็ตามยอมทำสิ่งใด หรือยอมเรียนภาษาต่างประเทศเพียงเพื่อให้สมใจครูหรือพ่อแม่ผู้ปกครอง หรือเพียงเพื่อให้ขึ้นชื่อว่าได้เรียนภาษาต่างประเทศ ระบบการศึกษาของเราก็สนับสนุนที่จะให้เด็กเป็นตัวของตัวเองและมีความคิดมีเหตุผลเป็นของตนเอง ถ้าเรายังหวังที่จะให้เด็กทำอะไรเพียงเพื่อตามใจผู้ใหญ่ก็แปลว่า เราคิดอย่างหนึ่งแต่กระทำอีกอย่างหนึ่ง ส่วนในประเด็นที่ว่าเด็กยอมเรียนเพียงเพื่อให้ได้ขึ้นชื่อว่าได้เรียนภาษาต่างประเทศนั้นเป็นเหตุผลที่พบกันอยู่ทั่วไปในบรรดานักเรียนชั้นมัธยมหรืออุดมศึกษา แม้ในประเทศสหรัฐ-

---

1 Kenneth Methold "Motivating the Learning of English in the Primary School" ในรายงานการสัมมนาเรื่องหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ๒๕๑๗, หน้า ๑๖๔-๑๖๖

อเมริกา คือเรียนภาษาต่างประเทศเพราะอยากจะได้ชื่อว่าได้เรียนรู้ภาษาต่างประเทศเท่านั้น แทนที่จะเป็นการเรียนเพราะเห็นในคุณประโยชน์ของภาษาเอง ซึ่งนับว่าแรงจูงใจที่ทำให้เด็กสนใจเรียนนั้นอ่อนเพราะเป็นแรงจูงใจอันก่อให้เกิดความสนใจที่มาจากสิ่งภายนอก (Extrinsic interest) ไม่ใช่ก่อให้เกิดความสนใจในเนื้อแท้ที่จะยั่งยืน (Intrinsic interest)

ปัญหาในด้านผู้บริหารและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ

ในบางครั้งจะพบว่าการเรียนการสอนภาษาอังกฤษประสพปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหาร เช่นอาจารย์ใหญ่หรือครูใหญ่ไม่มีคุณวุฒิ ไม่สนับสนุนงานด้านนี้เท่าที่ควร งบประมาณหรือกิจกรรมในด้านนี้ไม่ได้รับความเอาใจใส่และทำให้เกิดอุปสรรคในการดำเนินงานได้ ในบางครั้งอาจจะมีความจำเป็นทางด้านบริหารที่โรงเรียนไม่อาจอนุญาตให้ครูสอนภาษาอังกฤษไปรับการอบรมตามควร เพราะไม่อาจหาครูที่จะสอนแทนได้ หรือครูต่างก็มีปริมาณชั่วโมงสอนเต็มที่กันอยู่แล้ว หรืออาจจะมีความจำเป็นในด้านอื่นอีกที่ไม่อำนวยโอกาสให้ก็ได้ จึงเป็นผลในการสำรวจทั่วประเทศว่า "ครูที่ทำการสอนตั้งแต่ ๕ ปี ขึ้นไป แม้จะมีประสพการในการสอนแต่โอกาสที่จะได้รับวิทยาการใหม่ ๆ ยังน้อย ..." [๒] ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากปัญหาด้านอื่น ๆ ประกอบกันหลายด้านก็ได้ที่ทำให้ครูไม่ได้รับการอบรมในเรื่องการสอนภาษาอังกฤษเท่าที่ควร เช่นปรากฏว่าผู้บริหารอาจสนับสนุน และตัวครูเองก็ต้องการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมแต่ไม่มีเวลา เพราะงานในหน้าที่แต่ละวันหนักมากอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามการสนับสนุนกิจกรรมและการดำเนินงาน การสอนการเรียนในเรื่องของภาษาอังกฤษนี้ขึ้นอยู่เป็นอันมากกับความรู้ของผู้บริหารตลอดจนเจตนคติที่มีต่องานด้านภาษาอังกฤษ และความกว้างในด้านวิชาการด้วยที่จะไม่ให้ผู้บริหารคับแคบสนับสนุนอยู่แต่เรื่องที่ตนรู้และสนใจแต่อย่างเดียว

---

[1] Wilga Rivers , The Psychologist and the Language Teacher , p. ๘๖.

[๒] กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการสำรวจภาวะการสอนภาษาอังกฤษ ล.ค. ไม่ปรากฏหน้า.

ปัญหาที่พบอีกประการหนึ่งก็คือโรงเรียนโดยทั่วไปมักไม่มีงบประมาณพอที่จะซื้อหนังสือหรืออุปกรณ์ในการช่วยการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้ได้ผลดี เพราะอุปกรณ์เหล่านี้ก็มักมีราคาสูงเพราะเป็นของที่ต้องสั่งมาจากต่างประเทศ เช่นเครื่องมือช่วยในการฝึกอ่านให้เร็ว หรืออุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการทางภาษาเป็นต้น แม้ว่าโรงเรียนจะสามารถสร้างห้องปฏิบัติการทางภาษาขึ้นได้ แต่การเก็บรักษาให้คงอยู่การหาเครื่องอุปกรณ์มาเพิ่มเติมหรือซ่อมแซมเมื่อชำรุด เหล่านี้ล้วนสิ้นเปลืองและอาจก่อให้เกิดปัญหาได้ทั้งสิ้น

มักจะพบกันอยู่เสมอในโรงเรียนและในสถาบันขั้นอุดมศึกษาทั่วไปว่าจำนวนนักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษในแต่ละชั้นมากเกินไปกว่าที่ครูจะสามารถควบคุมสอนตามหลักให้ได้ผลดี คือมักจะมีนักเรียนจำนวน ๔๐ คน เป็นธรรมดาหรืออาจสูงกว่านั้น ถ้าจำนวนนักเรียนน้อยกว่านั้นก็ต้องนับว่าโชคดี ดังนั้นการสอนส่วนใหญ่ก็มักจะเป็นไปตามแต่ที่จะทำได้เป็นการผลิตส่วนใหญ่ด้วยจำนวนไม่ใช่ด้วยคุณภาพ จะให้ยึดในอุดมคติหรือหลักการสอนภาษาอย่างเคร่งครัดฝึกกันจนสามารถทำได้ดีเป็นรายตัวก็ย่อมจะเป็นไปไม่ได้

นอกจากจำนวนนักเรียนมีมากเกินไปในห้องเรียนภาษาอังกฤษแต่ละห้องแล้ว ยังมีปัญหาที่พบจากการสำรวจอีกด้วยว่านักเรียนมีเวลาเรียนน้อยกว่าที่วางไว้ในหลักสูตร ทั้งนี้เพราะทั้งครูและนักเรียนต้องเสียเวลาทำกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ ของโรงเรียนบ่อย ๆ จนทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้ไม่เต็มที่[๑]

<u>ปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอน</u>

ส่วนใหญ่ปัญหาเรื่องตัวครูและวุฒิของครูก็จะเกี่ยวเนื่องมาถึงปัญหาเรื่องวิธีสอนของครูเองด้วย ครูที่มีสุฒิสามัญยิ่งสูงเท่าใดก็ยิ่งเป็นที่คาดหวังว่าจะมีความรู้ในเนื้อหาของวิชานั้น ๆ สูง ส่วนวุฒิครูนั้นก็เป็นเครื่องแสดงว่าผู้นั้นได้รับการอบรมหลักวิชาเกี่ยวกับการศึกษา หลักการสอน และจิตวิทยามาดีพอที่จะทำหน้าที่ครูได้ดี ดังนั้นครูสอนภาษาอังกฤษจะเป็นเจ้าของภาษาหรือมิใช่ก็ตามที ควรจะเป็นผู้ที่มีความรู้ในตัวภาษาอังกฤษอย่างดี โดยเฉพาะครูที่เป็นคนไทยควรมีคุณสมบัติข้อนี้ และในขณะเดียวกันก็มีความรู้ในเรื่องวิธีสอนภาษาเป็นภาษาต่างประเทศด้วย แม้แต่ผู้เป็นเจ้าของภาษาเองก็มิได้หมายความว่าจะสามารถเป็นครูสอนภาษาได้ดีเสมอไป การเป็นเจ้าของภาษาแต่อย่างเดียวมีความสามารถ

---

๑ ค. ไม่ปรากฏหน้า

ใช้และพูดภาษาได้อย่างคล่องแคล่วหาที่ติมิได้เท่านั้น มิได้เป็นเครื่องประกันว่าผู้นั้นจะเป็นครูสอนภาษาได้ดีด้วย และความคิดที่ว่าจะใช้แต่ครูผู้เป็นเจ้าของภาษาเท่านั้นสอนภาษาโดยไม่คำนึงว่าจะเป็นผู้รู้เกณฑ์การสอนภาษา หลักภาษาศาสตร์อย่างใดหรือไม่นั้นจะยิ่งเพิ่มความเหลวเละปั่นป่วนทำให้การเรียนไม่ได้ผลยิ่งขึ้น ตรงกันข้ามครูไทยที่มีความรู้ภาษาอังกฤษดี และเป็นผู้รู้หลักการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศด้วยจะสามารถทำงานได้มีประสิทธิภาพกว่า ดังนั้นความรู้เกี่ยวกับวิธีสอนภาษาอังกฤษจึงเป็นเรื่องสำคัญอีกเรื่องหนึ่งและเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับครูสอนภาษาทุกคนที่จะต้องใฝ่หาความรู้และนำมาเป็นแนวปฏิบัติ ความรู้ในตัวภาษาอังกฤษเอง กับความรู้เรื่องวิธีสอนภาษา เป็นของที่ต้องคู่กันไป จะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งเสียมิได้ ใน พ.ศ. ๒๔๙๗ ดวงเดือน ปันยารชุน[๑] ได้ศึกษาเรื่องการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย และสรุปไว้ว่าปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมของไทย คือการขาดครูที่ได้รับการอบรมเพียงพอในด้านการสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งผู้วิจัยแสดงความวิตกว่าควรจะได้รับการแก้ไขด่วน พร้อมทั้งเสนอลักษณะที่ครูสอนภาษาอังกฤษจำเป็นต้องมีอย่างน้อยคือ ๑) มีความรู้ภาษาอังกฤษดี ๒) มีประสบการในการสอน และ ๓) มีความรู้ในการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ

สุรีย์ เปี่ยมสุข[๒] ได้ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการอ่านของเด็ก และได้สรุปปัญหาเกี่ยวกับตัวครูและวิธีสอนไว้ว่าเป็นปัญหาสำคัญ เพราะเท่าที่ปรากฏครูไม่มีความรู้ภาษาอังกฤษดีพอ และยังไม่มีความรู้ในวิธีสอนภาษาอังกฤษที่จะสามารถนำไปสอนนักเรียนให้ได้ผล

ในสถานฝึกหัดครูส่วนมากครูสอนภาษาอังกฤษมักโชคดีได้รับการอบรมเกี่ยวกับวิธีสอนภาษาอังกฤษกันอยู่เนือง ๆ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นอีกรูปหนึ่งคือ ครูที่ได้รับการอบรมเมื่อพ้นระยะเวลานั้นแล้วก็มักจะกลับมาทำการสอนด้วยวิธีดั้งเดิมของตนเช่นเคย โดยไม่ใช้หลักการหรือทฤษฎีใหม่ ๆ ที่ตนได้รับการอบรมมา เป็นต้นว่าไม่ใช้วิธีตามหลักภาษาศาสตร์ มักจะยังถนัดนิยมสอนหนักไปในเรื่องอธิบายหลักไวยากรณ์ หรือสอนแบบแปล เรื่องของความถนัดจนเป็นนิสัยแล้วนี้เป็นเรื่องที่แก้ได้ยาก เพราะได้ฝังตัวลึกเสียแล้ว นอกจากว่าผู้นั้นจงใจตั้งใจแข็งแรงที่จะแก้ไข และพร้อมที่จะพบกับความยาก

---

[๑] Duangduen Panyarachun, Teaching English as a Foreign Language, 43 pp.

[๒] สุรีย์ เปี่ยมสุข การสอนอ่านอังกฤษในชั้น ป.กศ. ๙๗ หน้า.

ลำบากในการแก้ไขระบบของตนซึ่งจะทำได้ก็ต่อเมื่อมองเห็นคุณประโยชน์ในวิธีที่ได้รับการอบรมมาอย่างจริงใจเท่านั้น ถ้าจะเปรียบระยะเวลาที่ตัวครูผู้นั้นเองได้เรียนมาและสอนมาด้วยวิธีแบบแปล หรือแบบอธิบายไวยากรณ์ กับระยะเวลาที่มาได้รับการอบรมเพียงไม่กี่สัปดาห์แล้วก็จะไม่เป็นที่แปลกใจเลยว่าเหตุใดนิสัยและความเคยชินแบบเก่าจึงยังคงมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของผู้นั้นอยู่อย่างแรงกล้า

จากข้อมูลของคณะสำรวจภาวะการสอนภาษาอังกฤษก็ระบุไว้ว่า "โดยการพิจารณาข้อมูลนี้อาจกล่าวได้ว่าครูที่ทำการสอนภาษาอังกฤษของทุกกรมขาดการฝึกฝนเพื่อเป็นครูสอนภาษาอังกฤษ ทั้งนี้น่าจะเป็นผลกระทบกระเทือนถึงนักเรียนเป็นอย่างมาก"[๑]

นอกจากนี้ยังมีปัญหาปรากฏในรูปที่ครูผู้ไม่สามารถในการสอนภาษาอังกฤษต้องมาทำหน้าที่สอนภาษาอังกฤษ มักจะปรากฏอยู่เสมอว่าผู้ที่ไม่ได้เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอกมา ต้องมาทำหน้าที่สอนภาษาอังกฤษ และจะมีอยู่บ้างเหมือนกันแม้ว่าจะเป็นจำนวนน้อยที่ผู้ถนัดสอนภาษาอังกฤษ หรือเรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอกมาแต่ไม่ได้สอน หรือได้สอนน้อยกว่าวิชาอื่น จากข้อมูลของคณะสำรวจ ฯ ปรากฏว่าจากจำนวนครูที่ส่งคำตอบ ๔,๒๖๑ คน มีผู้ให้คำตอบว่าถนัดสอนวิชาอื่นแต่กลับต้องมาสอนภาษาอังกฤษเป็นจำนวน ๑,๖๖๐ คน หรือ ๓๘.๕๖ % ประเภทที่ให้คำตอบว่าถนัดสอนภาษาอังกฤษแต่ได้สอนน้อยกว่าวิชาอื่นมีจำนวน ๒๑๒ คน หรือ ๘.๑๕ % ผู้ที่ให้คำตอบว่าถนัดสอนภาษาอังกฤษและได้สอนภาษาอังกฤษอย่างเดียว มีจำนวน ๑,๑๓๕ คน หรือ ๒๖.๖๓ %[๒] จากข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่าผู้ที่ไม่ถนัดสอนภาษาอังกฤษแต่ต้องสอนมีจำนวนสูง และยังสท้อนให้เห็นสภาพที่แท้จริงของการขาดแคลนครูสอนภาษาอังกฤษอย่างมาก จนกระทั่งต้องให้ผู้ที่ไม่มีความรู้พอ หรือไม่ถนัดที่จะสอนต้องมาทำการสอน

ปัญหาอีกประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการสอนและวิธีสอน และที่ครูส่วนใหญ่มักจะประสบอยู่คือการที่ต้องย้อนสอนซ้ำในสิ่งที่นักเรียนได้เรียนมาแล้วตั้งแต่ในชั้นต้น ๆ มักจะพบว่าทุกปีที่เด็กเลื่อนชั้นขึ้นมา หรือในรายวิชาภาษาอังกฤษที่สูงขึ้นไป ครูจะต้องย้อนมาสอนหรือทวนซ้ำสิ่งที่ผ่านมาแล้ว หรือในหัวข้อในโครงสร้างภาษาที่ได้เรียนได้สอนกันมาแล้วทำให้เสียเวลา เกิดความเบื่อหน่าย และเสียกำลังใจทั้งผู้เรียนและผู้สอน เพราะการต้องย้อนซ้ำของเก่าเท่ากับเป็นการย้ำให้ประจักษ์ถึงความไม่ได้ผลของการเรียนที่แล้วมา มองเห็นการสูญเสียทั้งเวลาและกำลังงาน ปัญหาเช่นนี้มิใช่จะเกิดแต่ใน

---

[๑] กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการสำรวจภาวะการสอนภาษาอังกฤษ ด.ค. ไม่ปรากฏหน้า.

[๒] ด. ไม่ปรากฏหน้า.

สภาพการเรียนการสอนภาษาในเมืองของเราเท่านั้น แต่มักปรากฏกับการสอนการเรียนภาษาต่างประเทศทั่วโลกที่ครูมักจะประสบอยู่ ทั้งนี้ริเวอร์ส (Rivers) ผู้เป็นเอกได้กล่าวถึงเรื่องวิธีสอนภาษาต่างประเทศชี้ว่าเป็นเพราะการสอนในแบบต่าง ๆ ที่ใช้อยู่นั้นไม่ใช่วิธีที่จะสนองจุดประสงค์ของการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศจึงทำให้ไม่เกิดผลตรงจุด และจำต้องมีการย้อนทวนสอนซ้ำกันอยู่ร่ำไป[1]

ความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการสอนที่ตั้งไว้ในหลักสูตรเป็นปัญหาสำคัญอีกเรื่องหนึ่ง เพราะเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูสอนภาษาเช่นเดียวกับครูสอนวิชาอื่น ๆ ที่จะต้องทำความเข้าใจในจุดประสงค์ของวิชาที่ตนสอนว่ามุ่งหวังให้เกิดสิ่งใดในตัวผู้เรียน จุดมุ่งหมายในการเรียนจะเป็นเครื่องบ่งวิธีสอนที่จะนำไปสู่จุดหมายนั้น ๆ ดังนั้นก่อนที่จะสอนจะต้องเข้าใจวัตถุประสงค์ของสิ่งที่จะสอนเสียก่อน ส่วนวิธีการสอนนั้นเป็นพาหะนำไปสู่จุดมุ่งหมายนั้นอีกทีหนึ่ง เคลย์[2] (Clay) วิจัยเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายทั่วไปในการสอนภาษาอังกฤษ ได้เน้นไว้ว่าการเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการสอนเป็นสิ่งสำคัญและเป็นประโยชน์ยิ่งในการสอน เพราะจุดมุ่งหมายในการสอนเปรียบเสมือนกุญแจไปสู่วิธีสอน, การเตรียมการสอนของครูและครูจำเป็นต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายของการสอนภาษาอังกฤษให้แจ่มชัดที่สุด เคลย์เน้นว่าวิธีสอนที่ดีที่สุดจะไร้คุณค่าถ้าไม่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในการเรียนการสอนภาษา

เพ็ญณี นารายณ์ประทาน[3] ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษระดับ ป.กศ. สูง พ.ศ. ๒๕๑๐ ไว้ จากผลของการวิจัยปรากฏว่าครูที่สอนอยู่ในระดับ ป.กศ.ชั้นสูงในกลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจดีบ้างและไม่ดีบ้างในเรื่องจุดมุ่งหมายของหลักสูตรภาษาอังกฤษที่ตนต้องสอน

---

1 Wilga Rivers, Teaching Foreign - Language Skills, p. 50.

2 L.N. Clay, "General Objectives in the Teaching of English," The Journal of Educational Research, 49:345 - 356, June, 1956.

3 เพ็ญณี นารายณ์ประทาน การศึกษาและประเมินผลหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษระดับ ป.กศ. ชั้นสูง พ.ศ. ๒๕๑๐ ในวิทยาลัยครูสองแห่งในจังหวัดพระนคร หน้า ๑๒๐ - ๑๒๑.

ที่น่าสนใจต่อไปก็คือ การเข้าใจหรือไม่เข้าใจในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนี้ไม่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์การสอน หรือวุฒิแต่อย่างใด มีเรื่องของอายุเข้ามาเกี่ยวข้องบ้าง คือ ครูที่อายุมากเข้าใจจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ดีกว่าครูที่อายุน้อย ทั้งนี้อาจตีความหมายผลของการวิจัยที่ออกมาเป็นเช่นนี้ได้เป็นสองสถานคือ ประการแรกวิจัยนี้ทำกับ กลุ่มตัวอย่างน้อยคือจำนวนประชากรเพียง ๑๓ คนเท่านั้น ผลของการวิจัยอาจจะไม่เป็นตัวแทนของข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่ก็ได้ ประการที่สองที่ผู้เขียนคิดว่าน่าสนใจมากก็คือ ผลการวิจัยที่ออกมาเช่นนี้สท้อนสภาพของการสอน ปรัชญาเบื้องหลังการสอนของเราได้อย่างหนึ่งว่ายังเลื่อนลอย สับสน ไม่มีหลักเกณฑ์ยึดถือ พอสมควร จนกระทั่งไม่สามารถจะค้นว่าสิ่งใดเป็นสิ่งใดได้ กล่าวคือ หลักสูตรหรือความเข้าใจในหลักสูตรก็มิได้เป็นหลักสำหรับให้ครูยึดถือในการสอนของตน ดังนั้นครูก็มิได้สนใจกับความมุ่งหมายที่วางไว้ในหลักสูตรภาษาอังกฤษเท่าที่ควร หรืออาจจะเป็นได้ว่าจุดมุ่งหมายที่วางไว้ห่างไกลจากการที่จะปฏิบัติได้จนผู้สอนไม่อาจเหลียวแลสนใจ ความมุ่งหมายที่ระบุไว้ในหลักสูตรจึงไม่มีความสำคัญสำหรับที่จะยึดถือ ก็จุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือตัวหลักสูตรนั้นโดยทฤษฎีแล้ว จะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องอย่างยิ่งกับวิธีสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน ถ้าปฏิบัติตามวิธีการถูกต้องแล้ว ด้านหนึ่งจะต้องสท้อนให้เห็นภาพของอีกด้านหนึ่งเสมอไป แต่จากการวิจัยของเพ็ญณี นารายณ์ประทาน แสดงว่า ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนี้นำเอาความรู้ความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรภาษาอังกฤษไปใช้น้อยมากในกระบวนการสอนและการประเมินผล และยังแสดงต่อไปอีกว่าความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการสอนภาษาอังกฤษของครูที่อยู่ในกลุ่มตัวอย่างนี้ก็ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษ นั่นคือจะเข้าใจหรือไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายครูก็อาจจะสอนได้ดี ตรงนี้เป็นตอนที่ผู้เขียนใคร่ย้ำอีกครั้งหนึ่งว่าการศึกษาครั้งนี้มีส่วนช่วยสท้อนให้เห็นภาพที่คอนข้างสับสนยึดถือสิ่งใดเป็นเกณฑ์ให้กับสิ่งใดยังไม่ได้ในระบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

ความไม่แน่ใจในวัตถุประสงค์ย่อมทำให้เกิดการปรวนแปรในเรื่องวิธีสอนเพราะจุดประสงค์ย่อมระบุบอกวิธีสอน หรืออีกนัยหนึ่งเราใช้วิธีสอนใดก็ย่อมจะได้สิ่งที่เป็นผลโดยตรงของวิธีนั้น ๆ ในเรื่องของการสอนภาษาอังกฤษก็เช่นกัน ย่อมเป็นที่ถกเถียงกังขากันมาตลอดโดยเฉพาะในระยะศตวรรษที่ ๒๐ นี้ว่าวิธีสอนใดกันแน่ที่จะเหมาะสำหรับการสอนภาษาเป็นภาษาต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาใดก็ตาม และไม่ว่าจะเป็นที่ใดในโลก ปัจจุบันนี้การศึกษาค้นคว้าเพื่อหาคำตอบในเรื่องนี้ก็ยังดำเนินก้าวหน้ากันอยู่เรื่อย ๆ ดังได้แสดงความคิดไว้แล้วในบทนำ แต่ผลของ

THE LIBRARY
COLLEGE OF EDUCATION
BANGKOK, THAILAND

การวิจัยจนถึงปัจจุบันก็พอจะเป็นแนวให้ความคิดได้ว่า ถ้าปรารถนาจะให้ผู้เรียนมีความชำนาญเรียนรู้ไปในทางใดก็ใช้วิธีสอนแบบนั้นฝึกฝนเด็ก คือถ้าเราต้องการให้เด็กของเราเก่งในการแปลอังกฤษเป็นไทยเป็พิเศษ ชาติไทยมีวัตถุประสงค์จะผลิตนักแปล เราก็ใช้วิธีสอนแบบแปลในการสอนเด็กและฝึกฝนเด็กให้หนักในเรื่องการแปล วิธีการแปลก็มิได้เป็นวิธีผิดร้ายอันใดถ้าเป็นวิธีที่สนองความต้องการส่วนใหญ่ของเราหรือถ้าเราต้องการที่จะให้เด็กมีความสามารถในการพูดภาษาได้อย่างยอดเยี่ยมคือนับเอาภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองไม่ใช่ภาษาต่างประเทศ เราก็ต้องใช้วิธีแบบตรง (Direct Method) และฝึกฝนเรื่องการพูดให้หนักหน่วง เพื่อให้ตอบสนองความมุ่งหมายส่วนใหญ่ ถ้าต้องการให้เด็กของเราเป็นผู้รู้เกี่ยวกับภาษา สามารถวิเคราะห์ภาษาได้รู้หลักไวยากรณ์ แต่ไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาได้ เราก็อาจจะสอนเด็กด้วยวิธีอธิบายหลักไวยากรณ์ และให้วิเคราะห์ภาษาแบบเดียวกับที่เรียนภาษาที่ตายแล้ว เช่น กรีก โรมัน บาลี สันสกฤต สรุปว่าวิธีสอนต้องดัดแปลงเปลี่ยนแปรไปให้สนองจุดมุ่งหมายที่วางไว้ และฝึกฝนในรายละเอียดให้เกิดสิ่งที่เป็นวัตถุประสงค์ หลักจึงอยู่ที่ว่าวัตถุประสงค์ของเราคืออะไรซึ่งจะต้องตีความออกให้กระจ่าง ข้อสำคัญคือจะต้องพิจารณาว่าจุดประสงค์ที่วางไว้นั้นตรงแน่แท้กับสิ่งที่เราต้องการ อีกทั้งต้องพิเคราะห์ด้วยว่าวิธีสอนที่ได้เลือกแล้วนั้นจะใช้ได้ เหมาะสม ได้ผลทำได้สมจริงกับตัวครู ตัวนักเรียนโดยทั่วไป (ไม่ใช่เฉพาะแต่บางคนบางกลุ่ม) และกับสภาพแวดล้อมทั่วไปด้วย ได้หรือไม่ ไม่ใช่ไปเลือกวิธีที่ดีจริงแต่ไม่อาจปฏิบัติได้

การทดลองที่น่าสนใจยิ่งเกี่ยวกับเรื่องวิธีสอนกับวัตถุประสงค์และผลที่ได้รับในเรื่องการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ได้แก่การทดลองอย่างเป็นหลักฐานและถูกต้องทางวิชาการที่สุดของ เชียรเรอร์ (Scherer) และคณะที่มหาวิทยาลัย โคโลราโด (Colorado) ในปี ๑๙๖๑ – ๖๒ โดยมีสัญญากับกระทรวงศึกษาธิการของสหรัฐอเมริกาเอง (U S. Office of Education) การทดลองนี้ดำเนินอยู่สองปี เริ่มด้วยการแบ่งเด็กที่จะเรียนภาษาเยอรมันที่มหาวิทยาลัยโคโลราโดในภาคฤดูใบไม้ร่วง ปี ๑๙๑๑ ออกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มทดลองมีนักศึกษาประมาณ ๑๕๑ คน สอนด้วยวิธีที่ปัจจุบันนับว่าเป็นวิธีที่ตรงจุดที่สุดในการสอนภาษาต่างประเทศ คือวิธี ฟัง – พูด (Audio - Lingual Method) และมีการใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษา เด็กกลุ่มนี้ไม่ได้ให้ตัวหนังสือหรือรูปภาษาเขียนของเยอรมันเลยจนกระทั่งถึงสัปดาห์ที่ ๑๓ และวิธีเรียนก็เป็นไปตามหลักของการสอนในวิธีนี้ ซึ่งเน้นการฟังให้เข้าใจ และการพูดมาก่อนการอ่านและการเขียน ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งนั้นมีนิสิตประมาณ ๑๓๑ คน

1 George Scherer and Michael Wertheimer, A Psycho - linguistic Experiment in Foreign - Language Teaching, 1964 cited in Wilga Rivers, Teaching Foreign - Language Skills, p. 52.

34769

เริ่มต้นเรียนด้วยวิธีสอนภาษาแบบดั้งเดิมที่เคยใช้กัน และมีวิธีการปนกันหลาย ๆ อย่างซึ่งเด็กจะได้รับฝึกทักษะทั้ง ๔ ของภาษาไปพร้อม ๆ กันด้วยการเน้นการวิเคราะห์ตามหลักไวยากรณ์ เมื่อจบภาคเรียนหนึ่ง ๆ นักศึกษาทั้งสองกลุ่มทำข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ อันเดียวกัน ในปีที่สองของการทดลองเนื่องจากปัญหาในด้านการลงทะเบียนวิชาเรียนไม่สดวกในการที่จะแยกนักศึกษาสองกลุ่มนี้จึงต้องเอานักศึกษารวมกันหมดแล้วสอนด้วยวิธี ฟัง – พูด แต่ให้ต้องเรียนทบทวนหลักไวยากรณ์ด้วยซึ่งนักศึกษากลุ่มหลังก็มีการตระเตรียมมาดีกว่าในเรื่องนี้อย่างไม่ต้องสงสัย

ผลที่น่าสนใจของการทดลองอาจสรุปได้ดังนี้

ในด้านความเข้าใจในการฟัง (Listening Comprehension) นักศึกษากลุ่มทดลองมีความสามารถสูงกว่าเมื่อปลายปีแรก แต่แล้วก็ค่อยหายไปเมื่อสิ้นปีที่สอง

ในด้านการพูด (Speaking) กลุ่มทดลองคงความสามารถสูงกว่าอยู่ตลอดการทดลอง

ในด้านการอ่าน (Reading) กลุ่มที่มีการสอนแบบดั้งเดิมว่ามีความสามารถสูงกว่าในปลายปีแรก แต่ความแตกต่างกันข้อนี้ค่อยหายไปในสิ้นปีที่สอง

ในด้านการเขียน (Writing) กลุ่มที่ใช้วิธีดั้งเดิมคงความสามารถสูงกว่าตลอดการทดลอง

ในการแปลภาษาเยอรมันเป็นภาษาอังกฤษกลุ่มที่ใช้วิธีดั้งเดิมคงความสามารถสูงกว่าตลอดการทดลอง

ในการแปลภาษาอังกฤษเป็นเยอรมัน กลุ่มที่ใช้วิธีดั้งเดิมคงความสามารถสูงกว่าในสิ้นปีแรก แต่ความแตกต่างนี้หายไปในสิ้นปีที่สอง

ทั้งสองกลุ่มไม่แสดงว่าได้มีการเข้าใจการฟังในภาษาอังกฤษของตนเองดีขึ้นแต่อย่างใดเมื่อการทดลองจบสิ้นลง

ในด้านความสามารถผสมผสานเชื่อมความหมายของประโยคและความคิดเป็นภาษาเยอรมัน (To think in German) กลุ่มทดลองแสดงความสามารถสูงกว่าไปตลอดการทดลอง และกลุ่มนี้แสดงเจตนคติไปในทางที่พึงปรารถนาต่อสิ่งที่เป็นเยอรมัน และต่อการพูดภาษาเยอรมันเอง

อีกทั้งกลุ่มทดลองนี้พิสูจน์ว่ามีความสามารถในเรื่องระดับความรู้ทางไวยากรณ์ Grammatical proficiency และความรู้เรื่องศัพท์ทัดเทียมกับกลุ่มที่ใช้วิธีดั้งเดิม แต่กลับแสดงความสามารถสูงกว่าเล็กน้อยในการสามารถนำศัพท์ไปใช้ได้อย่างจริง ๆ (Active use of vocabulary)

และประการสุดท้ายก็อ จากการทดสอบไม่แสดงว่าทั้งสองกลุ่มมีความสามารถโดยทั่วไปเกี่ยวกับ

จากผลของการทดลองนี้อาจจะเป็นคำตอบให้แก่ข้อกังขาของครูสอนภาษาอังกฤษได้ว่า วิธีสอนใดจะทำให้เด็กมีความรู้ภาษาได้ดีกว่ากัน นอกจากนั้นเรายังจะได้ข้อยุติดังต่อไปนี้อีกด้วยว่า

๑. นักเรียนที่ได้รับการฝึกฝนด้วยวิธีสอนแบบ ฟัง – พูด (Audio - Lingual Method) มีผลสัมฤทธิ์ทางภาษาเทียบได้ปานกันกับพวกที่เรียนด้วยวิธีแบบดั้งเดิมกว่า (moro traditional Method)

๒. นักเรียนจะทำได้ดีในส่วนที่ได้รับการเน้นการฝึกเป็นพิเศษในวิธีสอนนั้น ๆ กล่าวคือพวกที่ได้รับการสอนแบบ ฟัง –พูด ก็ถูกฝึกให้พูดดังนั้นก็จะพูดได้ดี และเพราะเหตุที่ไม่ได้รับการสอนให้แปลภาษาเยอรมันเป็นภาษาอังกฤษ พวกนี้ก็ไม่มีพัฒนาการของทักษะด้านนี้ อย่างไรก็ตามพวกนี้แสดงความสามารถสูงในการจับความหมายของประโยคและเข้าใจความสัมพันธ์กันโดยตรงของสัญญลักษณ์ภาษาเยอรมันกับความหมาย ส่วนในเรื่องของการเขียนนั้นเพราะเหตุที่ไม่ได้รับเน้นฝึกในเรื่องนี้ก็ทำไม่ได้ดีเท่ากับอีกกลุ่มหนึ่ง ในทางตรงกันข้ามพวกที่ได้รับการสอนแบบดั้งเดิมกว่าก็พูดภาษาเยอรมันได้ไม่ดีเท่ากลุ่มแรก เพราะไม่ได้รับการฝึกฝนในเรื่องพูด แต่เขียนภาษาเยอรมันและแปลภาษาเยอรมันเป็นภาษาอังกฤษได้ดีกว่าเพราะเป็นสิ่งที่พวกนี้ได้ใช้เวลาฝึกฝนมานานกว่าพวกเรียนวิธี ฟัง – พูด

๓. เป็นที่น่าสังเกตว่าการเรียนแบบวิธี ฟัง –พูด คือการฝึกบทสนทนาสั้น ๆ และประโยคสั้น ๆ นั้นทำให้นักศึกษากลุ่มนี้มีรากฐานดีต่อไปสำหรับการอ่านและเรียนระบบไวยากรณ์ตลอดจนการแปลภาษาอังกฤษเป็นเยอรมันในปีที่สองการทดลอง

๔. ในประการสุดท้าย การศึกษาทดลองอันนี้ทำให้ประจักษ์แจ้งว่าจุดมุ่งหมายของการเรียนจะเป็นเครื่องตัดสินหรือระบุว่าควรจะใช้วิธีสอนแบบใดดังที่ได้กล่าวไว้แล้ว ถ้าการพูดเป็นจุดมุ่งหมายใหญ่ก็ควรใช้วิธี ฟัง – พูด ซึ่งจากผลของการทดลองนี้จะวางรากฐานอย่างดีให้แก่การได้ทักษะทั้งด้านการฟัง , อ่านและการแปลภาษาอังกฤษเป็นเยอรมัน ถ้าในอีกด้านหนึ่งการเขียนและความสามารถในการแปลภาษาเยอรมันเป็นอังกฤษเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในจุดมุ่งหมายยิ่งกว่าการพูด ก็ควรจะพุ่งความพยายามในการสอนไปที่ทักษะเหล่านั้นซึ่งเป็นวิธีที่พวกครูสอนภาษาแบบดั้งเดิมได้เคยใช้กันมา.

---

1 Wilga Rivers, op. cit. p. 53.

การวิจัยของ จุรีย์ จิวะกุล[1] ก็ได้ผลออกมาคล้ายคลึงกันแม้จะทำกับเด็กไทยที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษ ผลของการวิจัยโดยสรุปก็อกลุ่มเด็กที่ได้รับการสอนแบบวิธีภาษาศาสตร์ กับกลุ่มที่สอนด้วยวิธีแปล มีผลสัมฤทธิ์ทางภาษาอังกฤษโดยทั่วไปไม่แตกต่างกัน แต่เด็กของแต่ละกลุ่มจะมีความสามารถสูงกว่าในทักษะที่ได้รับการเน้นฝึกหรือที่เป็นวิธีการของวิธีสอนแต่ละชนิดนั้น

จะเห็นได้ว่าวิธีสอนนั้นก็เป็นไปเพื่อสนองวัตถุประสงค์และผลที่ต้องการได้ในที่สุดของการเรียนภาษาต่างประเทศนั้น ๆ การศึกษาและวิจัยไม่ได้มีที่จะบ่งว่าวิธีใดจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ยิ่งกว่าวิธีใดได้อย่างแน่ชัด ล้วนแต่บ่งว่าถ้าฝึกผู้เรียนให้มีความเคยชินในด้านใดมากผู้เรียนก็จะมีความชำนาญมากและมีความสามารถสูงในด้านนั้น

อย่างไรก็ตามจำเป็นจะต้องกล่าวไว้ ณ ที่นี้ว่าไม่ว่าจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนจะเป็นไปเพื่อพัฒนาการของทักษะด้านใดในที่สุดก็ตามที การสอนที่ถูกต้องเหมาะสมเพื่อให้ได้มาซึ่งจุดประสงค์นั้นจะต้องเริ่มลำดับด้วยการสอนให้พูดได้ ฟังได้เสียก่อนเสมอไป[2] แล้วจึงขยายออกไปสู่ความสามารถในการอ่านและการเขียน หมายความว่าไม่ว่าจะประสงค์ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน หรือการเขียนเป็นเรื่องใหญ่ ลำดับของการเรียนการสอนจะต้องเริ่มมาจากการฟัง, การพูด เสียก่อน (Oral - Aural Approach) เพราะถือว่า "ภาษาคือคำพูด" มิใช่ระบบตัวหนังสือ ภาษาเขียนเป็นแต่เพียงสัญลักษณ์ที่ถ่ายทอดตัวภาษาลงไว้เท่านั้น ดังนั้นการเรียนภาษาก็จะต้องเรียนจากตัวภาษาเองหรือจากคำพูด หรือการฟัง ไปสู่การพูดให้ได้เป็นรากฐานเสียก่อนจึงจะก้าวไปสู่การอ่านและการเขียน ฟรีส (Fries) ย้ำว่าการเริ่มต้นด้วยการสอนพูดนี้เป็นวิธีสอนภาษาที่ลัดและสิ้นเปลืองน้อยที่สุดในการที่จะเรียนรู้ภาษาให้แตกฉานต่อไป "แม้ว่าบุคคลจะประสงค์ที่จะเรียนภาษาต่างประเทศไปเพื่อความสามารถในการอ่านอย่างเดียวเท่านั้นก็ตามที วิธีที่สิ้นเปลืองน้อยที่สุดและมีประสิทธิภาพสูงที่สุดคือวิธีที่ตั้งต้นด้วยการพูด

---

[1] จุรีย์ จิวะกุล การทดลองเปรียบเทียบวิธีสอนภาษาอังกฤษแบบวิธีแปล (Translation Method) กับแบบวิธีของภาษาศาสตร์ (Linginstic Method) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ๑๑๕ หน้า.

[2] Charles C.Fries, Teaching and Learning English as a Second Language pp. 6 - 7.

[3] Ibid.

ลำดับขั้นของการสอนภาษาต่างประเทศที่ถูกต้องตามหลักที่สุดเป็นลำดับเดียวกันกับที่เด็กเรียนภาษาแม่ของตนเอง คือเริ่มจาก ฟัง – พูด – อ่าน – เขียน แม้ว่าสภาพของการที่เด็กเรียนภาษาต่างประเทศจะเปรียบเทียบกันไม่ได้กับการที่เด็กเรียนภาษาแม่ของตนเองในหลายกรณีซึ่งจะไม่ขอกล่าวในที่นี้ก็ตามที แต่ผู้เชี่ยวชาญในการสอนภาษาต่างก็ยืนยันว่าลำดับของการเรียนที่เริ่มจาก ฟัง – พูด – อ่าน – เขียน นี้เป็นลำดับที่มีเหตุผลที่สุดเพราะภาษาเป็นระบบของเสียงที่สมมุติขึ้นให้มีความหมายใช้เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมประจำของหมู่ชนแต่ละหมู่ ถ้าจะใช้ภาษาของชนกลุ่มนั้นให้เป็นที่เข้าใจกันในกลุ่มนั้นเองก็จะต้องออกเสียงให้ถูกในภาษานั้นและพูดเป็นกระบวนของถ้อยคำสำนวนในภาษานั้นเองจึงจะได้ บุคคลจะไม่สามารถพูดภาษาได้ถูกจนกว่าเขาจะได้ยินเสียงที่ถูกต้องของภาษานั้น ต่อเมื่อรู้จักออกเสียงได้ถูกดีแล้วจึงจะสามารถอ่านภาษานั้นได้ในวิธีที่เจ้าของภาษาเขาอ่านกัน และต่อเมื่อได้อ่านระบบของตัวหนังสือที่เจ้าของภาษาเขาตกลงกันว่าควรจะเขียนออกมาเป็นอย่างไรแล้วเท่านั้นที่บุคคลจะพยายามเขียนภาษานั้นได้[1] แม้ว่าความเข้าใจข้างต้นนี้จะปรากฏว่ามีผู้ไม่เห็นด้วยอยู่บ้างในวงการผู้สอนภาษาเป็นภาษาต่างประเทศ แต่จนปัจจุบันก็ยังไม่มีทฤษฎีใดหรือความเห็นใดที่มีเหตุผลกว่ามาลบล้างความคิดอันนี้ได้

ลำดับขั้นของการสอนจาก ฟัง – พูด – อ่าน – เขียน นี้เองที่เป็นหัวใจของวิธีสอนภาษาอังกฤ
แบบที่จะได้กล่าวถึงต่อไปโดยละเอียดในบทที่สามเพราะเป็นแบบที่เสนอแนะว่าเป็นวิธีที่ตรงจุดที่สุดของการสอนภาษาต่างประเทศในปัจจุบัน

---

1 Wilga Rivers, op. cit. pp. 51 - 52.

บทที่ ๓

วิธีสอนภาษาอังกฤษกับหลักจิตวิทยา

ในประวัติการสอนภาษาเป็นภาษาต่างประเทศ มีวิธีหลายวิธีที่ใช้กันมาเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ของการเรียนภาษา แต่ละวิธีมีหลักการและปรัชญาเป็นภูมิหลัง กาลเวลาและจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนเป็นเครื่องตัดสินว่าวิธีใดเหมาะสมหรือไม่กับสถานการอย่างไร และได้มีผู้แสดงลักษณะของระเบียบวิธีของวิธีสอนเหล่านี้มามากมายหลายท่านในหนังสือและตำราที่ว่าด้วยการสอนภาษา[๑] วิธีใหญ่ ๆ ที่กล่าวถึงกันตามลำดับของความเก่าสู่ใหม่ที่สุดได้แก่ ๑) วิธีไวยากรณ์ –แปล (Grammar - Translation Method) ๒) วิธีตรง (Direct Method) ๓) วิธีอ่าน (Reading Method) และ ๔) วิธีที่อิงหลักภาษาศาสตร์ซึ่งจะเรียกชื่อระเบียบวิธีใหม่ที่สุดในกระบวนนี้ว่าวิธี ฟัง – พูด (Audio - Lingual Method)

<u>วิธีสอนแบบ ฟัง – พูด</u> (Audio - Lingual Method)

วิธีสอนแบบ ฟัง – พูด นี้เกิดขึ้นจากการเห็นในความสำคัญของการสามารถพูดและเข้าใจภาษาต่างประเทศได้เมื่อฟังเจ้าของภาษาพูด พร้อมกับเกิดความเบื่อหน่ายคลางแคลงกับวิธีสอนให้ผู้เรียนสามารถอ่านภาษาต่างประเทศได้อย่างรวดเร็วและเขียนภาษาได้อย่างถูกต้องแต่ทว่าไม่สามารถจะช่วยตัวเองได้ในการที่จะโต้ตอบแสดงความคิดเห็นเมื่อมีเจ้าของภาษานั้น ๆ พูดด้วยในความเร็วอย่างธรรมดาปกติของภาษานั้นเอง หรือเมื่ออยู่ในสถานะที่ต้องถกเถียงโต้แย้งในภาษานั้น ๆ ก็ไม่อาจจะพูดได้ทำได้ จุดมุ่งหมายเด่นของวิธีนี้จึงอยู่ที่ความสามารถจะโต้ตอบพูดจาเข้าใจรู้เรื่องได้ด้วยวาจา คือหลังจากเรียนภาษาแล้วก็ให้สามารถใช้ภาษาในเนื้อแท้เดิมของความหมายว่า "ภาษา" ได้ ไม่ใช่เรียนภาษาแล้วพูดภาษานั้นไม่ได้เลย แม้ว่าจะเขียนได้ อ่านออกก็ตามที วัตถุประสงค์อันนี้นำไปสู่ศัพท์ "ฟัง – พูด" (Aural - Oral) ซึ่งใช้เป็นชื่อของวิธีสอนแบบนี้มาก่อน หมายถึงวิธีสอนภาษาที่ตั้งอยู่บนรากฐานของความมุ่งหมายที่จะฝึกการฟังและการพูดด้วยให้เป็นพื้นสำหรับก้าวไปสู่ทักษะการอ่านและการเขียนเพราะเหตุว่าศัพท์ aural - oral ฟังดูสับสนเพราะออกเสียงเหมือนกันทั้งคำหน้าและคำหลัง ต่อมา บรุคส์[๒] (Brooks) จึงเสนอศัพท์ใหม่ให้กับวิธีสอนภาษาวิธีนี้ว่า Audio - lin

---

๑ ดู Wilga Rivers, <u>op. cit.</u> pp. ๑ – ๓๑ และหนังสืออื่น ๆ ที่เกี่ยวกับวิธีสอน.

๒ Nelson Brooks, <u>Language and Language Learning</u> p. 201.

เพื่อหลีกเลี่ยงการฟังยากแต่ความหมายและวัตถุประสงค์ก็เป็นเช่นเดิม และในภาษาไทยจะขอใช้ศัพท์ว่าวิธี "ฟัง – พูด" ต่อไปให้หมายถึงวิธีสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่สอนการฟังและการพูดก่อนให้เป็นรากฐานของการสามารถอ่านและเขียน

ต้นเค้าของวิธีสอนแบบ ฟัง – พูด นี้อาจสืบมาได้จากในระยะปี ๑๙๒๑ กว่าถึงปี ๑๙๓๑ กว่า ที่พวกนักภาษาศาสตร์ นักมานุษยวิทยา และนักจิตวิทยา ทำงานประสานกันโดยบังเอิญในเรื่องเดียวกัน คือพิจารณาเรื่องพฤติกรรมของมนุษย์ นักภาษาศาสตร์พบว่าภาษาเป็นสิ่งที่คนใช้อยู่ ไม่ใช่สิ่งที่มีกฎเกณฑ์ตั้งไว้แล้วเป็นไปตามนั้น ความคิดที่จะศึกษาภาษาดังที่ภาษาเป็นอยู่มีอยู่ที่คนใช้กันอยู่ทุกวันนี้ผิดแผกไปจากความคิดของการเรียนภาษาตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้ดังที่เราเรียนภาษาบาลี สันสกฤต หรือกรีก ละตินซึ่งเป็นภาษาที่ตายแล้วไม่เจริญ ไม่เปลี่ยน คงที่ตายตัว แต่ภาษาปัจจุบันทั้งหลายเป็นภาษาที่ยังมีคนใช้ ดังนั้นจึงยังมีชีวิต มีการเปลี่ยนแปลง เพราะฉะนั้นพวกนักภาษาศาสตร์ที่ยึดถือคติของการพิจารณาโครงสร้างของภาษา (Structuralist) เห็นว่าการศึกษาเรื่องภาษาก็ควรจะเป็นปัจจุบัน ไม่ใช่ศึกษาสิ่งที่ตายตัวไปแล้ว แต่เป็นสิ่งที่เจ้าของภาษาพูดอยู่ ใช้อยู่ ไม่ใช่สิ่งที่กฎไวยากรณ์วางไว้ว่าควรหรือจะต้องเป็นอย่างไร พวกนักมานุษยวิทยาและนักภาษาศาสตร์พิสูจน์ความคิดอันนี้ได้จากงานวิจัยที่เขาสามารถเรียนและพูดภาษาของชนหลายเผ่าที่ไม่มีระบบตัวหนังสือเลย ทั้งนี้ก็ด้วยการพิจารณาโครงสร้างและลักษณะของภาษานั้น ๆ พูดและใช้ภาษาอย่างที่เจ้าของภาษาเขาใช้และพูดกันนั่นเอง มิใช่ด้วยกฎเกณฑ์ที่วางไว้เป็นบรรทัดฐานแต่อย่างใด นักมานุษยวิทยายังพบอีกด้วยว่าภาษาเป็นเครื่องสื่อความหมายความสัมพันธ์ของชนกลุ่มหนึ่ง ๆ และเป็นสิ่งที่เรียนรู้ในสังคมนั้น ๆ เช่นเดียวกับการเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมด้านอื่น ๆ นักจิตวิทยาศึกษาว่าภาษาเป็นกระบวนของนิสัยหรือเป็นเรื่องของการทำให้เกิดเป็นนิสัยที่เกิดขึ้น แข็งตัวขึ้นด้วยการส่งเสริมให้แข็งตัว (Reinforcement) และการเห็นดีเห็นงามให้รางวัล (Reward) ซึ่งอาจจะมาในรูปของการให้รางวัลหรือยกย่องชมเชยให้กำลังใจ จากความจริงที่ประจักษ์แล้วว่าเด็กเริ่มเรียนภาษาในสังคมของตนด้วยอาการเช่นนี้ และเด็กเริ่มเรียนภาษาแม่ด้วยภาษาพูดก่อนนี้เอง นำมาสู่ทฤษฎีที่ว่าผู้ที่เรียนภาษาต่างประเทศก็ควรจะเริ่มเรียนด้วยลำดับขั้นอย่างเดียวกัน และการเรียนภาษาต่างประเทศจะง่ายดายขึ้นมากถ้าให้เรียนภาษาพูดก่อนที่จะให้ได้เห็นตัวภาษาเขียน

<u>หลักทางภาษาศาสตร์ที่นำมาใช้ในการสอนภาษา</u>

ก่อนที่จะกล่าวถึงหลักสำคัญ ๆ ที่วิธี ฟัง – พูด ยึดถือจำต้องกล่าวถึงหลักทางภาษาศาสตร์

ห้าประการที่ผู้ริเริ่มการสอนวิธี ฟัง –พูด นำมาเป็นปัจจัยในการสอนภาษาวิธีนี้เสียก่อน คือ[1]

๑. ภาษาคือคำพูด ไม่ใช่ข้อเขียน

๒. ภาษาเป็นเรื่องของการจับตัวเกิดเป็นนิสัย

๓. สอนภาษาไม่ใช่สอนเกี่ยวกับภาษา

๔. ภาษาคือสิ่งที่เจ้าของภาษานั้น ๆ พูด ไม่ใช่สิ่งที่ผู้ใดคิดว่าควรจะพูดเช่นนั้นเช่นนี้

๕. ภาษาแต่ละภาษามีความแตกต่างกัน

<u>ภาษาคือคำพูดไม่ใช่ข้อเขียน</u>. หลักข้อนี้เป็นเกณฑ์ที่ยึดถือในเรื่องลำดับของการสอนภาษาซึ่งเป็นลำดับเดียวกับที่เด็กเรียนภาษาของตนเอง คือเริ่มต้นจากภาษาพูดก่อนแล้วจึงไปสู่ระบบการเขียน แต่ทั้งนี้ต้องเป็นที่เข้าใจว่าวิธี ฟัง – พูดนี้มิได้มุ่งหมายที่จะต้องให้เด็กเรียนรู้ภาษาพูดได้จนอย่างดีเลิศละเอียดลออแล้วจึงจะไปเริ่มอ่าน แต่หมายความว่าส่วนใดก็ตามที่จะสอนในเรื่องของภาษาแล้วจะต้องสอนด้วยปาก ด้วยคำพูดเสียก่อนจึงจะก้าวไปสู่ระบบของภาษาเขียนหรือตัวหนังสือ ข้อนี้มักจะเป็นที่เข้าใจผิดกันอยู่ตลอดเวลาว่าวิธีฟัง – พูด นี้เน้นแต่ในเรื่องการพูดไม่สอนการเขียนการอ่านบ้าง หรือมิฉะนั้นก็เข้าใจผิดว่าจะต้องรั้งรอการอ่านการเขียนไว้นานหลังจากสอนฟังสอนพูดแล้ว แท้ที่จริงทักษะทั้ง ๔ อาจสอนไปในเวลาเกือบจะพร้อมกันได้เป็นลำดับ ความสำคัญอยู่ที่วิธีนี้เน้นในลำดับของการสอนด้วยการให้ฟัง ให้พูดภาษาเสียก่อน คือสอนด้วยปากเปล่าก่อนสอนตัวหนังสือ แต่ระยะเวลาจากการสอนด้วยปากไปถึงการให้เห็นตัวหนังสือนั้นอาจจะห่างกันเพียงไม่กี่นาทีก็เป็นได้โดยเฉพาะในชั้นสูงของการเรียนภาษา มักจะยังมีผู้วิตกอยู่เสมอว่าถ้าใช้วิธีฟัง – พูดนี้แล้วผู้เรียนจะไม่มีความสามารถในการอ่านการเขียน หรือวิธีนี้ไม่สอนอ่านสอนเขียน ความวิตกอันนี้ปราศจากสาเหตุโดยแท้เพราะ

1
C. Mohrmann, A. Sommer-felt, and J. Whatmough, eds. "Linguistics and Language Teaching in the United States 1940 - 1960" in <u>Trends in European and American Linguistics, 1930 - 1960</u>, pp. 86 - 89, cited in Wilga Rivers, <u>Teaching Foreign Language Skills</u>, p. 52.

ความจริงคือวิธีนี้วางรากฐานของการอ่านการเขียนด้วยการฟังและพูดซึ่งถือว่าตรง รัดกุมและมีประ-สิทธิภาพที่สุด การเริ่มลำดับของการสอนด้วยการพูดก่อนนั้นมาพร้อมกับความระมัดระวังที่จะให้ผู้เรียนออกเสียงแต่ละคำ แต่ละประโยคตลอดจนเสียงขึ้นลง เสียงเน้นหนักเบาให้ถูกต้องใกล้เคียงกับเจ้าของภาษาที่สุด ในวิธีนี้ผู้เรียนจะได้รับการสอนตามลำดับขั้นของการฟัง – พูด – อ่าน - เขียนไปจนถึงระดับสูงสุดของการเรียนภาษา

การเน้นในเรื่องภาษาพูดนี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในเรื่องบทเรียนหรือหนังสือที่ใช้สอนโดยเฉพาะในขั้นเริ่มต้นของการเรียนภาษา เช่นในภาษาอังกฤษบทเรียนบทแรกตามแนววิธีฟัง – พูดนี้จะสอนคำพูดทั้งประโยคในรูปของภาษาที่คนอังกฤษอายุรุ่นราวคราวเดียวกับผู้เรียนจะใช้จะพูดในสภาพการที่เป็นชีวิตจริงและซึ่งผู้เรียนจะนำไปใช้ได้จริง ๆ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าตรงกันข้ามกับบทเรียนภาษาอังกฤษส่วนใหญ่ที่พบกันอยู่ในตำราเริ่มเรียนภาษาอังกฤษซึ่งมักจะมุ่งไปที่การสอนผสมคำหรือภาษาที่เป็นแบบแผนซึ่งอาจจะไม่มีที่ใช้ในชีวิตบ่อยครั้ง หรือเพื่อแสดงกฎทางไวยากรณ์ให้สอนเกณฑ์ทางไวยากรณ์เหล่านั้นง่ายขึ้นเท่านั้น สมควรจะกล่าวไว้ ณ ที่นี้ว่าในบางภาษานั้นภาษาพูดในชีวิตประจำวันกับภาษาที่เป็นแบบแผนหรือภาษาในวรรณคดี (literary language) นั้นแตกต่างกันอย่างมากมายและนักเรียนที่เรียนภาษาที่เป็นแบบแผนเช่นนั้นก็จะไม่ได้คุ้นเคยกับภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันและใช้ภาษานั้นไม่ได้ วิธี ฟัง – พูด เน้นในความจำเป็นของภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันก่อนที่จะก้าวไปสู่ภาษาเขียนหรือภาษาของวรรณคดี ผู้ที่เรียนด้วยวิธี ฟัง – พูด จะได้รับการส่งเสริมให้ฟังและพูดซ้ำประโยคต่างที่จัดเลือกสรรมาตามแผนการที่ดีแล้วนั้นด้วยความเร็วปกติ เสียง ท่วงทำนองการพูด การลดรูป การหดหรือกลมกลืนเสียงเช่นเดียวกับที่เจ้าของภาษาพูดทุกประการ

<u>ภาษาเป็นเรื่องของขบวนการขับตัวเกิดเป็นนิสัย</u> . ในข้อนี้ผู้ริเริ่มวิธี ฟัง – พูด ได้รับอิทธิพลมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ของสกินเนอร์ (Skinner) ที่ว่าการเรียนรู้หรือนิสัยในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อกิจกรรมนั้น ๆ ได้รับการเสริมแรง (Reinforcement) หรือได้รับการเห็นดีเห็นงาม (Reward) ตามในทันทีทันใด ภาษาเป็นพฤติกรรมทางสังคม เด็กที่เติบโตขึ้นในสังคมนั้นเรียนรู้จักภาษา พูดภาษาได้เช่นเดียวกับทำพฤติกรรมทางสังคมด้านอื่นๆ ได้ควบคู่กันไป ขอให้เป็นที่สังเกตด้วยว่าตามทฤษฎีของสกินเนอร์นั้นเขาสนใจแต่ในด้านที่เป็นที่สังเกตได้ของพฤติกรรมเท่านั้น ไม่สนใจในสาเหตุดั้งเดิม ความเข้าใจในพฤติกรรมหรือแม้แต่เจตนาของผู้กระทำ เพราะล้วนแล้วแต่

เป็นสิ่งที่จับต้องมองเห็นไม่ได้ และดังนั้นสกินเนอร์ก็ไม่นำพาที่จะเอามาศึกษาพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องของการสร้างนิสัยหรือการจับตัวแข็งของพฤติกรรมนั้น ๆ เลย ในเรื่องนี้จะได้กล่าวถึงโดยละเอียดต่อไปเมื่อถึงตอนที่เกี่ยวกับหลักทางจิตวิทยาที่ควรคำนึงถึงเพื่อให้การเรียนการสอนแบบวิธี ฟัง – พูด นี้ลุจุดประสงค์ที่สูงสุด

วิธี ฟัง – พูด จับเอาทฤษฎีของสกินเนอร์นี้มาใช้ด้วยการให้เด็กเรียนภาษาแบบเลียนแบบ – และท่องจำ (Mimicry-Memorization) ตามปกติบทเรียนที่ให้เลียน – และท่องจำ นี้มาในรูปของบทสนทนาสั้น ๆ วิธีที่ใช้อยู่เป็นประจำโดยยึดหลักของสกินเนอร์นี้ก็คือวิธีฝึกฝนอย่างหนักหน่วง (Drill) ด้วยวิธีฝึกฝนนี้ผู้เรียนจะเรียนที่จะฝึกฝนภาษาถึงขั้นใช้เป็นกริยาตอบสนองแก่สิ่งเร้าทางภาษาได้เป็นอัตโนมัติ คือพูดจาโต้ตอบในสภาพการนั้น ๆ ได้ทันท่วงทีโดยไม่มีการสดุดหยุดคิดว่าจะเอาคำไหนไว้ก่อนคำไหน ซึ่งจะเป็นไปในรูปเดียวกับเมื่อเราพูดภาษาของเราเองเพื่อสื่อความหมาย กลวิธีในการสอนแบบ ฟัง – พูดมุ่งจะสร้างความสามารถในการบังคับกลไกทางภาษาในภาษาต่างประเทศเช่นเดียวกับที่เรามีในภาษาของเราเอง!

<u>สอนภาษาไม่ใช่สอนเกี่ยวกับภาษา</u>. หลักอันนี้สะท้อนให้เห็นการปฏิวัติของพวก ฟัง – พูด ที่ต่อต้านพวกวิธีไวยากรณ์ – แปล ในวิธีสอนแบบไวยากรณ์ – แปล นั้น มีการสอนอธิบายกฎไวยากรณ์และข้อยกเว้นต่าง ๆ แล้วมีแบบฝึกหัดให้นักเรียนทำเป็นแบบฝึกหัดที่ให้นักเรียนเขียน เพื่อดูว่านักเรียนจับรายละเอียดต่าง ๆ ตามกฎและข้อยกเว้นนั้นได้แล้วหรือยัง ถ้ายังทำไม่ได้ก็เพิ่มแบบฝึกหัดเขียนเหล่านี้ไปอีกจนแน่ใจว่านักเรียนส่วนใหญ่ทำได้ถูกพอประมาณจึงไปสอนหัวข้อไวยากรณ์อื่นต่อไปด้วยวิธีการอย่างเดียวกัน มีการฝึกฝนด้วยปากน้อยเต็มที และการฝึกใช้ภาษาจริง ๆ ก็มีน้อย สำหรับครูที่สอนแบบฟัง – พูด แล้วไวยากรณ์เป็นแต่หนทางไปสู่จุดหมายเท่านั้นไม่ใช่ตัวจุดหมายปลายทางเสียเอง หมายความว่าสิ่งใดเรื่องใดในไวยากรณ์ที่จำเป็นที่สุดและมีประโยชน์ต่อการใช้สอนภาษาของผู้เรียนเป็นที่สุด สิ่งนั้นเรื่องนั้นจะนำเอามาสอนมาฝึกอย่างเข้มข้นละเอียดเพื่อให้เด็กนำภาษาไปใช้เป็นประโยชน์ได้ ส่วนการวิเคราะห์รายละเอียดของรูปภาษานั้นถือว่าเป็นการศึกษาขั้นสูง เป็นเรื่องของนักภาษาศาสตร์หรือนักศึกษาในเรื่องภาษาไม่ใช่สำหรับผู้เริ่มเรียนภาษาผู้ประสงค์จะใช้ภาษาให้ถูกต้องดังเจ้าของภาษาเขาใช้กันในการสื่อความหมาย

ภาษาคือสิ่งที่เจ้าของภาษานั้น ๆ พูด ไม่ใช่สิ่งที่ผู้ใดคิดว่าควรจะต้องพูดเช่นนั้นเช่นนี้. ภาษาในบทเรียนที่ใช้วิธี ฟัง – พูดนี้จะเป็นภาษาที่เจ้าของภาษาใช้พูดกันอยู่จริง ๆ ในชีวิตประจำวันเป็นธรรมดาวิสัย ไม่ใช่สิ่งที่ปรุงแต่งขึ้นมาเหมือนดังที่เราจะพบมีอยู่เสมอในบรรดาตำราเรียนภาษาอังกฤษทั่วไปซึ่งมักจะสร้างขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์จะสอนไวยากรณ์เช่น

I am a girl.
You are a boy.
He is a man.

หรือ

This is a woman.
That is a man.

ประโยคเหล่านี้ในสภาพจริง ๆ ของชีวิตประจำวันของสังคมที่ใช้ภาษาอังกฤษจะไม่ได้พบไม่ได้ยินใครพูดกันอย่างนี้เลย หรือถ้าจะมีเช่น "He is a man." ก็อาจจะหมายถึงในความหมายที่ว่า "เขาเป็นชายสมตัว" มากกว่า ตำราสำหรับสอนภาษาบางเล่มก็คัดลอกตัดบางบทบางตอนของวรรณคดีออกมาสำหรับให้เรียน ข้อความชนิดนั้นย่อมจะเป็นของคนละสมัยกับสมัยของผู้เรียนและซึ่งจะหาประโยชน์ได้น้อยสำหรับการใช้ภาษาในแต่ละวันในสภาพแท้ของชีวิต ถึงแม้จะเป็นข้อความที่สมบูรณ์ด้วยตัวอย่างในด้านไวยากรณ์หรือโครงสร้างที่ดีสำหรับการอ่านวรรณคดีก็ตามที บทเรียนที่วิธี ฟัง – พูด สนใจคือบทเรียนที่ประกอบด้วยโครงสร้างแบบประโยคที่ใช้ประโยชน์อยู่เป็นประจำ ที่ผู้เรียนจะต้องใช้เมื่อไปติดต่อกับเจ้าของภาษาโดยตรง ถึงแม้ในบางครั้งอาจจะปรากฏว่าถ้อยคำ แบบประโยคของคำพูดนั้น ๆ อาจจะยังไม่ได้บัญญัติไว้เป็นหลักฐานในตำราไวยากรณ์แต่ดั้งเดิมเลยก็ตามที เพราะภาษาซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิตนั้นย่อมเคลื่อน ย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามผู้ใช้ คนเป็นผู้ใช้ภาษา มิใช่ตำราเป็นเครื่องกำหนดว่าภาษาควรจะใช้อย่างไร ความผิด หรือความถูก เป็นเรื่องที่ไม่พูดถึงกันในเรื่องภาษาแต่จะพิจารณากันว่าเขาใช้กันอย่างไร ในสถานการณ์เช่นไรใช้อย่างไรเท่านั้น

อย่างไรก็ตามในการเลือกบทเรียนวิธี ฟัง – พูด ก็ระมัดระวังที่จะเลือกภาษาที่เหมาะสมกับระดับทางสังคมโดยทั่วไปของผู้เรียนผู้ใช้ภาษา คือไม่เลือกภาษาของผู้ที่อยู่ในสังคมพิเศษบางจำพวกซึ่งจะเป็นส่วนน้อยเท่านั้นมาใช้เป็นเรื่องที่จะสอน อนึ่งสถานการณ์ที่จะใช้ภาษาในแต่ละกรณีก็พยายามอธิบายแสดงไว้อย่างดีให้เห็นถึงอารมณ์ที่แทรกซ้อนอยู่ในการใช้ภาษาในที่นั้นด้วยเช่น เป็นภาษาในยามที่พูดกันอย่างฐานเพื่อนสนิท หรือมีความหมายเป็นทางการ ไม่เป็นทางการ เคารพยกย่อง หรือก่อนข้างดูแคลน หรือเป็นสัตรู หรือล้อเลียนเป็นต้น และในระดับที่สูงขึ้นไปก็พุ่งความสนใจไปยังการออกเสียงหรือสำเนียงที่มักแตกต่างกันออกไปตามท้องถิ่นด้วย

<u>ภาษาแต่ละภาษามีความแตกต่างกัน.</u> นักภาษาสาสตร์ที่วิเคราะห์ภาษาตามโครงสร้างของภาษา (Structuralist) มีความเห็นว่าภาษาแต่ละภาษามีลักษณะเด่นเป็นพิเศษของตนเองซึ่งไม่เหมือนกันนั่นคือไม่มีแบบของไวยากรณ์ที่เป็นแบบร่วมซึ่งจะ [illegible]โครงสร้างของภาษาต่าง ๆ ได้หมดสิ่งที่นักภาษาหรือนักไวยากรณ์ในสมัยเดิมพยายามให้เป็น เช่น พยายามยึดกฎเกณฑ์ทางภาษาบาลี สันสกฤต มาอธิบายภาษาไทย หรืออธิบายภาษาอังกฤษออกตามรูปไวยากรณ์ของภาษากรีก ละติน เป็นต้น

ด้วยการยึดถือว่าภาษาต่างมีลักษณะของตนเองนี้พวกที่สอนแบบวิธี ฟัง – พูด จึงเห็นเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องศึกษาลักษณะโครงสร้างของภาษาที่เป็นภาษาเดิมหรือภาษาแม่ของผู้เรียนว่ามีสิ่งใดแตกต่างในรากฐานที่สำคัญไปจากลักษณะของภาษาต่างประเทศที่จะเรียน เช่นภาษาไทยกับภาษาอังกฤษมีลักษณะเด่นชัดอันใดที่แตกต่างกันบ้างตามหลักภาษาสาสตร์ สิ่งที่แตกต่างกันนี้เองที่จะเป็นปัญหาแก่เด็กไทยในการเรียนภาษาอังกฤษ เพราะนิสัยเดิมของภาษาไทยจะเข้ามารบกวนการเรียนนิสัยใหม่ และตรงจุดที่เป็นปัญหาเหล่านี้เองที่การสอนจะต้องสร้างแบบฝึกฝนให้แก่เด็กจนกระทั่งข้ามพ้นการรบกวนของภาษาไทย เกิดนิสัยใหม่ทางภาษาอังกฤษได้เป็นอัตโนมัติ ดังนั้นบทเรียนของวิธีนี้จึงประกอบด้วยการฝึกฝนอย่างหนักหน่วงในที่ต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาตั้งแต่ที่จำเป็นที่สุดและสำคัญที่สุดไปตามลำดับ อนึ่งจะเห็นได้ว่าปัญหาของเด็กไทยที่เรียนภาษาอังกฤษก็จะไม่เหมือนกับปัญหาของเด็กชาติอื่นที่เรียนภาษาอังกฤษ เพราะพื้นเพภาษาเดิมของผู้เรียนแตกต่างกัน ต่างก็ต้องมีปัญหาตามลักษณะของโครงสร้างภาษาซึ่งนักภาษาสาสตร์หรือครูผู้สอนภาษาผู้มีความรู้จะต้องวิเคราะห์ให้พบว่าปัญหาอยู่ที่ตรงใดทั้งในด้านเสียงและรูปประโยค ดังนั้นบทเรียนของวิธี ฟัง – พูด จึงต่างกับบทเรียนในวิธีไวยากรณ์หรือวิธีที่ถือเดิมกว่าตรงที่วิธีนี้เน้นเลือกสอน เลือกฝึก มิได้ให้ความสำคัญของปัญหาทางไวยากรณ์ทุกข้อเท่าเทียมแล้วสอนเท่ากันไปหมดตามเนื้อหาของไวยากรณ์อังกฤษ สิ่งที่มีประโยชน์ต้องใช้มากที่สุดและยิ่งยากน้อยที่สุดจะได้รับการสอนและฝึกฝนก่อน พร้อมทั้งมีการฝึกทบทวนอยู่เสมอไม่ตัดตอนให้ขาดไปเลย

เพราะเหตุว่าภาษาแต่ละภาษามีความแตกต่างกัน ภาษาแวดวงอยู่ในสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาที่แตกต่างกันออกไป ภาษาสะท้อนพฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิด และโลกของผู้พูดภาษานั้น ๆ ซึ่งย่อมไม่เหมือนกันในสังคมแต่ละเหล่า เราจึงไม่อาจนำเอาประโยคในภาษาสองภาษามาวางเทียบกันที่จะให้มีความหมายได้ตรงเต็มที่เหมือนกันเท่ากันตัวต่อตัวได้เลย แม้แต่ในเรื่องศัพท์คำแต่ละคำในภาษาจะหาได้ยากที่มีความตรงเต็มเหมือนกันยกเว้นในศัพท์ทางเทคนิคหรือบางคำที่เป็นศัพท์พื้น (Basic) เต็มที แม้แต่ในประเภทหลังนี้ก็จะหาได้น้อย ฮอลล์ (Hall)

กล่าวไว้ในหนังสือ The Silent Language ว่า "เราต้องไม่ถือเอาว่าเราได้กำลังสื่อความหมายอยู่อย่างบริบูรณ์แล้วเมื่อเราพูดอะไรกับใคร เพราะในโลกทุกวันนี้การที่คนหนึ่งพยายามพูดกับอีกคนหนึ่งนั้นความหมายอาจได้ถูกบิดเบือนไปเสียมาก การที่จะให้เข้าใจล่วงรู้ถ่องแท้ถึงขบวนการทางสมองของคนอื่น (ที่เรากำลังพูดด้วยนั้น) นั้นเป็นเรื่องยากเย็นที่เราทุกคนควรจะต้องยอมรับ"[1] นั่นคือความหมายไม่ได้แสดงออกมาอย่างผิวเผินทางรูปของภาษาอย่างเดียว มีสิ่งอื่นที่เป็นความหมายอยู่ระหว่างบรรทัดหรือในระหว่างการพูดนั้นอีกมากมายซึ่งคนอาจจะผ่านไปไม่คิดถึงประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งในการสื่อความหมายระหว่างคนที่พูดสองภาษาสถานการณ์จะยิ่งซับซ้อนขึ้นเพราะ "โลก" ของคนทั้งสองไม่เหมือนกัน นอกจากคำในภาษาทั้งสองจะไม่มีที่จะหมายตรงกันเท่ากันเต็มที่เลยแล้ว ยังมี "ภาษาเงียบ" ซึ่งเป็นภาษาของวัฒนธรรมความรู้สึกนึกคิดทั้งปวงซึ่งแฝงอยู่เป็นภูมิหลังของผู้พูดแต่ละภาษาอีกด้วยที่จะทำให้การแปลความหมายจากภาษาหนึ่งมายังอีกภาษาหนึ่งเป็นสิ่งยากเย็น ด้วยเหตุนี้วิธีฟัง – พูด จึงถือว่าการแปลเป็นทักษะอีกชนิดหนึ่งที่เป็นทักษะขั้นสูงต้องการการฝึกฝนโดยเฉพาะอย่างหนักหน่วง ต้องการการรู้ดีในภาษาทั้งสองภาษา และจะต้องเป็นกิจกรรมของผู้ที่มีทักษะพื้นฐานทางภาษาคือ ฟัง , พูด, อ่าน, เขียน ได้เป็นอย่างดีแล้ว ทั้งจะต้องเป็นผู้รู้ในวัฒนธรรมหรือ "ภาษาเงียบ" ที่แทรกซ้อนอยู่เป็นประจำในภาษาแต่ละภาษาด้วย ดังนั้นเรื่องของการแปลจึงไม่ใช่เรื่องของผู้ที่เริ่มเรียนภาษาแต่เป็นการเรียนภาษาในขั้นสูง

อย่างไรก็ตามวิธีฟัง – พูด ไม่เหมือนกับวิธีสอนแบบตรง (Direct Method) ที่ไม่อนุญาตให้ผู้สอนใช้ภาษาของผู้เรียนเลย กล่าวคือไม่ยอมให้พูดภาษาไทยเลยในการสอนภาษาอังกฤษ วิธีฟัง – พูด ให้ใช้ภาษาไทยเข้ามาช่วยด้วยได้บ้าง และอาจจะมีการแปลได้บ้าง แต่ต้องระวังว่าต้องเป็นการแปลหรือการใช้ภาษาไทยในกรณีที่จะต้องแสดงความหมายอธิบายสำนวน หรืออารมณ์ที่แอบแฝงอยู่ในภาษาตอนนั้น ๆ เท่านั้น ไม่ใช่เป็นการหาความหมายที่เท่ากันตรงกันคำต่อคำหรือประโยคต่อประโยค เช่นในสำนวน "To work doggedly hard.", "It rains cat and dog." "To make two ends meet." นั้นอาจจะให้ความหมายที่พอจะทัดเทียมกันในภาษาไทยได้ ซึ่งถ้าใช้วิธีตรงแล้วจะให้เด็กเข้าใจได้ก็ด้วยวิธีอธิบายออกเป็นภาษาอังกฤษ แสดงด้วยรูปภาพหรือท่าทางและบางครั้งเด็กไทยอาจจะจับความหมายที่ใกล้เคียงกับความเข้าใจอย่างไทยไม่ได้ ในวิธี ฟัง – พูด

---

1 Edward T.Hall, The Silent Language, p. 52.

ครูอาจใช้ภาษาไทยได้เมื่อถึงเวลาที่ความสำคัญทางด้านวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาเข้ามาเกี่ยวข้อง และทำโดยสั้นที่สุดเพื่อให้เด็กได้นำเอาสำนวนเช่นนั้นไปใช้ได้ถูกต้องเหมาะสม การใช้ภาษาไทยหรือภาษาของผู้เรียนอย่างง่ายและสั้นเป็นเครื่องเร้าให้เด็กตอบในภาษาอังกฤษดังที่เราต้องการก็อาจจะใช้เป็นกลวิธีมีคุณค่าได้อีกอย่างหนึ่งในการฝึก แต่เรื่องของการแปลอย่างยาวและละเอียดนั้นเป็นเรื่องของการเรียนขั้นสูง ถ้านำมาให้เด็กวุ่นวายด้วยในขั้นต้นของการเรียนภาษาแล้วเด็กจะพยายามหาคำและความที่เท่ากันอยู่เสมอในภาษาไทยและอังกฤษซึ่งไม่มี

<u>หลักสำคัญทั่วไปที่ต้องยึดถือในระเบียบวิธีสอนแบบฟัง – พูด</u> (Audio - Lingual)

โดยทั่วไปหลักของวิธี ฟัง – พูด ยึดถือหลักของการสอนภาษาที่ศาสตราจารย์แคร์ล (Carroll) ได้กล่าวไว้ในบทความเรื่อง "Research on Teaching Foreign Languages" ๔ ประการ คือ

๑. สอนสิ่งที่จะสอนด้วยคำพูดก่อนสอนการเขียน และด้วยหลักสำคัญอันแรกนี้ที่วิธีนี้ได้ชื่อว่าวิธี ฟัง – พูด เพราะในขั้นแรกของการสอนภาษาส่วนที่ถูกฝึกคือหูและลิ้นเท่านั้นโดยไม่ใช้ตัวหนังสือเข้ามาให้เห็น การฝึกในเรื่องพูดและฟังจะเป็นรากฐานที่มั่นคงแน่นแฟ้นไปสู่ความสามารถในเรื่องการอ่านและการเขียนต่อไป

๒. การสอนอิงการเปรียบเทียบเชิงวิชาการระหว่างภาษาของผู้เรียนกับภาษาที่จะสอน ในข้อนี้หลักวิชาการของภาษาศาสตร์เข้ามาช่วยเรื่องการสอนภาษาในการใช้เปรียบเทียบอย่างระมัดระวังถึงความแตกต่างของภาษาทั้งสองเพื่อทราบถึงปัญหาที่ผู้เรียนจะต้องประสบในการเปลี่ยนจากความเคยคุ้นของภาษาตนมาสู่นิสัยที่จะต้องสร้างขึ้นในการใช้ภาษาใหม่ และในการเตรียมบทเรียนสำหรับจะสอนก็อาศัยปัญหาทางภาษาที่ได้ทำการวิเคราะห์ของภาษาทั้งสองแล้วนี้เอง

๓. การสอนจำเป็นจะต้องฝึกฝนแบบสร้างของภาษาอย่างหนักหน่วงโดยใช้วิธีที่เรียกว่า "การฝึกโครงสร้าง" (Pattern Practice) หลักข้อนี้มาจากรากฐานของการพิจารณาว่าภาษาก็อสิ่งที่ต้องเรียนรู้ เป็นพฤติกรรมที่มีระบบและเป็นสัญญลักษณ์ทางเสียงของมนุษย์ พร้อมทั้งเป็นสิ่งที่จะเรียนได้ก็ต่อเมื่อสร้างสภาพการให้เกิดการเรียนขึ้นกับตัวผู้เรียน ภาษาไม่ใช่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข

---

1 John B. Carroll, "Research on Teaching Foreign Languages," <u>Handbook of Research on Teaching</u>, pp. 8 - 10.

ปัญหาแต่เป็นเรื่องของการสร้างสมและการกระทำจนกระทั่งเกิดเป็นนิสัย[1]

วิธีที่ใช้ในการสร้างนิสัยทางภาษานี้เรียกว่าวิธีฝึกอย่างหนักหน่วง (Drill) จะเป็นในเรื่องของระบบเสียง คำ หรือแบบสร้างของภาษา (Structural pattern) ก็ตามที ถือกติว่าตัวแบบที่จะนำมาฝึกนั้นจะต้องวางรูปโครงไว้อย่างดี เพื่อที่หลังจากการฝึกอย่างหนักหน่วงไปแต่ละขั้นของบันไดที่วางไว้แล้วผู้เรียนจะสามารถใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่วเป็นไปโดยธรรมชาติ มีปฏิกริยาโต้ตอบต่อโจทย์หรือประโยคเร้าในภาษาต่างประเทศนั้นอย่างอัตโนมัติทันท่วงทีไม่มีการชักยั้งสดุด มีอาการดังเครื่องกลไก ถ้าผู้เรียนสามารถบรรลุถึงขั้นนี้ของการเรียนภาษาได้แล้วเรียกว่าได้ผ่านการเรียนขั้นต้นของภาษาคือเป็นขั้นสามารถใช้ภาษาอย่างเป็นกลไก (Manipulative level)

การฝึกฝนที่สมบูรณ์มิได้หยุดยั้งอยู่เพียงเมื่อผู้เรียนได้ระดับแรกของการเรียนภาษาแล้วเท่านั้น แต่จะต้องมีจุดมุ่งหมายยืดออกไปสู่ความสามารถในขั้นที่สองของภาษาคือขั้นที่ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาที่ตนเรียนเพื่อสื่อความหมายตามความต้องการส่วนตนนอกเหนือสภาพห้องเรียน นอกเหนือสภาพการเร้าด้วยประโยคหรือบทสนทนาหรือคำถามคำตอบ โจทย์ ที่ให้ภายในห้องปฏิบัติการทางภาษาหรือภายในชั้นเรียน ระดับนี้ของภาษาเป็นระดับที่เรียกว่าระดับการสร้างสรรด้วยการใช้ภาษาตามความต้องการของตนเอง (Creative or Communicative level) หรือเรียกว่าเป็นระดับที่นำภาษาออกไปใช้ได้ในสภาพจริงของชีวิตเมื่อต้องการจะสื่อความหมาย การฝึกฝนดังกล่าวในวิธี ฟัง – พูด มิใช่จุดจบในตัวของตัวเองแต่เป็นเครื่องมือนำผู้เรียนออกไปสู่จุดหมายของระดับที่สองของภาษานี้ด้วย

การสอนไวยากรณ์จึงมาในรูปของการฝึกฝนอย่างหนักหน่วงในแบบสร้างต่าง ๆ ของภาษา เช่นถือเอาแบบสร้างใดในภาษาอังกฤษที่จะมีประโยชน์ที่สุดและทำให้ผู้เรียนสับสนน้อยที่สุดมาให้เด็กไทยเรียนเสียก่อน ถือหลักจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาษาไทยและอังกฤษตามที่กล่าวแล้วในข้อสอง หลังจากการฝึกฝนอย่างหนักหน่วงในแต่ละแบบสร้างแล้วจะมีข้อสรุป (Generalization) เป็นการให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับแบบสร้างนั้น ๆ โดยเฉพาะ อาจจะเป็นข้อสังเกตเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของคำต่าง ๆ ในแบบสร้างนั้น ๆ หรือเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้น ณ ที่ใดที่หนึ่งเมื่อคำใดคำหนึ่งเปลี่ยนรูปไป หรืออาจจะเป็นข้อสรุปเกี่ยวกับการใช้แบบสร้างนั้น ๆ ว่าจะใช้เมื่อไรในสถานะเช่นไร ข้อสรุปนี้ให้ไปแต่ละตอนและจะต้องให้แบบสั้นๆ ง่าย ๆ ไม่ใช่ในรูปของการอธิบาย

---

1 Nelson Brooks, Language Learning and Theory, p. 47.

หลักไวยากรณ์อย่างละเอียดพิสดารดังเช่นในวิธีการสอนภาษาแบบไวยากรณ์ – แปล การให้ข้อสรุปนี้เป็นการชี้ให้นักเรียนเข้าใจสิ่งที่กำลังเรียนกำลังฝึกอยู่ไม่ใช่วางกฎไว้ให้ว่าควรจะทำอย่างไร และเพราะเหตุที่วิธี ฟัง – พูด ไม่เคร่งกรัดนักในเรื่องการใช้ภาษาของผู้เรียนในห้องเรียนการให้ข้อสรุปนี้อาจจะให้เป็นภาษาไทยก็ได้ถ้าจำเป็น (แต่ว่าควรใช้ในขอบเขตจำกัดที่สุด)

๔. การเรียนต้องพยายามให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาที่ใกล้เคียงกับการสื่อสารความหมายกันในชีวิตจริงมากที่สุดที่จะทำได้ ด้วยเหตุที่ถือการเรียนภาษาต่างประเทศเป็นการขยายวงและเพิ่มพูนประสบการณ์ของผู้เรียนในระบบของการสื่อความหมายระบบใหม่ ในกระแสของวัฒนธรรมใหม่ที่ไม่คุ้นเคยกับผู้เรียน ระเบียบวิธี ฟัง – พูด จึงยึดเอาการสร้างบทสนทนาสั้น ๆ ในสถานต่าง ๆ ที่เจ้าของภาษาจะพึงพูดพึงใช้พึงสื่อความหมายกันในชีวิตประจำวันจริง ๆ มาเสนอให้กับผู้เรียน เพื่อให้ได้เรียนรู้ภาษาที่ใช้ในสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมอย่างที่เป็นอยู่จริงของเจ้าของภาษา และจะสามารถสื่อความหมายได้จริงกับเจ้าของภาษาเมื่อเวลามาถึง นอกจากนี้หลักการเอาบทสนทนามาเป็นพื้นฐานของบทเรียนยังเนื่องมาจากความคิดที่ว่าภาษาจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีผู้พูด ผู้โต้ตอบ ถ้าปราศจากเสียซึ่งผู้พูด และสถานที่หรือกาละที่โต้ตอบกันนอกเหนือไปจากตัวภาษาเองแล้วไซร้ ภาษาก็ขาดความสมบูรณ์[1]

ในการสอนควรจะให้ฝึกเรียนทวนท่องบทสนทนาที่วางแผนไว้อย่างดีแล้วในสถานการณ์ต่าง ๆ นั้น จนกระทั่งผู้เรียนสามารถโต้ตอบในตัวรูปประโยคถ้อยคำโดยตรงจากบทสนทนานั้น ๆ และในบทที่แปรเปลี่ยนไปจนกระทั่งนำออกไปใช้ในบทที่ตั้งขึ้นต่างหากอีกสำหรับฝึกการนำเอาไปใช้ในสถานการณ์จริง ๆ มิใช่คล่องแคล่วอยู่แต่ในตัวบทที่เป็นบทเรียนในห้อง ซึ่งเรียกว่า "Directed dialogue" วิธีการเป็นไปทำนองเดียวกับที่ใช้แบบฝึกฝนหนักหน่วงในเรื่องของแบบสร้างไวยากรณ์ที่ได้กล่าวมาแล้ว คือไปสู่จุดมุ่งหมายสูงสุดของการได้ใช้ภาษาอย่างอิสระด้วยความสามารถของตนเองซึ่งดึงมาจากการฝึกฝนในห้องในการสนทนาที่สื่อความหมายภายในวงขอบของศัพท์และแบบสร้างที่นักเรียนได้เรียนรู้ในแต่ละขั้น

วิธีนี้มิได้ละทิ้งเรื่องบทเรียนที่จะอ่านสำหรับผู้เรียนและถือว่าควรจะเป็นบทเรียนที่จัดลำดับตามความยากง่ายตามหลักภาษาศาสตร์และให้เด็กได้เรียนอ่านตัวแท้ของภาษานั้น ๆ โดยไม่ต้องผสมตัวหรือแปลความหมายทางวรรณกรรม ทางตัวภาษา และทางวัฒนธรรมควรจะสอนไปด้วยกัน ทั้งนี้โดยไม่ลืมที่จะต้องนำการฝึกฝนด้วยปากเปล่าขึ้นมาก่อนอาจจะด้วยการอภิปรายเรื่องราวที่จะอ่านนั้นกันเสียก่อนเป็นภาษาอังกฤษ

---

1 Ibid. p. 106.

เรื่องของศัพท์นั้นไม่ควรจะเรียนโดดเดี่ยวแต่เรียนรู้จักศัพท์ในที่ทางที่ใช้อยู่ในรูปประโยคเสมอ การสอนศัพท์โดยให้คำในภาษาอังกฤษโดยใช้เครื่องหมายเท่ากับคำในภาษาไทยเป็นแถวลงมานั้นไม่ควรใช้ในวิธีสอนแบบนี้เพราะไม่ตรงจุดประสงค์ของการสอน การขยายวงศัพท์ของผู้เรียนนั้นเป็นไปเมื่อหลังจากการเรียนอ่านแล้ว

การสอนเขียนในวิธีนี้ควรจะค่อย ๆ นำเข้ามาทีละเล็กทีละน้อยโดยยึดหลักเกร่งครัดว่า ผู้เรียนจะต้องเขียนสิ่งที่เขาเคยได้ยิน ได้ฟัง และได้เลียนแบบมาแล้วทางเสียงหรือทางปากทั้งสิ้น คือต้องเป็นสิ่งที่เขาเคยพบเคยเห็นมาแล้ว แล้วในไม่ช้าก็จะสามารถเขียนสิ่งใดก็ได้ที่เขาพูด สามารถรายงานหรือย่อความง่าย ๆ สั้น ๆ และเขียนบรรยายหรือเขียนจดหมายได้ และท้ายที่สุดดังได้กล่าวแล้วการแปลซึ่งเป็นสิ่งปลายจะรั้งรอไว้เรียนเมื่อถึงการเรียนภาษาขั้นสูง

<u>หลักสำคัญที่ต้องยึดถือในวิธีสอนแบบ ฟัง – พูด</u>

ในที่นี้จะกล่าวถึงหลักสำคัญของวิธีสอนภาษาแบบ ฟัง – พูด และในตอนต่อไปจึงจะพิจารณาถึงหลักการทางจิตวิทยาที่ควรจะยึดถือควบคู่กันไป และที่จะทำให้วิธีการทางการสอนแบบนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในบางประเด็นจะเห็นว่าค่อนข้างซ้ำกับหลักทั่ว ๆ ไปที่ได้กล่าวมาแล้ว เพื่อความสดวกได้สรุปเป็นใจความสั้น ๆ ไว้ให้ง่ายแก่ความเข้าใจ

หลักสำคัญใหญ่ ๆ ที่ระเบียบวิธีนี้ยึดถือมีอยู่ ๔ ข้อ ในแต่ละข้อจะมีหลักย่อยประกอบอยู่ด้วยดังจะได้กล่าวต่อไปนี้

๑. <u>โดยรากฐานแล้วการเรียนภาษาต่างประเทศเป็นเรื่องของการสร้างสมนิสัยอย่างเป็นกลไก.</u> ที่เรียกว่ากลไก (Mechanical) นั้นมีความมุ่งหมายว่าไม่เกี่ยวกับเรื่องของสติปัญญา (Intellectual understanding) ความเฉลียวฉลาดสักเท่าใดแต่เป็นเรื่องที่ฝึกแล้วก็ทำได้ การเรียนภาษาเป็นการสร้างนิสัยโดยปลูกฝังฝึกฝนสิ่งที่ต้องการให้รู้ด้วยวิธีฝึกอย่างหนักหน่วงจนผู้เรียนทำได้เป็นอัตโนมัติไม่ต้องใช้ความสามารถเข้าใจลึกซึ้งทางด้านสติปัญญาเท่าใดในตอนสร้างรากฐานนี้ เป็นเรื่องของกลไกมากกว่าสติปัญญา ก็อหัดกล้ามเนื้อฝึกประสาทจนกระทั่งผู้เรียนโต้ตอบเป็นปฏิกริยาที่ต้องการในภาษาโดยไม่ต้องสดุดหยุดยั้ง และหลังจากที่ได้เรียนรู้อย่างเป็นกลไกแล้วจึงมาเพ่งพิจารณาในด้านความหมาย ก่อนหน้านั้นแม้แต่ความหมายของภาษาโดยเฉพาะความหมายที่ประจำศัพท์แต่ละศัพท์ก็ไม่จำต้องเข้ามาเป็นประเด็นสำคัญ เช่นในวิธีฝึกอย่างหนักหน่วงนั้นครูอาจจะใช้วิธีทดแทนคำที่ไม่มีความหมายในภาษาอังกฤษเลยเป็นโจทย์ให้เพื่อฝึกหรือทดสอบว่านักเรียนสามารถนำเอาคำนั้นเข้าไปใส่แทนที่ช่องที่จำเป็น

ต้องใส่โดยแม้ไม่คำนึงถึงความหมายเลยก็ได้ ถ้าทำได้หมายถึงผู้เรียนมีความสามารถทางกลไกทางภาษาเป็นที่พอใจ

ภายใต้หลักข้อหนึ่งนี้มีหลักย่อยประกอบอีก ๓ ข้อคือ

๑.๑ นิสัยจะสร้างสมให้แข็งตัวขึ้นได้ด้วยการให้การเสริมแรง (Reinforcement)

๑.๒ นิสัยในการเรียนภาษาต่างประเทศจะสร้างตัวแข็งอย่างมีประสิทธิภาพที่สุดก็ด้วยการได้มีโอกาสทำปฏิกริยาตอบสนองที่ถูกในภาษา และด้วยการไม่ต้องมีโอกาสทำผิด

๑.๓ ภาษาเป็นพฤติกรรม และพฤติกรรมนี้จะเรียนรู้กันได้ก็ด้วยการชักจูงผู้เรียนให้ได้กระทำพฤติกรรมนั้น ๆ

๒. ทักษะทางภาษานั้นจะเรียนได้อย่างดีมีประสิทธิภาพที่สุดถ้าประเด็นต่าง ๆ ทางภาษานั้นเรียนกันด้วยภาษาพูดเสียก่อนที่จะเรียนกันเป็นภาษาเขียน ความหมายของหลักการข้อนี้ได้เคยกล่าวมาแล้ว ความสำคัญของหลักนี้ยึดถือว่าการ ฟัง – พูด เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องทำให้ได้ก่อนและจะเป็นรากฐานวางไว้ให้กับทักษะในการอ่านการเขียนต่อไป ดังนั้นในขั้นเริ่มต้นหูและปากเท่านั้นที่จะถูกฝึกโดยไม่อาศัยภาษาเขียนเลย "การเรียนที่จะเข้าใจภาษาและที่จะพูดนั้นในขั้นเริ่มต้นไม่ควรจะนำเข้ามาเกี่ยวข้องกับการเรียนอ่านและเรียนเขียน"[1] ทั้งนี้ยึดถือหลักว่าภาษาเป็นสิ่งที่คนเราเข้าใจและพูด ก่อนที่จะอ่านหรือเขียน ด้วยฉันนี้ลำดับของการสอนบทเรียนจึงควรเป็นไปตามลำดับของทักษะ ฟัง – พูด – อ่าน เขียน ไม่ว่าจะเป็นในขั้นเริ่มต้นเรียนหรือในขั้นที่สูงขึ้นไปของการเรียนภาษา

๓. แนวเทียบในภาษา (Analogy) จะวางรากฐานในการเรียนภาษาต่างประเทศได้ดีกว่าการวิเคราะห์ภาษา (Analysis) การเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาหรือการวิเคราะห์ภาษามิได้ทำให้บุคคลพูดภาษาหรือใช้ภาษานั้นได้ ตรงกันข้ามผู้ที่พูดหรือใช้ภาษาได้อย่างดีอาจจะไม่มีความรู้ในเชิงวิชาการเกี่ยวกับภาษาที่ตนพูดอยู่นั้นเลยก็ได้ ดังนั้นการที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้ว่าส่วนต่าง ๆ ของภาษาอังกฤษเหล่านั้นมีหน้าที่แก่กันอย่างไร คำใดทำหน้าที่อย่างไรก็ไม่ได้ทำให้นักเรียนพูดหรือใช้ภาษาอังกฤษได้ ตรงข้ามกลับเป็นการไปฝึนให้เขาเรียนสิ่งที่เขาจำจะต้องลืมเสียให้หมดถ้าเขาจะเอาดีได้ในทางภาษา เพราะภาษาไม่ใช่เรื่องของเหตุผลแต่เป็นสิ่งที่เขาพูดกันใช้กันอย่างนั้น แนวเทียบในภาษาจะเป็นเครื่องช่วยแนะผู้เรียนให้ใช้ภาษาต่างประเทศได้ถูกต้องเช่นเดียวกับที่แนวเทียบช่วยในการเรียนภาษาแม่ และทั้งนี้ก็ด้วยการให้วิธีฝึกฝนอย่างหนักหน่วงให้เพียงพอด้วย ในการเรียนภาษานั้นจะต้อง

---

1 R.L. Politzer, Teaching French: An Introduction to Applied Linguistics p. 69. cited in Wilga Rivers, The Psychologist and the Language Teacher, p. 21.

เน้นหนักในเรื่องให้แนวเทียบมากในตอนต้น ส่วนการวิเคราะห์ภาษานั้นจะมาในระดับที่ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาได้พอประมาณแล้ว ดังนั้นสิ่งที่จำเป็นในขั้นเริ่มต้นก็คือความสามารถของนักเรียนที่จะรู้ความแตกต่างหรือความเหมือนกันที่อยู่ในแบบสร้างของประโยคต่าง ๆ

๔. <u>ความหมายของแต่ละคำในภาษาที่เจ้าของภาษาสื่อออกไปนั้นจะเรียนรู้ได้ก็ด้วยมาตรการและการเข้าถึงความหมายของวิถีแห่งวัฒนธรรมของเจ้าของภาษานั้นเท่านั้น</u> เด็กนักเรียนไทยจะรู้ความหมายของถ้อยคำในภาษาอังกฤษได้อย่างเดียวกันกับที่คนอังกฤษหรืออเมริกันหมายก็เมื่อเด็กไทยนั้นรู้และเข้าใจความคิด ความรู้สึก วัฒนธรรม ประเพณี ที่หอหุ้มวิถีชีวิตของคนอังกฤษอเมริกัน และที่ทำให้เขาคิดได้รู้สึกได้เช่นนั้นเท่านั้น ตามความคิดของชอมสกี้[1] (Chomsky) นั้นความหมายที่เป็นรากฐานของความคิดทั้งปวงของคนนั้นเหมือนกันหรือร่วมกัน แต่การแสดงออกของความคิดเหล่านั้นเท่านั้นที่แตกต่างกันไปในแต่ละชาติแต่ละภาษา นั่นคือชอมสกี้หมายความว่าในส่วนลึกของภาษาแล้วคนเรามีความคิดอย่างเดียวกันแต่การแสดงออกของความคิดนั้นแตกแยกออกไปเป็นรูปของโครงสร้างแบบต่าง ๆ คือคนอาจพูดถึงสิ่ง ๆ เดียวกันได้ด้วยหลายวิธี ในความคิดของผู้เขียนสิ่งที่ทำให้คนแสดงออกต่าง ๆ กันนี้นอกจากจะในเรื่องของภาษาศาสตร์คือระบบของเสียงของคำและประโยคแล้ว ก็ได้แก่สิ่งแวดล้อมที่แวดวงชีวิตของเราอยู่นั่นเองที่ทำให้เราแสดงตัวของเราหรือวิถีความคิดความเข้าใจของเราออกมาในรูปของภาษาเช่นนี้ คนไทยก็มีวิธีแสดงออกแบบไทย คนอเมริกันก็มีวิธีแสดงออกแบบอเมริกัน จะเป็นแสดงออกด้วยวาจาถ้อยคำ (Verbal) หรือที่ไม่เป็นถ้อยคำ (Non verbal) ก็ตามที นั่นคือ<u>วัฒนธรรมเป็นเครื่องกำหนดวิถีการแสดงออกของคนในด้านภาษาอยู่ไม่น้อย</u> ความคิดนี้เป็นไปตามแนวของทฤษฎีของสาพีร์ (Sapir) และยอฟ (Whorf) ที่ว่าภาษาเป็นเครื่องสท้อนของวัฒนธรรมและกลับกันวัฒนธรรมก็เป็นกรอบแก่ภาษาด้วย ถ้าเราไม่เข้าใจสภาพทางวัฒนธรรมของผู้พูดเราอาจจะเข้าใจความหมายผิดไปหมด ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมและภาษานั้นไม่ใช่เป็นสิ่งที่จะเลือกเรียนหรือไม่เรียน แต่เป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้เรียนภาษาต่างประเทศทุกคนจะต้องทำความเข้าใจ ครูจะต้องทำให้นักเรียนรู้และเข้าใจว่าภาษานั้นเป็นเครื่องแสดงออกอันสำคัญยิ่งของพฤติกรรมและการมองดูโลกของผู้พูด เป็นหนทางซึ่งคนใช้คิดและเข้าใจเกี่ยวกับชีวิตของเขา และท้ายที่สุดนักเรียนจะต้องหัดเข้าใจและเห็นคุณค่าของการที่จะเข้าใจคนอีกหมู่หนึ่งเหล่าหนึ่งอีกสังคมหนึ่งว่าเขามองดูโลกอย่างไร มีวิถีความคิดความเข้าใจตลอดจนความเจริญก้าวหน้าทางศิลปวิทยาการและวรรณกรรมอย่างไรนอกไปจากที่จะเข้าใจสิ่งที่เป็นของ

---

[1] Noam Chomsky, "The Formal Nature of Language," in Lennenberg, Eric H., ed., Biological Function of Language, pp. 397 - 442.

ตัวเองเท่านั้น ถ้าเราไม่เข้าใจวัฒนธรรมของผู้พูดภาษาอังกฤษเราจะไม่สามารถเข้าใจภาษาอังกฤษได้อย่างถ่องแท้ และถ้าเราสอนภาษาอังกฤษโดยที่ไม่ได้สอดแทรกความรู้เรื่องวัฒนธรรมของชนชาตินั้นลงไว้ด้วย ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่ภาษานั้นเป็นเครื่องมือสื่ออยู่ก็เท่ากับว่าเราสอนสัญญลักขณ์ที่ไม่เกิดความหมายบริบูรณ์ หรือสอนสัญญลักขณ์ที่อาจทำให้นักเรียนเอาความหมายผิด ๆ ไปเกี่ยวพัน เอาไว้[1]

หลักจิตวิทยาที่ต้องคำนึงถึงในการสอนภาษาอังกฤษแบบ ฟัง – พูด

นอกจากในด้านภาษาศาสตร์และหลักการสอนตามที่ได้กล่าวไว้แล้ววิธีสอนภาษาที่จะให้ได้ผลดีต้องคำนึงถึงหลักทางจิตวิทยาเข้ามาผสานกันด้วย โดยปกติหลักเกณฑ์ที่นำมาใช้บางประการในระเบียบวิธีนี้ก็ยึดหลักทางจิตวิทยามาด้วยแล้วเป็นอันมาก เช่นยึดถือความคิดของนักจิตวิทยากลุ่มที่ถือพฤติกรรมเป็นเรื่องสำคัญ (Behaviorist) มีสกินเนอร์เป็นต้นเห็นว่าภาษาคือพฤติกรรมชนิดหนึ่งซึ่งไม่แตกต่างไปจากพฤติกรรมอื่น ๆ ของมนุษย์ จากเวลาของสกินเนอร์มาจนกระทั่งปัจจุบันได้มีความคิดและทฤษฎีใหม่ ๆ เกิดขึ้นซึ่งเป็นผลงานของนักจิตวิทยาผู้อื่นและนักภาษาศาสตร์ที่มีความคิดก้าวหน้าออกไปจากจุดที่สกินเนอร์เริ่มต้นไว้ นับเป็นวิวัฒนาการทางจิตวิทยาและภาษาศาสตร์ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งยวดแก่ครูผู้สอนภาษาที่จะนำมาใช้เพื่อทำให้การเรียนการสอนภาษาบรรลุถึงเป้าประสงค์ได้ดียิ่งขึ้น ข้อคิดและหลักทางด้านจิตวิทยาเหล่านี้จะช่วยให้ครูผู้สอนภาษาระลึกได้อยู่เสมอว่าผู้ที่ตนเกี่ยวข้องสั่งสอนอยู่นั้นเป็นมนุษย์มีความรู้สึก มีสติปัญญา และมีอารมณ์ หาใช่เครื่องจักรไม่ และถึงแม้ว่าวิธีสอนแบบ ฟัง – พูด จะบุ่งฝึกในขั้นต้นให้ผู้เรียนได้ฝึกภาษาแบบเป็นกลไกก็ตามผู้ที่เรียนนั้นก็มิใช่เป็นหุ่น แต่มีจิตใจซึ่งพร้อมที่จะไหวต่อความเบื่อหน่าย ความเหนื่อยทั้งทางจิตและทางกาย และอาจจะปิดประตูไม่รับสิ่งที่ครูประดังถวายมาให้แม้ด้วยความหวังดีเพียงใดนั้นเสียก็ได้ ท้ายที่สุดการค้นคว้าทางจิตวิทยาจะให้ความจริงประจักษ์แก่เราอีกด้วยว่าสิ่งใดที่ทดลองค้นคว้าได้ผลอย่างไรกับสัตว์จะนำเอามาเป็นข้อสรุปให้ว่าจะเป็นเช่นเดียวกันกับคนนั้นหาได้เสมอไปไม่ และการที่จะพยายามให้เป็นไปเช่นนั้นย่อมเป็นการฝืนธรรมชาติโดยแท้ เพราะคนมีสิ่งที่สัตว์ไม่มีคือสติปัญญา ความสามารถที่จะเข้าใจ มีอารมณ์อันละเอียดอ่อนลึกซึ้ง ไหวและมีปฏิกริยาต่อสิ่งเร้าได้อย่างสลับซับซ้อนกว่าที่สัตว์จะพึงมีมากมายนัก และพฤติกรรมอันสลับซับซ้อนที่สำคัญถึงความแตกต่างอันเด่นชัดของคนและสัตว์ก็คือพฤติกรรมทางภาษาของคน การสามารถเรียนรู้ภาษานั้นเป็นสิ่งมหัศจรรย์และเป็นลักษณะพิเศษเฉพาะมนุษยชาติเท่านั้น

---

1 Wilga Rivers, op. cit. pp. 19 - 23.

ตามทฤษฎีของสกินเนอร์การพูดของคนไม่มีความแตกต่างอย่างใดไปจากการทำพฤติกรรมอื่น ๆ[1] คือประกอบไปด้วยความสัมพันธ์ของสิ่งเร้าและปฏิกริยาตอบสนอง (Stimulus - Response associations) และการที่จะเสริมแรงให้ความสัมพันธ์อันนี้แข็งแรงขึ้นนั้นจะพึ่งจากอินทรีย์อื่นอินทรีย์หนึ่งหรือคนอีกคนหนึ่ง (ที่เราพูดด้วย) แต่ในทำนองเดียวกันกับนักจิตวิทยาที่เกร่งครัดในเรื่องพฤติกรรมทั้งหลายสกินเนอร์พยายามที่จะวงขีดจำกัดตัวเองให้พิจารณาแต่พฤติกรรมที่เป็นที่สังเกตได้ทางร่างกายเท่านั้นแล้วก็พบกับความลำบากในการที่จะอธิบายพฤติกรรมที่สลับซับซ้อนเช่นการพูดของคนเรา ถ้าตามทฤษฎีของสกินเนอร์แล้วเราจะไม่สามารถล่วงรู้ของเกี่ยวกับความรู้สึกภายในที่เร้าให้เกิดปฏิกริยาพูดออกมา แต่จะจับและสังเกตเอาแต่เมื่อตอนที่คำพูดได้เปล่งออกมาแล้วเท่านั้นสกินเนอร์เองก็ยอมรับว่ามีความสลับซับซ้อนอยู่ในพฤติกรรมนี้เพราะเหตุว่าตัวของคนที่พูดเองก็เป็นคนฟังด้วยเองและดังนั้นก็ย่อมมีปฏิกริยาต่อพฤติกรรมของตนเองด้วยได้ ดังนั้นส่วนหนึ่งของคำพูดของคนเราก็จะถูกควบคุมโดยอีกส่วนหนึ่งของการพูดของเราเอง ผู้พูดจะเป็นทั้งคนตกแต่งให้เหมาะ, สั่ง และขยายพฤติกรรมการพูดของตนเองในขณะที่เปล่งคำพูดออกมานั้นเอง[2]

ชอมสกี้เป็นผู้ท้วงถึงความไม่สม่ำเสมอในทฤษฎีของสกินเนอร์ที่ว่าการที่ต้องนึกถึงสิ่งที่อยู่ภายในของตัวผู้พูดนั้นก็เท่ากับเราต้องข้องเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่สังเกตได้จากภายนอกหรือจากทางร่างกายเท่านั้นอยู่แล้ว การพูดของคนนั้นเป็นพฤติกรรมที่ไม่อาจจะคาดหวังไว้ได้ล่วงหน้าว่าจะเป็นเช่นนั้นเช่นนี้ และความสัมพันธ์ระหว่าง S-R ก็ไม่เป็นไปอย่างตรงไปตรงมา ดังนั้นจะใช้กฎของสิ่งเร้า - ปฏิกริยาตอบสนองอย่างตรง ๆ ในการทดลองแบบทฤษฎีของสกินเนอร์เองก็ไม่ได้ ชอมสกี้มีความคิดว่าเรื่องของภาษาและพฤติกรรมการพูดนั้นข้องเกี่ยวอยู่กับความเป็นไปภายในจิตใจ วุฒิภาพ ประสบการณ์ของผู้พูดด้วยมากกว่าจะเป็นแต่เพียงพฤติกรรมที่เราสังเกตเห็นได้แต่จากภายนอกเท่านั้น[3]

---

1 B.F. Skinner, Verbal Behavior (William James Lecture) p. 10.cited in Wilga Rivers, The Psychologist and the Language Teacher, p. 25.

2 Ibid. p. 10.

3 Noam Chomsky, "Review of B. F. Skinner's Verbal Behavior," in Language xxxv : 27 Jan - March, 1959. cited in Wilga Rivers, The Psychologist and the Language Teacher, p. 26

มีกลุ่มนักจิตวิทยาชาวรัสเซียที่วิจารณ์งานเรื่องพฤติกรรมคำพูดของสกินเนอร์และมีความเห็นเป็นทำนองเดียวกับชอมสกี้คือไม่เห็นด้วยกับสกินเนอร์ที่ว่าพฤติกรรมคำพูดไม่มีสิ่งสำคัญใดแตกต่างไปจากพฤติกรรมอื่น ๆ แต่ตรงกันข้ามเป็นสิ่งที่มีผลต่อและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอื่น ๆ ได้ด้วย คำพูดก่อรูปของความคิดให้กับคนทำให้คนเข้าใจลึกซึ้งขึ้นเกี่ยวกับความจริงและสิ่งแวดล้อมทั้งหลายรอบตัวเขา ทำให้เห็นสิ่งที่สำคัญเด่นชัดขึ้นมาตลอดจนช่วยจัดระบบของประสบการณ์ที่คนได้สร้างสมขึ้นมาแล้วนั้นด้วย และเพราะเหตุที่ภาษาหรือคำพูดมีส่วนสำคัญถึงเช่นนี้เอง การเรียนรู้ในคนก็ย่อมจะแตกต่างไปจากการเรียนรู้หรือพฤติกรรมของสัตว์ ในคนนั้นเราอาจจะไม่ต้องให้รางวัลกันไปทุกครั้งเพื่อที่จะให้เกิดการเรียนรู้ สาธารอธิบายอาจจะละเว้นไว้ได้บ้าง ในขณะที่การปะติดปะต่อความเข้าใจอาจเปลี่ยนแปลงคลาดเคลื่อนไป และความเข้าใจในนามธรรมจะก่อรูปขึ้นเป็นต้น[1]

สิ่งที่น่าสนใจที่ออสกูด (Osgood) และโมวเรอร์ (Mowrer) ย้ำในเรื่องความหมายของภาษาที่เป็นเครื่องสื่อความเข้าใจกันคือความสำคัญของเรื่องอารมณ์ที่เกี่ยวข้องมากับคำพูด แม้เมื่อเด็กเริ่มเรียนภาษาของตนเอง และการที่เด็กใช้ถ้อยคำที่เพิ่งเริ่มเรียนรู้สองสามคำในภาษาเพื่อเรียกหาระบุสิ่งของนั้นเป็นเพียงวัตถุประสงค์ขั้นรองเท่านั้นแท้จริงแล้วเด็กต้องการแสดงสภาพของอารมณ์ของตนเองออกมาด้วยถ้อยคำเหล่านั้นมากกว่า[2]

สรุปแล้วมีความคิดที่แยกออกเป็นสองฝ่ายในเรื่องธรรมชาติของภาษาคือฝ่ายพวกที่ยึดถือพฤติกรรมเคร่งครัดตามแผนของวัตสัน (Watson) และสกินเนอร์นั้นพิจารณาแต่ด้านที่เป็นที่สังเกตุได้เห็นได้ของภาษาหรือการพูดที่แสดงออกมาภายนอกแล้วเท่านั้นส่วนอีกฝ่ายหนึ่งได้แก่พวกที่ใหม่กว่า (Neo - behavioristic) ซึ่งอนุญาตให้เรื่องของความรู้สึกและอารมณ์ซึ่งไม่ใช่สิ่งที่จะสังเกตได้โดยตรงนั้นเข้ามามีส่วนด้วยโดยถือว่าแม้จะไม่เป็นพฤติกรรมที่ออกมาให้เห็นได้ก็อ้างถึงได้ศึกษาได้จากการแสดงออกมาของผู้พูดนั้นเอง

จากนี้จะเห็นว่าวิธีการสอนภาษาที่ยึดความคิดของสองฝ่ายนี้ก็ย่อมจะแตกต่างกันออกไปด้วย โดยเนื้อแท้แล้ววิธีสอนแบบ ฟัง – พูด วางรากฐานอยู่บนความคิดของพวกสกินเนอร์และจากความยึดถืออันนี้เกิดกลวิธี "เลียนแบบ – ท่องจำ" วิธีการฝึกฝนอย่างหนักหน่วงและการเรียนที่ยึดเอาภาษาปกติประจำวันที่ปรากฏออกในบทสนทนามาเป็นแบบเรียนเป็นต้น แต่หลังจากที่ได้มีการค้นคว้าก้าวหน้าทางภาษาศาสตร์

---

1 Wilga Rivers, op. cit. pp. 26 - 27.

2 George, A. Miller, Language and Communication, p. 148 cited in Wilga Rivers, The Psychologist and the Language Teacher, p. 28.

และทางจิตวิทยาดังที่กล่าวมาแล้ว ความคิดใหม่ ๆ ของพวกที่สองก็จะสามารถทำให้วิธี ฟัง – พูด เพิ่มประสิทธิภาพขึ้นด้วยการเพิ่มพูนเรื่องของอารมณ์ภายใน และใช้ความเข้าใจมาช่วยในการเรียนภาษาหลังจากการฝึกฝนแล้วด้วยดังจะได้กล่าวต่อไป

<u>การใช้หลักจิตวิทยาในเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียนภาษาซึ่งถือเป็นเรื่องของการสร้างสมนิสัยอย่างเป็นกลไก</u>

เนื่องจากวิธี ฟัง – พูด ตั้งอยู่บนรากฐานของทฤษฎีทางสิ่งเร้า – ปฏิกริยาตอบสนอง สิ่งแรกที่จำเป็นต้องยึดถือก็อการเรียนรู้ชนิดนี้จะต้องมีการทำสิ่งที่ต้องการให้เรียนและยิ่งกว่านั้นก็ถือการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นถ้าได้รับการชมเชยยกย่องหรือให้รางวัลในทันทีทันใด การกระทำนั้นต้องต่อเนื่องกันไปจนถึงจุดที่อิ่มตัวเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นเป็นอัตโนมัติด้วยนั้นคือจนกว่าผู้เรียนภาษาอังกฤษจะสามารถโต้ตอบต่อสิ่งเร้าที่เป็นถ้อยคำ ประโยคในภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่วเป็นนิสัย

สกินเนอร์แยกพฤติกรรมออกเป็นสองลักษณะคือ ลักษณะที่เกิดจากสิ่งเร้าที่ปรากฏและก่อให้เกิดปฏิกริยาตอบสนองออกมา (เรียกว่า Respondent behavior) กับลักษณะที่ปฏิกริยาตอบสนองเกิดขึ้นโดยที่ไม่มีสิ่งเร้าปรากฏให้ทราบหรือที่ควบคุมไม่ได้ด้วยการทดลอง (อย่างหลังนี้เรียกว่า Operant behavior) และดูขนานกันไปกับชนิดของพฤติกรรมนี้สกินเนอร์ก็แยกลักษณะของการเรียนรู้แบบวางเงื่อนไขออกเป็นสองประเภทเช่นกันคือ การรับรู้ประเภท S (Type S - Classical Conditioning) ซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมแบบแรก เมื่อการเสริมแรงให้แข็งตัวเป็นไปโดยธรรมชาติและมีความสัมพันธ์กับสิ่งเร้าซึ่งเหมือนกับการเรียนรู้แบบวางเงื่อนไขของพาพลาฟ (Pavlov) และการเรียนรู้ประเภท R (Type R - Instrumental Learning) ซึ่งปฏิกริยาตอบสนองมีความสัมพันธ์กับการเสริมแรงให้แข็ง ประเภทนี้เองที่สกินเนอร์สนใจมากและกล่าวว่าเป็นประเภทที่ทำให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นผลต่อสิ่งแวดล้อมแล้วในขณะเดียวกันก็มีผลสท้อนมาให้แก่ตัวผู้กระทำด้วย การเรียนรู้ประเภทแรกนั้นไม่ปรากฏขึ้นอย่างแท้จริงเท่าใดเลยและไม่สำคัญนักในเรื่องพฤติกรรมของมนุษย์ส่วนการเรียนรู้ประเภท R นั้นก่อให้เกิดพฤติกรรมแบบธรรมดาสามัญในคนเราทั่ว ๆ ไป ในการเรียนรู้ประเภทนี้จะไม่มีการวางเงื่อนไขเกิดขึ้นได้จนกว่าจะได้มีปฏิกริยาตอบสนองแสดงออกมา หรือกระทำออกมาให้ปรากฏเสียก่อน สกินเนอร์สนใจในเรื่องปฏิกริยาตอบสนองกับการวางเงื่อนไขในรูปนี้เท่านั้นไม่ได้สนใจในลักษณะธรรมชาติของสิ่งเร้าที่จะก่อให้เกิดปฏิกริยาเช่นนั้นเลยว่าจะเป็นอย่างไร เมื่อปฏิกริยาได้แสดงออกมาแล้วก็จะได้รับการเสริมสร้างให้แข็งขึ้นด้วยรางวัล

ในการเรียนรู้ของคนรางวัลนั้นอาจจะเป็นรางวัลรอง (Secondary reward) เช่นการชมเชย หรือความพึงพอใจในความสำเร็จการเสริมแรงหรือการให้รางวัลนี้จะส่งเสริมให้มีปฏิกริยาเช่นนั้นเกิดขึ้นอีกบ่อย ๆ และถ้าได้ซ้ำการเสริมแรงก็จะทำให้พฤติกรรมนั้นสร้างตัวเกาะเป็นนิสัย นิสัยนี้จะขาดหายไปก็ต่อเมื่อทำปฏิกริยานั้น ๆ แล้วไม่ได้รับรางวัลบ่อย ๆ ครั้งเข้า

ในการเรียนภาษาอังกฤษตามหลักอันนี้ก็หมายความว่าเมื่อนักเรียนออกเสียงภาษาอังกฤษหรือกระทำปฏิกริยาทางภาษาออกมาแล้วเกิดเป็นที่เข้าใจและได้รับรางวัลโดยการเสริมแรงซึ่งเกิดจากการยกย่องชมเชยของครู และดังนั้นเด็กก็อยากจะออกเสียงภาษาอังกฤษนั้น ๆ อีก และเมื่อยังคงได้รับการสนับสนุนต่อไปปฏิกริยาอันนี้ก็สร้างตัวขึ้นเป็นการเรียนรู้ที่สกินเนอร์ระบุไว้คือมีผลที่ทำให้เด็กเองได้รับความพึงพอใจอีกทั้งได้รับการเห็นดีเห็นงามด้วยจากทั้งชั้น การพูดภาษาอังกฤษนี้จะยิ่งได้รับผลสมใจมากขึ้นและจับตัวเป็นนิสัยแข็งยิ่งขึ้นถ้าผู้เรียนสามารถพูดสิ่งที่ตนต้องการในภาษาอังกฤษกับเจ้าของภาษาในสิ่งแวดล้อมที่เป็นอังกฤษหรืออเมริกัน ยิ่งผู้เรียนได้มีโอกาสที่จะใช้ภาษาและได้รับความสมใจจากการใช้ภาษามากขึ้นเท่าใด สิ่งที่ตนได้ฝึกฝนไว้แล้วคงทนถาวรยิ่งขึ้นเท่านั้น วิธีสอนแบบ ฟัง – พูด สนับสนุนให้เกิดปฏิกริยาเช่นนี้เต็มที่ เพราะได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษามากเพียงพอในชั้นเรียน และได้รับการสนับสนุนส่งเสริมด้วยการที่เด็กพูดเป็นที่เข้าใจ ดังนั้นครูก็ให้ความเห็นชอบชมเชยด้วย

อย่างไรก็ตาม ประโยชน์ในด้านการสร้างนิสัยในภาษาจะเพิ่มพูนขึ้นถ้าเราขยายความเข้าใจก้าวออกไปอีกตามแนวของนักจิตวิทยาที่คิบความคิดออกมาอีกว่า การเรียนรู้ไม่ใช่เป็นสิ่งที่กำหนดลงตายตัว เป็นกลไก ได้ผลออกมาเป็นอัตโนมัติอย่างที่เข้าใจกันแต่แรก หากเป็นเรื่องของความสมัครใจด้วยพอควร และขึ้นอยู่ด้วยกับการที่จะให้สนองกับความต้องการของบุคคล ถ้าบุกกลไม่เกิดแรงจูงใจในการที่จะใฝ่เรียนรู้ เพราะเห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่ให้คุณประโยชน์แก่ตัวเขาแล้วไซร้การเรียนรู้ที่พึงปรารถนาก็จะไม่เกิดขึ้น [1]โมวเรอร์ มีความเห็นว่าในห้องเรียน ความต้องการปัจจุบันของเด็กนักเรียนก็อาจจะเป็นเพียงการทำให้ครูพอใจ ซึ่งแสดงออกมาด้วยการเลียนแบบของการออกเสียงภาษาอังกฤษอย่างที่ครูเคยเห็นชอบและชมเชย ซึ่งกลายเป็นความต้องใจของเด็กเป็นแรงอย่างหนึ่งให้เกิดความสมใจและพอใจที่จะเรียน ถ้าขยายความพอใจอย่างเดียวกันนี้ออกไปสู่สภาพนอกห้องเรียนก็ย่อมหมายความว่า เด็กต้องเกิดความใคร่ที่จะสื่อความหมายแล้วเกิดผลให้ตนเอ

---

1 Hobart, O . Mowrer, Learning Theory and Behavior, p. 286 cited in Wilga Rivers, The Psychologist and the Language Teacher, p. 34.

เป็นที่เข้าใจแก่ผู้เป็นเจ้าของภาษา ซึ่งมีผลกลับมาเพิ่มพูนความหวังแก่ตัวผู้เรียนเองต่อ ๆ ไป เป็นที่น่าสังเกตอย่างหนึ่งว่าในห้องปฏิบัติการเครื่องช่วยทางการสอนภาษาฝึกภาษาทั้งหลายไม่สามารถทำกริยาโต้ตอบหรือให้ "ความเข้าใจ" แก่ผู้เรียนได้ไม่เหมือนคนต่อคนฟังและพูดกัน เพราะต่างฝ่ายต่างแสดงให้อีกฝ่ายทราบได้ว่าตนเข้าใจอีกฝ่ายหนึ่ง ดังนั้นห้องปฏิบัติการจึงเป็นเครื่องช่วยเท่านั้น ไม่ใช่ตัวแทน ของครู โมวเรอร์ กล่าวว่าการเร้า ให้เกิดความหวังนี้เองที่มีส่วนช่วยสร้างนิสัย ไม่ใช่แต่เพียงการเรียนและการฝึกแต่ตรง ๆ เพียงอย่างเดียว ข้อคิดของ โมวเรอร์ให้ความกระจ่างต่อไปว่าปฏิกริยาใด ๆ ไม่ได้เกิดขึ้นอย่างอัตโนมัติได้ แต่เกิดขึ้นอย่างเลือกเฟ้น คือเกิดขึ้นจากเมื่อปฏิกริยาตอบสนองและสิ่งเร้าในสภาพแวดล้อมสัมพันธ์กันเป็นอาการที่ก่อให้เกิดความหวังแก่ผู้เรียนเท่านั้น ความคาดหมายว่าจะมีสิ่งที่ดีงามเกิดขึ้นหลังจากการกระทำนั้น ๆ มีส่วนสำคัญในการเรียนรู้ ถ้าเด็กไทยถูกบังคับให้เรียนภาษาอังกฤษแม้ด้วยวิธีดีเด่นสักปานใด แต่ถ้าปราศจากความประจักษ์แจ้งหรือความคาดหวังว่าจะมีคุณค่าอย่างใดเกิดแก่ตัวเขาในการเรียนนั้น เขาก็คงจะเรียนภาษาอังกฤษไปได้อย่างไม่ดีเท่าที่ควร

ทษฎีของ โมวเรอร์ยังกล่าวถึงการงดหดหายของปฏิกริยาตอบสนองที่ผิดด้วย คือปฏิกริยาที่ได้รับการลงโทษหรือประสบการณ์ที่ขมขื่น เช่นครูไม่เห็นด้วยเกิดความขัดเขินขึ้นต่อหน้าชั้นหรือพูดไปแล้วไม่เป็นที่เข้าใจ เหล่านี้ย่อมกลายเป็นสิ่งเร้าประเภทที่ก่อให้เกิดความกลัวหรือความผิดหวังแล้วนำไปสู่การสดุดหยุดยั้งหรือเลี่ยงเฉย ครั้นเมื่อถึงสภาพการณ์ที่จะก่อให้เกิดความรู้สึกเช่นเดียวกันนี้อีกในการเรียนภาษาประสบการณ์แต่หนหลังก็ทำหน้าที่เตือนให้เด็กระลึกถึงความไม่พึงประสงค์ทั้งหลายที่มากับปฏิกริยานั้น ครั้นแล้วก็ละเว้นไม่ทำปฏิกริยานั้นเสีย

ในชั้นเรียนภาษาอังกฤษอาจจะมีเด็กที่ประหม่า อาย ฟังและแยกเสียงภาษาอังกฤษไม่ได้ดีและไม่เข้าใจเสียงในภาษาพูด ทั้ง ๆ ที่เด็กพวกนั้นอาจจะสามารถอ่านและแม้แต่เขียนภาษาอังกฤษได้ดีแต่ไม่สามารถจะเอ่ยปากพูดภาษาอังกฤษแม้แต่คำหนึ่งต่อหน้าคน พฤติกรรมเช่นนี้อาจอธิบายได้ด้วยทษฎีของ โมวเรอร์ที่ในการเรียนภาษาอังกฤษขั้นแรก ๆ ของเด็กผู้นั้นหรือบางทีอาจจะเป็นการเริ่มเรียนพูดภาษาไทยเองด้วยก็ได้เด็กผู้นั้นอาจจะได้เคยประสบกับสิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดการสดุดหยุดยั้งทางอารมณ์มา ซึ่งทำให้ไม่กล้าที่จะเอ่ยออกเสียงในภาษาทำให้เกิดความยากลำบากติดมา ความสดุดหยุดยั้งทางอารมณ์นี้ควรจะต้องหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดขึ้นเป็นอย่างยิ่ง

ในชั้นที่เรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่เริ่มแรกควรจะมีบรรยากาศที่สบาย ๆ ไม่ตึงเครียด และกรู

จำต้องสร้างวิธีที่จะแก้ไขความผิดของเด็กโดยที่ไม่ทำให้เด็กได้อายหรือขัดเขินในชั้น ในสภาพของห้องเรียนไทยการที่เด็กจะเกิดความขัดเขินขึ้นนั้นอาจจะมาจากเหตุได้ต่าง ๆ กัน แม้กระทั่งเหตุที่อาจจะไม่เป็นที่เข้าใจในวัฒนธรรมอื่นหรือไม่เป็นที่เข้าใจโดยการมองเพียงผิวเผิน เด็กที่พยายามอย่างยิ่งที่จะเลียนเสียงให้เหมือนครูที่เป็นเจ้าของภาษา แต่ด้วยความที่ยังอยู่ในหนทางของการเรียนก็ยังทำไม่เหมือนและดูประหนึ่งว่าทำ "เกินไป" สำหรับเด็กอื่น ๆ จนเป็นที่หัวเราะเห็นขันว่าพยายามจะเป็น "ฝรั่ง" ก็อาจจะเกิดหมดกำลังใจหยุดยั้งไม่พยายามอีกต่อไป หนทางก็สุดอยู่ไม่ถึงจุดหมาย หรือในกรณีที่ตรงกันข้ามคือเด็กที่ขี้อายมากหรือ "ถ่อมตน" มากจนกระทั่งเกรงว่าไม่ว่าจะพยายามออกเสียงอย่างไรก็จะไม่ "ดี" พอ หรือไม่เข้าเกณฑ์ก็อาจจะหุบปากสนิทเสียก็เป็นได้ ดังนั้นครูที่สอนเด็กไทยก็อาจต้องพยายามเข้าใจจิตวิทยาของเด็กไทยและเข้าใจให้ถึงปัญหาทางอารมณ์ของเด็กในชั้นที่เรียน ภาษาที่ตนสอนก็จะเป็นการช่วยการเรียนการสอนให้ราบรื่นยิ่งขึ้น ครูแต่ละคนแม้จะใช้วิธีสอนที่เหมือนกันแต่ผลการสอนอาจจะต่างกัน ทั้งนี้เพราะแต่ละคนอาจจะใช้จิตวิทยาและมีวิธีเข้าถึงจิตใจเด็กได้ต่างกัน

โมวเวอร์[1] ยังมีความเห็นต่อไปด้วยว่าลำพังแต่ปฏิกริยาตอบสนองที่เห็นได้จากภายนอกเท่านั้นไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้ แต่การเรียนรู้เกิดจากการสับเปลี่ยนแปรสิ่งเร้าที่จะไปก่อให้เกิดปฏิกริยาตอบสนองที่เราต้องการ และความสัมพันธ์สับเปลี่ยนสิ่งเร้าในอาการเช่นนี้ ที่สิ่งเร้านั้น ๆ จะก่อให้เกิดความหมายขึ้นภายในจิตใจของผู้เรียน ความหมายทำให้เกิดความเข้าใจที่เป็นของตนเองขึ้นแก่บุคคล ซึ่ง โมวเรอร์ ถือว่าเป็นเรื่องที่เกิดจากสิ่งเร้าภายใน ไม่ใช่ภายนอก ถ้าสิ่งเร้านั้นไม่ก่อให้เกิดความหมายซึ่งอาจจะเป็นถ้อยคำอยู่ภายในใจหรือในสมองของคนแล้ว ก็ไม่เกิดความจำเป็นที่จะต้องไปเสริมสร้างแรงด้วยการให้รางวัลชมเชยกันอีกทุก ๆ ครั้งเพื่อให้การเรียนรู้นั้นแข็งตัว เพราะถ้อยคำหรือภาษาที่ไปก่อความหมายขึ้นแล้วในใจของคนย่อมมีพลกำลังทางจิตวิทยาเพียงพอที่จะไม่ต้องการสินรางวัลอีกเสมอไปในการที่จะก่อรูปเป็นนิสัย

พิจารณาตามหลักการของโมวเรอร์ แล้วการฝึกฝนอย่างหนักหน่วงในวิธี ฟัง – พูด แทนที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น ถ้าใช้โดยครูที่ไม่ชำนาญ และไม่ไวต่อความรู้สึกหรือปฏิกริยาของนักเรียนอาจจะกลายเป็นบ่อเกิดของความเบื่อหน่ายเพราะมุ่งแต่จะเสริมแรงเข้าไว้ถ่ายเดียว ความเบื่อหน่ายอาจจะกลายเป็นการลงโทษต่อการเรียนรู้คือไม่อยากเรียน หรือเปล่งเสียงออกไปโดยสมองไม่ทำงาน

---

1 Hobart O . Mowrer, op. cit. p. 386 cited in Wilga Rivers, The Psychologist and the Language Teacher, p. 39.

ดังนั้นข้อที่พึงระวังในการใช้กลวิธีฝึกฝนอย่างหนักหน่วงก็คือการฝึกในสภาพที่เกิดความหมายแก่ผู้เรียน ไม่ใช่เป็นการพยายามเสแสร้งแต่งสภาพการขึ้นใช้ในการฝึก บทเรียนที่จะฝึกควรประกอบไปด้วยสิ่งที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนโดยแท้จริง และสิ่งเร้าหรือโจทย์ที่มาทำหน้าที่กระตุ้นให้เกิดปฏิกริยาทางภาษาที่เราต้องการก็ต้องพยายามให้แปรเปลี่ยนไป ต้องคัดเลือกสิ่งเร้าหรือโจทย์เหล่านี้มาด้วยความละเอียดเพื่อให้เด็กได้พูดและได้ฝึกแบบประโยคทางไวยากรณ์ที่เราต้องการจะฝึกอยู่จริง ๆ ทั้งนี้ต้องเป็นสิ่งเร้าจากภายในด้วย ไม่ใช่แต่จากภายนอกอย่างเดียว เช่นให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดด้วย ไม่ใช่ให้แต่ทดแทนคำที่ให้เป็นโจทย์เข้าไปในช่องว่างอยู่แต่เพียงอย่างเดียว การฝึกในห้องปฏิบัติการควรจะเป็นแต่การช่วย การฝึกตัวต่อตัวของครูกับนักเรียนในบรรยากาศที่ไม่ตึงเครียด และที่ส่งเสริมการแสดงออกของผู้เรียนเท่านั้น และหลังจากการฝึกฝนจนทำได้แล้วในห้องเรียน ครูจะต้องพยายามดึงเอาประสบการณ์จะเป็นแบบสร้างของประโยค หรือบทสนทนาก็ตามที่ใช้เป็นบทเรียนในห้องเรียนออกไปสู่การใช้นอกห้องเรียนด้วย เช่นแทนที่จะท่องได้พูดได้แต่ตามบทโต้ตอบตรงไปตรงมากรูอาจจะแปรกำสั่งสร้างสถานการขึ้น แล้วให้เด็กพูดกับครู หรือถามเพื่อน ซึ่งในการพูดการถามนั้นเด็กจะต้องนำเอาแบบสร้าง หรือไวยากรณ์ที่เขาเรียนรู้แล้วในบทสนทนานั่นเองออกมาใช้ให้ได้ถูกต้อง ที่เรียกว่า Directed Dialogue.

ตามความคิดของ โมวเรอร์ ความต้องการของผู้เรียนสำคัญมาก แม้ว่าจะมีแบบฝึกฝนดี มีบทสนทนาที่จัดสรรอย่างดีมาเป็นบทเรียน แต่ถ้าผู้เรียนไม่ปรารถนาจะเรียน การเรียนก็จะไม่เกิด และหน้าที่ของครูผู้สอนภาษาอังกฤษนั้นยากยิ่ง เพราะต้องเผชิญกับปัญหาสองอย่างคือ หนึ่ง ต้องสอนให้เด็กเรียนสิ่งที่ถูกที่ควรในภาษา และสอง ต้องพยายามก่อให้เกิดความปรารถนาที่จะใช้ภาษาอังกฤษขึ้นด้วยในตัวผู้เรียน

<u>การใช้หลักจิตวิทยาในเรื่องการฝึกทางภาษาและการเสริมนิสัยให้แข็งตัว

ในการเรียนภาษาการเสริมแรงอย่างรอง (Secondary Reinforcement) ไม่ใช่การเสริมแรงตรง (Primary Reinforcement) นั้นมีความสำคัญมาก โดยเฉพาะเด็กหลังวัยเด็กเล็ก การเสริมแรงอย่างรองนั้นเกี่ยวข้องกับเรื่องการเรียนรู้แบบการวางเงื่อนไข กล่าวถึงสิ่งเร้าที่เดิมอาจจะไม่ได้เกี่ยวข้องหรือมีผลโดยตรงแต่อย่างใดเลยกับการเรียนรู้หรือพฤติกรรมนั้น ๆ แต่โดยเหตุที่มามีความสัมพันธ์กับสิ่งเร้าตรงนั้นเข้า และโดยการเกิดขึ้นซ้ำ ๆ บ่อย ๆ สิ่งเร้ารองนี้ก็อาจจะมีผลส่งให้เกิดปฏิกริยานี้ขึ้นได้ ก็อกลายมาเป็นสิ่งมีอำนาจทำให้เกิดการเรียนรู้หรือปฏิกริยาหรือการวางเงื่อนไขนั้นขึ้นได้เอง ตามทฤษฎีของสกินเนอร์ตัวเสริมแรงอย่างรองนี้ อาจจะเป็นเงินทอง การได้รับความยกย่องจากสังคม ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ หรือในสถานการณ์เรียนภาษาอังกฤษ การได้รับคำชมเชยเห็นดีเห็นงามด้วยจากครูและเพื่อน ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเรียน หรือเกิดกำลังใจที่จะออกเสียงพูดภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น

ในวิธีสอนแบบฟัง – พูด เราอาจจะนำเอาความคิดนี้มาช่วยการเรียนให้มีผลดีขึ้น โดยใช้เป็นเครื่องมือนำผู้เรียนให้ออย ๆ ออกเสียงในภาษาอังกฤษ (หรือกระทำทักษะใด ๆ ในภาษาก็ได้) ให้ได้ใกล้เคียงกับเจ้าของภาษามากที่สุด เช่นเริ่มต้นจากการเรียนเสียงที่เริ่มแรกอาจจะดูเป็นเสียงอย่างเดียวกันสำหรับเด็กไทย เช่น เสียงของตัว v. และตัว w. เป็นต้น ด้วยการค่อยให้กำลังใจค่อยให้ออยกำที่รับรอง ชมเชย ยกยอง ค่อยแก้เขาไปให้ใกล้เข้า ๆ กับเสียงที่จะเป็นที่ยอมรับได้เข้าทุกที ในที่สุด โดยให้เด็กได้ออกเสียงเองและได้ฝึกบ่อยที่สุดมากกว่าที่จะเพียงแต่ได้ยินครูออกหรืออธิบายเกี่ยวกับเสียงนั้น ๆ จนกระทั่งนักเรียนออกเสียงได้แตกต่างกันในระหว่างสองเสียงนั้นและแต่ละเสียงก็ออกได้ก็ใกล้เสียงกับเจ้าของภาษาจนเป็นที่ยอมรับได้ การที่ครูต้องคอยดูแลไม่ว่าจะเป็นการฝึกในห้องเรียนหรือในห้องปฏิบัติการทางภาษานั้น สำคัญแก่การเรียนมาก เพราะมีฉะนั้นแล้วนักเรียนจะเข้าใจว่าตนออกเสียงได้ดีแล้ว ถูกต้องแล้ว ใกล้เคียงและใช้ได้สำหรับผู้ของเจ้าของภาษาแล้วมากแล้วความจริงเขาจะทำได้ เรื่องของการเรียนภาษาไม่ใช่เรื่องของการคิดเอาว่าพูดได้แล้ว ใช้ได้แล้ว แต่เป็นเรื่องของการต้องทำได้จริง ๆ

สิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับการเสริมแรงอีกประการหนึ่ง ได้แก่ความคิดที่ว่า การที่บุคคลจะเกิดการเรียนรู้นั้น ต้องอาศัยมีความปรารถนา เป็นแรงขับให้เกิดการใฝ่รู้ แรงขับอันนี้ยิ่งแข็งกล้ามากเพียงใดก็ยิ่งส่งผลไกล่เกลี่ยการเรียนรู้เพียงนั้น เมื่อใดที่บุคคลหมดแรงขับเสียแล้ว หรือแรงขับลดลงอยู่ที่ศูนย์

เมื่อนั้นบุคคลก็หมดความปรารถนาที่จะเรียน และหันไปหาพฤติกรรมอื่นต่อไป ถ้าในการเรียนภาษาอังกฤษครูให้ก่ายกองสมเรย เข็นด้วยกับนักเรียนมากเกินไปเสียตั้งแต่เมื่อนักเรียนยังไม่ควรได้รับขนาดนั้น เช่นยังออกเสียงไม่ถูกไม่ดี ก็ชมว่าดีแล้ว เป็นต้น ก็เท่ากับครูไปช่วยลดแรงขับในการเรียนที่จะออกเสียงไปให้ได้ดียิ่งขึ้น ให้เกียงยิ่งขึ้น กับเสียงที่ถูกต้อง เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้เรียนก็จะเกิดความพอใจกับสิ่งที่ยังไม่ดีของตน และเลิกความพยายามกะตือรือร้นต่อไป ดังนั้นครูจึงควรต้องระวังไม่ให้คำเห็นชอบด้วยเร็วเกินไป หรือเมื่อยังไม่สมควร ดังเช่นที่มิลเลอร์ (Miller) กับ ดอลลาร์ด[1] (Dollard) กล่าวไว้ว่า เราจำเป็นจะต้องให้ผู้เรียนอยู่ในสถานการที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวลอยู่บ้างในการเรียน (Learning Dilemma) ถ้ายังทำไม่ได้ดีก็ยังไม่ให้คำเห็นชอบที่จะทำให้ความวิตกของเด็กลดลง ต้องให้พยายามอีก ฝึกอีก นั่นคือจะให้รางวัลก็เมื่อถึงวาระอันควรด้วย ทั้งนี้ต้องอาศัยความฉลาดของครูด้วยที่จะระวังและเข้าใจนักเรียนของตน ไม่ทำให้การยังไม่ยอมเห็นดีไม่ยกย่องให้รางวัลที่ช้าเกินหรือมากไปจนทำให้เกิดความวิตกกังวลอย่างใหญ่หลวงแก่นักเรียน จนกลายไปเป็นแรงต้านทานที่ไม่พึงประสงค์เกิดขึ้น และผู้เรียนละทิ้ง ไม่เรียน หรือมิฉะนั้นก็กลับไปยั้วยุให้ทำพฤติกรรมที่ครูอยากให้ละทิ้งเสียเองมากขึ้น จนเป็นอันตรายแก่การเรียนรู้ ความวิตกกังวลเพียงอ่อน ๆ มีผลเป็นแรงกระตุ้นได้ดี แต่ความกังวลอย่างแรงกล้าไม่ทำให้เกิดผลดีแต่อย่างใด

จะเห็นได้ว่าเรื่องการส่งเสริมสร้างสมนิสัยให้แข็งตัวนั้นจำเป็นในเรื่องการเรียนภาษา แต่ก็จะต้องให้ด้วยความระมัดระวังให้แตกต่างกันไปตามความแตกต่างของบุคคลด้วย รางวัลสำหรับคนหนึ่งอาจจะไม่ใช่รางวัลหรือกลับกลายเป็นการลงโทษสำหรับอีกคนหนึ่งไปก็ได้ เช่นตัวอย่างง่าย ๆ ครูถือว่าชอกโกเลตเป็นรางวัล ถ้าเด็กทำดีครูให้รางวัลเป็นชอกโกเลต เด็กก็อาจจะถือว่าชอกโกเลตเป็นรางวัล แต่สำหรับเด็กที่เป็นโรคแพ้ชอกโกเลต การให้ชอกโกเลตก็กลายเป็นการลงโทษไปได้ หรืออย่างน้อยก็ไม่ใช่รางวัลสำหรับเขา

ความคิดของนักจิตวิทยากลุ่ม เกสตอลท์ (Gestalt) พุ่งความสำคัญไปสู่ความรู้สึกและความเข้าใจของบุคคลต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัวในสถานะการเรียน สิ่งแวดล้อมที่ดึงดูดหรือไม่ดึงดูดสำหรับบุคคลจะมีผลต่อเวทนาดี ความต้องการ และความสามารถ ของคนด้วย ดังนั้นพฤติกรรมของคนไม่ได้อยู่ตรง ๆ กับสิ่งเร้าภายนอก แต่ขึ้นอยู่กับว่าดีความเข้าใจภายในที่เขาจะรับหรือปฏิเสธสิ่งที่ก่อรูปขึ้นภายในจิตใจของเขา และวิธีที่เขามองดูและคิดเห็นต่อปัจจัยที่แวดล้อมเขาอยู่เป็นอย่างไร

---

1 Neal Miller and John Dollard, Social Learning and Imitation, pp. 33 - cited in Wilga Rivers, The Psychologist and the Language Teacher, pp. 55 -

ความสำเร็จและประสบการณ์แต่หนหลัง ความมุ่งหวังในปัจจุบัน อีกทั้งบรรยากาศในสังคมตลอดจนบุคลิกภาพของแต่ละคนล้วนมีความหมายทั้งสิ้นต่อการที่คนจะมองดูโลกอย่างไร และเห็นว่าสิ่งใดเป็นสิ่งที่ชีวิตของเขาต้องการ และเขาจะพอใจในสิ่งใด

คติของพวก เกสตอลท์นี้เน้นถึงความเป็นไปภายในจิตใจของคน ซึ่งอยู่ภายในพฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็นภายนอก ซึ่งตรงกันข้ามกับพวกนักจิตวิทยาที่เน้นเรื่องพฤติกรรมภายนอก แต่ในแง่ของการพิจารณาว่าการเสริมแรงให้แข็งตัวกับการให้รางวัลนั้นจำเป็น แล้วทั้งสองพวกมีความเห็นไม่ต่างกันแม้ในข้อที่ว่ารางวัลสำหรับคนหนึ่ง อาจจะไม่ใช่สำหรับอีกคนหนึ่ง เพราะขึ้นอยู่กับการมองดู การเข้าใจและความคิดความนึกของบุคคลนั้น ๆ ซึ่งย่อมไม่เหมือนกัน[1]

การเน้นในความจำเป็นและเข้าใจในความสำคัญของกลวิธีฝึกฝนแบบหนักหน่วง หรือการใช้บทสนทนาในวิธีเรียนแบบ ฟัง – พูด เป็นเรื่องสำคัญยิ่งยวดที่ทั้งครูและนักเรียนจะต้องเข้าใจ ถ้าไม่เข้าใจและไม่เห็นความจำเป็นก็จะเกิดความเบื่อหน่ายอย่างยิ่งยวดได้ในการฝึก การที่เราจะไปนึกเอาว่าความสามารถที่จะสนทนาโต้ตอบได้ในภาษาอังกฤษ ซึ่งกว่าจะทำได้ก็ยังอยู่อีกนาน เป็นจุดมุ่งหมายที่ยังไกลตัวของเด็ก หรือแม้จุดมุ่งหมายใกล้ตัวคือการสามารถออกเสียงให้ถูกต้องในภาษาจะเป็นแรงกระตุ้นเพียงพอให้แก่การเรียนของเด็ก หรือเขาจะพอใจได้ว่านั่นก็อรางวัลเพียงพอแล้วสำหรับเขาแล้วยอมทนทำการฝึกที่ยาวนานน่าเบื่อหน่ายละเอียดละออจุกจิกไปเป็นเดือนเป็นปีนั้นเป็นไปไม่ได้ ถ้าผู้เรียนไม่เข้าใจว่าเหตุใดจึงต้องฝึก เมื่อฝึกแล้วทำให้รู้อะไร และตัวของเขากำลังอยู่ในหนทางอะไร การเรียนด้วยวิธีนี้ก็อาจจะเป็นปัญหา และเมื่อเกิดความเข้าใจในความมุ่งหมายและปรัชญาเบื้องหลังเทคนิคเหล่านี้แล้วครูก็ยังจำเป็นต้องช่วยด้วยการหากลวิธีต่าง ๆ ที่จะเสริมแต่งวิธีการฝึกนั้นให้มีแบบต่าง ๆ กันไปไม่น่าเบื่อ ไม่เป็นแต่เพียงการเลียน การซ้ำแบบครูเท่านั้น ด้วยทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการฝึกเป็นไปอย่างมีชีวิตและไม่น่าเบื่อหน่ายพร้อมกับเกิดผลทางด้านการเรียนรู้ด้วย ในระยะทางอันยาวนานของการเรียนรู้นี้ผู้เรียนจะได้รับผลรางวัลความพึงพอใจเป็นระยะ ๆ ไป จนกระทั่งไปสู่ความสำเร็จของจุดหมายปลายทางของการเรียนรู้ภาษา และเพราะเหตุที่บุคคลย่อมแตกต่างกัน ระดับของความมุ่งหวังในตัวผู้เรียนก็ย่อมแตกต่างกันออกไปด้วย ครูไม่ควรจะตั้งมาตรฐานเดียวระดับเดียวไว้สำหรับเด็กทุกคนให้ทำได้เหมือน ๆ กัน ทั้งการสอนในห้องหรือบทเรียนประกอบในห้องปฏิบัติการทางภาษา ควรจะมีมาตรฐานของระดับที่เด็กต่าง ๆ กันจะสามารถขึ้นถึงได้ อาจจะแบ่งเป็นสองหรือสามระดับ เพื่อว่าทั้งเด็กที่อ่อนและเด็กที่เก่งก็อาจจะขึ้น

---

1 E.R. Hilgard, Theories of Learning, p. 278.

ถึงระดับที่ควรของตนโดยที่ไม่มีความรู้สึกว่ายากไปหรือง่ายไป แต่ทว่าเด็กแต่ละกลุ่มจะเรียนไปและมีความสำเร็จไปตามกำลังของตน และทุกคนมีความรู้สึกใคร่เรียนใคร่ซ้ำสิ่งที่ตนทำได้อย่างมีชัย ครูมีความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมให้เกิดความต้องการรางวัลซึ่งเป็นแก่นแท้ (Intrinsic reward) ไม่ใช่รางวัลแต่เปลือกนอก (Extrinsic reward) นั่นคือส่งเสริมให้ผู้เรียนมุ่งไปสู่ความสำเร็จในการพากเพียรไปสู่จุดหมายที่สูงกว่า การที่จะมีผลหรือได้รางวัลที่เป็นวัตถุ หรือที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ขั้นสูงต่อไป รางวัลภายนอกนี้อาจจะไม่เป็นผลประโยชน์ยั่งยืนแต่อย่างใดต่อการสร้างสมนิสัยในการเรียนภาษา

ในการฝึกเรื่องภาษาสิ่งที่พึงทำให้เกิดขึ้นให้ได้คือการให้ได้มีโอกาสทำแต่สิ่งที่ถูก ไม่ให้โอกาสทำสิ่งที่ผิด คือจัดสถานการในบทเรียน บทฝึกฝนให้ก่อเกิดปฏิกริยาทางภาษาที่ถูกที่ต้องการ ไม่ให้โอกาสผู้เรียนเดาสุ่มเอาเองคิดเองโดยไม่มีเกณฑ์ แล้วออกเสียงหรือพูดแบบสร้างของประโยคที่ไม่พูดกันในภาษานั้นเอาเอง ดังที่ปรากฏอยู่บ่อย ๆ ในการเรียนการสอนภาษา หน้าที่สำคัญของครูไม่ได้อยู่ที่การแก้หรือการลงโทษสิ่งผิด ๆ ที่เด็กทำ แต่อยู่ที่การสร้างสถานการขึ้นเพื่อที่จะให้เด็กได้ทำแต่สิ่งที่ถูก ในวิธีฝึกนั้นยึดถือหลักจิตวิทยาให้เด็กแต่ละคนมีความแน่ใจในตัวเอง และในสิ่งที่เขาจะออกเสียง คือไม่ให้เด็กคนเดียวต้องพูดจนกว่าครูจะให้โอกาสเขาฝึกกับกลุ่มจนเขาแน่ใจตนเองแล้วว่าถ้าเขาพูดเขาก็จะพูดถูก ดังนั้นการฝึกในวิธี ฟัง – พูด จึงเริ่มต้นจากทั้งห้อง ไปยังกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย เป็นแถวแล้วจึงเรียกเด็กคนเดียวขึ้นพูด ถ้าเมื่อใดนักเรียนแต่ละคนยังทำผิดก็หันกลับไปฝึกกลุ่มทั้งกลุ่มอีกให้เกิดความแน่ใจ ถ้ากลุ่มเด็กที่แบ่งออกฝึก ยังทำไม่ได้ดี ก็ฝึกกลุ่มใหญ่ทั้งชั้นแล้วก่อย ๆ แบ่งย่อยลงมาถึงเด็กแต่ละคนอีก เช่นนี้วนไป เพื่อป้องกันมิให้เด็กแต่ละคนรู้สึกขัดเขิน เคร่งเครียด และกระดากอาย ไม่แน่ใจว่าจะทำผิดหรือไม่ หลักสำคัญคือลดโอกาสที่เด็กจะทำผิดลงให้เหลือน้อยที่สุดที่จะเป็นได้

เกอทรี (Guthrie)[1] ย้ำว่ายิ่งให้โอกาสพฤติกรรมชนิดที่พึงปรารถนาเกิดขึ้นบ่อยเท่าใดก็จะยิ่งทำให้ปฏิกริยาตอบสนองอื่น ๆ ที่ไม่พึงปรารถนาลดน้อยลงไปมากขึ้นเท่านั้น การทำผิดคือการเรียนรู้สิ่งที่ไม่พึงปรารถนา ในการเรียนรู้ที่สลับซับซ้อนเช่นการเรียนรู้ภาษานั้น เกอทรีเห็นว่าส่วนเล็ก ๆ ทุกส่วนของภาษาจะต้องสอนให้ถูกและให้โจทย์เรียกฝึกคำตอบที่ถูกในส่วนที่ย่อย ๆ ขึ้นไปจนกระทั่งถึงผลสัมฤทธิ์ที่สุดซึ่งจะได้ส่วนที่ถูกต้องในภาษาซึ่งจะกลับรูปขึ้นมาได้ด้วยการฝึก ทฤษฎีของเกอทรีสนับสนุนแบบของการฝึกที่ค่อย ๆ เปลี่ยนทีละน้อย ๆ ตามลำดับขั้นไปสู่จุดมุ่งหมายใหญ่ปลายทางในการ

---

1 P.R. Hilgard, Theories of Learning, chapter 3.

เอาภาษาออกไปใช้ในสถานการนอกห้องเรียนได้ ดังนั้นแบบฝึกหัด แบบฝึกฝน ตลอดจนบทสนทนา ควรจะต้องเป็นภาษาที่ใช้กันอยู่ในชีวิตธรรมดาทุกวัน ไม่ควรจะเป็นภาษาที่เสแสร้งหรือที่ผู้เรียนไม่มีวันได้พบเห็นในชีวิตจริงเลย ซึ่งกติอันนี้วิธีสอนแบบ ฟัง – พดยึดถืออย่อย่างเต็มที่

โทลแมน (Tolman)[1] นั้นมีความคิดที่เห็นด้วยกับการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำสิ่งที่ถูกให้มากที่สุดเพื่อมิให้โอกาสแก่สิ่งที่ผิด แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่เห็นกับการเสริมแรงและการให้รางวัลว่าเป็นการสร้างนิสัย โทลแมนเห็นด้วยกับการที่ครูภาษาจะต้องให้โอกาสนักเรียนฝึกใช้ภาษา แต่ก็เตือนมิให้ครูพึ่งอยู่กับการฝึกมากเกินไปโดยคิดว่าการฝึกนั้นจะทำให้เกิดนิสัยขึ้น และโทลแมนเน้นว่าวิธีการฝึกจะต้องแปรเปลี่ยนไปในรูปต่างกัน กล่าวให้สั้นก็คือควรจะมีโจทย์หลาย ๆ แบบเพื่อจะมุ่งมาสู่คำตอบ ๆ เดียว ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้เด็กเกิดความติดแน่น (Fixation) ขึ้นได้ การเรียนรู้ทำให้ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงยืดหยุ่น (Flexibility) ซึ่งสำคัญในขั้นการนำภาษาไปใช้ ในความหมายทางจิตวิทยาการติดแน่นอยู่กับที่หมายถึงการไม่มีพัฒนาการไปตามขั้นที่ควรจะเป็น เช่นเมื่อเด็กพ้นวัยที่จะติดพ่อแม่แล้วควรมีอิสระแก่ตัวเอง อยู่ได้ตามลำพัง มีความคิดความอ่านเป็นของตนเอง แต่กลับยังติดอยู่กับพ่อแม่เหมือนเมื่อยังอายุอ่อนกว่านั้น ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการที่ใกล้ชิดพ่อแม่มาก พ่อแม่ปกปักรักษามากเกินไป หรือการเรียกร้องความรักจากพ่อแม่ของเด็กผู้นั้นรุนแรงมากเพราะเหตุว่าได้เคยขาดไป ฯลฯ ก็เป็นได้ การกระทำพฤติกรรมที่บุคคลควรจะเลยขั้นนั้นไปแล้วนี้เรียกว่า Fixation ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วย่อมทำให้ขาดประโยชน์แก่ผู้นั้นเอง เพราะควรจะได้ไปมีพฤติกรรมที่สูงกว่าก้าวหน้ากว่าขั้นนั้นไปแล้วแต่ก็ยังคงทำสิ่งที่อ่อนกว่าวัยอยู่ ทำให้ไม่เกิดพฤติกรรมหรือการเรียนรู้ที่ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป ทฤษฎีของโทลแมนเมื่อนำมาใช้กับการเรียนภาษาเกี่ยวกับเรื่องการฝึกนี้ หมายความว่า การที่นักเรียนถูกฝึกฝนมากเกินไปในแบบสร้างใด ๆ ก็ตามจนก่อให้เกิดความจำเจติดแน่น ก็จะสามารถพูดได้ ทำได้แต่สิ่งที่ตนเคยถูกฝึกมาจนติดแน่นนั้นเอง ไม่สามารถยืดหยุ่นเปลี่ยนแปรคำตอบหรือประโยคให้มีความแตกต่างออกไปจากแบบที่ตนเรียนได้ โทลแมนจึงเน้นว่าการฝึกต้องมีการแปรเปลี่ยนสิ่งเร้า หรือโจทย์ ไม่ใช่จำเจซ้ำซากอยู่อย่างเดียว และปริมาณของการฝึกไม่จำเป็นต้องมากเกินควร แต่ควรย้ำถึงการที่เด็กจะสามารถนำเอาปฏิกริยาตอบสนองในห้องเรียนออกไปใช้ได้นอกห้องเรียนในสภาพที่คล้ายกลึงกัน หรือรู้จักเปลี่ยนแปสิ่งที่ตนมีอยู่ รู้อยู่ให้เป็นประโยชน์ใช้ได้ มิใช่ว่าต้องมีสิ่งเร้าอย่างที่เคยจึงจะตอบได้ ซึ่งไม่ใช่สภาพจ

---

1 Ibid. chapter 4.

ของชีวิตจริง ในสภาพของความเป็นจริงไม่ว่าในด้านใดของชีวิตบุคคลควรมีความสามารถจักระเบียบใหม่และมีความยืดหยุ่นพอควร การที่จะทำให้เกิดการยืดหยุ่นในด้านการนำภาษาไปใช้นี้ก็ขึ้นอยู่กับวิธีการฝึกด้วย เราย่อมไม่ประสงค์ที่จะให้นักเรียนเรียนรู้ภาษาอังกฤษติดตามการฝึกในห้องเรียนไก้ทุกอย่าง ออกเสียงได้ตามแบบครู ท่องบทสนทนาได้กล่อง แต่เมื่อประสงค์จะแสดงความคิดของตนเองในการสนทนาที่นอกเหนือห้องเรียนออกไปแล้วก็รู้สึกเคว้งคว้างพูดไม่ถูก เช่นเกี่ยวกับเด็กที่เรียนบวก ลบ คูณ หาร ได้ดีคล่องแคล่วในห้องเรียน แต่แล้วไม่ทราบว่าเมื่อไรจะใช้อะไร ก็ไม่เกิดประโยชน์

จากการทดลองปรากฏว่าการฝึกที่จะก่อให้เกิดผลและแม้เป็นการฝึกโดยมีรางวัลก็จำต้องมีขอบเขต ฮัล (Hull) กล่าวว่าหลังจากที่นิสัยจับตัวแข็งแล้วการซ้ำเสริมแรงต่อไปจะไม่ทำให้ดีขึ้นรังแต่จะทำให้เสื่อมลงเนื่องจากความเหนื่อยหน่าย (Fatigue) ในวิธีแบบ ฟัง – พูดนี้ถ้าไม่ระวังแล้วจะก่อให้เกิดความเหนื่อยหน่ายได้ง่ายที่สุดในด้านของผู้เรียน ความเหนื่อยนี้อาจจะเป็นความเหนื่อยทางจิตหรือทางกายก็ได้ แต่โดยมากในกรณีของการฝึกเช่นนี้เป็นความเหนื่อยหน่ายทางจิตซึ่งร้ายยิ่งกว่าทางกาย ในเรื่องของการเรียนรู้ข้อที่ควรพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องความเหนื่อยหน่ายมีดังนี้ ๑) การที่เด็กต้องซ้ำทำสิ่งเดียวกันนานเกินควร จะเป็นการท่องจำหรือการออกเสียงซ้ำก็ตามที ก่อให้เกิดความเหนื่อยหน่าย ๒) ความเหนื่อยหน่ายทางจิตใจมีมากกว่าทางร่างกาย เด็กที่มีกำลังใจอาจจะยืดเวลาของความเบื่อออกไปได้นานกว่าเด็กที่ไม่ได้รับความสำเร็จในการเรียน สำหรับเด็กประเภทหลังนี้จะเกิดความรู้สึกถดถอยจากสิ่งที่กำลังเรียนอยู่เนื่องจากเกิดความท้อแท้และวุ่นวายใจ ๓) ความเหนื่อยหน่ายอาจเกิดขึ้นเมื่อครูบังคับให้เด็กเรียนในระดับที่เร็วไปหรือช้าไปสำหรับตัวของเขาเอง เด็กแม้อยู่ในชั้นเดียวกันก็มีอัตราของการเรียนไม่เท่ากัน และในชั้นของการเรียนภาษาความแตกต่างนี้จะยิ่งมีมากและเห็นได้ชัดขึ้นโดยเฉพาะเมื่อถึงการเรียนในระดับสูง[1]

เพื่อป้องกันความเหนื่อยหน่ายครูจะต้องไวต่อปฏิกริยาของเด็ก ต้องจัดบทการฝึกฝนให้มีความแปรเปลี่ยนต่าง ๆ กัน[2] และจัดระดับขั้นของบทเรียนให้เด็กทุกคนได้ไปตามอัตราการเรียนรู้ของเขา

---

1 Wilga Rivers, op. cit. p. 68.

2 ดูเทคนิคของการทำแบบฝึกฝน (Pattern drill) ใน Wilga Rivers, Teaching Foreign - Language Skills, chapters 3, 4, 7.

ดู Christina Bratt Paulston, "Structural Pattern Drills : A Classifi Foreign Language Annals, Vol. IV, No. 2 : 187 - 193.

ดูบทเรียนภาษาอังกฤษของ กัญจนา สินภวานนท์ ในภาคผนวก.

คติของนักจิตวิทยากลุ่ม เกสตอลท์ ย้ำในการมองเห็นความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ ที่มีความหมายต่อส่วนรวมทั้งหมด ว่าการเรียนรู้จะมีผลดีถ้าบุคคลมองเห็นความสัมพันธ์นั้น ๆ ว่ามีผลต่อส่วนรวมอย่างไร ตลอดจนความเข้าใจว่าตนกำลังทำสิ่งใดอยู่ก็จะมีผลทำให้บุคคลเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้นกว่าการเรียนโดยเดาสุ่มหรือโดยไม่เห็นจุดประสงค์ ไม่ทราบความสัมพันธ์ว่าสิ่งที่ตนกำลังเรียนอยู่ฝึกอยู่นั้นเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาทั้งหมดอย่างไร วิธีการสอนแบบ ฟัง-พูด ได้ความคิดจากคติอันนี้ โดยนำไปจัดให้มีการสรุปประเด็นที่สำคัญ ๆ เกี่ยวกับด้านไวยากรณ์โดยเฉพาะให้แก่ผู้เรียนด้วยในขณะที่ฝึก กล่าวคือ เมื่อได้ฝึกแบบสร้างแบบใดไปแล้วพอประมาณครูจะให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับลักษณะที่สำคัญและที่จำเป็นแก่การจดจำแล้วจึงฝึกต่อไป การให้ข้อสรุป (Generalization) นี้ให้หลังจากที่เด็กได้มองเห็นความสัมพันธ์ของรูปแบบสร้างที่กำลังฝึกอยู่นั้นเองแล้วด้วย ในตัวข้อของการฝึกแต่ละตัวข้ออาจจะมีข้อสรุปทางไวยากรณ์เหล่านี้ให้ไว้สั้น ๆ เป็นตอน ๆ เพื่อช่วยความเข้าใจของผู้เรียนทำให้เขาประจักษ์ชัดแน่นแฟ้นขึ้นว่าเขากำลังฝึกทำอะไร มีส่วนใดที่สำคัญที่ต้องพึงระวัง ข้อสรุปนี้อาจจะดึงออกมาเองจากการถามความสังเกตของผู้เรียนเกี่ยวกับสิ่งที่เขากำลังฝึกอยู่นั้น การให้ข้อสรุปนี้ไม่เหมือนกับการอธิบายกฎทางไวยากรณ์ในระเบียบวิธีสอนแบบเดิม คือไม่อธิบายอย่างละเอียดลออให้ขอยกเว้นต่าง ๆ แล้วให้เด็กทำแบบฝึกหัด แต่เป็นการให้ผู้เรียนเห็นแบบสร้างในการฝึกพอควรก่อนแล้วให้ข้อสังเกตสั้น ๆ เท่าที่จำเป็น เป็นการช่วยให้การฝึกนั้น ๆ มีความหมายกระจ่างแก่ใจผู้เรียนยิ่งขึ้นไม่ใช่ฝึกไปอย่างนกแก้วนกขุนทอง การให้ข้อสรุปนี้อาจจะให้ในภาษาไทยก็ได้โดยเฉพาะในขั้นเริ่มต้นเรียนเมื่อครูเห็นว่านักเรียนยังไม่สามารถเข้าใจภาษาอังกฤษได้พอที่จะเข้าใจข้อความสำคัญที่เป็นหลักและที่จะก่อให้เกิด "ความหมาย" แก่ตัวเขาในการเรียนบทหรือตอนที่ฝึกนั้น

ชอมสกี้ มีความเห็นว่า การเรียนภาษานั้นมิใช่เป็นการเรียนรู้กฎเกณฑ์ที่ภาษาจะต้องเป็นไปตามนั้นอย่างที่ผู้เรียนต้องรู้สึกตัวอยู่ตลอดเวลาว่า ถ้าจะแสดงความหมายในทำนองนี้จะต้องใช้รูปประโยคขึ้นต้นด้วยส่วนที่หนึ่งแล้วไปส่วนที่สองแล้วจบลงด้วยอย่างไร เกณฑ์เหล่านี้มีอยู่จริงแต่เป็นเกณฑ์ที่ผู้ภาษาใช้อยู่ในสมองโดยไม่ต้องหยุดยั้งคิดและโดยแทบไม่รู้สึกตัว ชอมสกี้ ไม่รู้สึกว่าสูตรหรือเกณฑ์ต่าง ๆ ทางภาษาจะเป็นเครื่องกำหนดการใช้ภาษา แต่หากเมื่อถึงระดับหนึ่งการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศจะเป็นเช่นเดียวกับการรู้ภาษาของตนเองคือผู้เรียนหรือผู้พูดดึง ผสมผสานเกณฑ์ต่าง ๆ นั้นเข้าอยู่ภายในตัวในตัวสมองของตนเอง และพูดหรือใช้ภาษาออกมาโดยไม่ได้สำนึกแม้แต่น้อยว่ามีเกณฑ์เหล่านี้บังคับอยู่ ชอมสกี้ เรียกการดึงเข้าสู่ภายในเช่นนี้ว่า Internalization และถือว่าเป็นสิ่งที่การเรียนรู้

ภาษาจะเป็นของตนเองหรือภาษาต่างประเทศก็ตามย่อมเป็นไปเช่นนี้ ในการเรียนรู้ภาษาของตนเองนั้นเป็นไปเช่นนี้จริงดังจะเห็นว่าในการพูดภาษาแม่เราสื่อความหมายโดยไม่ได้หยุดคำนึงว่าเรากำลังเอาประธานมาก่อนกริยาหรือกำวิเศษณ์การจะมาข้างหน้าหรือข้าวหลังคำนาม แต่แบบสร้างของภาษาที่เราพูดออกมาก็เป็นไปตามแบบที่คนไทยพูดภาษาไทยกัน นั่นคือเราไม่พูดว่า "ดีเด็กข้าวกิน" และจะไม่มีวันพูดเช่นนั้นเลย นั่นหมายความว่าเราพูดตามแบบแผนตามเกณฑ์ ตามไวยากรณ์ของภาษาไทย แต่เราไม่ได้หยุดคิดว่าในการจะพูดนั้นเราจะต้องเอาเกณฑ์หรือเอาแบบแผนอันใดเป็นที่ตั้งแล้วจึงพูดตามนั้น ไม่ได้มีการเอาสูตรขึ้นตั้งก่อนแล้วจึงพูดตาม ในการเรียนภาษาต่างประเทศการที่จะทำเช่นนี้ได้อยู่ในขั้นสองของการเรียนภาษา คือเป็นระดับที่เลยระดับของการรู้ การฝึกการใช้ส่วนต่าง ๆ ของภาษาอย่างคล่องแคล่วแล้ว ในระดับที่สองจึงเป็นเรื่องของการฝึกสื่อความหมายโดยการหยิบจับภาษาที่มีอยู่ในข้องของความรู้แล้วนั้นออกไปใช้ตามความต้องการโดยมิได้คำนึงถึงกฎเกณฑ์ที่วางเป็นแบบบังคับรูปสร้างหรือแบบประโยคนั้น ๆ เลย การเข้าใจว่าการพูดภาษานั้นเป็นพฤติกรรมที่มีแบบแผนวางไว้แต่ผู้พูดในขั้นของการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือของการสื่อความคิดได้ จะไม่เคยต้องคำนึงถึงแบบแผนเหล่านั้นเลยในเวลาที่พูด ซึ่งเป็นความหมายของคำว่า "Internalization" และ "Rules - governed"ของชอมสกี้. นี้ยังเป็นที่เข้าใจไขว้เขวกันอยู่ทั่วไป โดยมากเข้าใจในขั้นผิวเผินว่าชอมสกี้ หมายความว่าการพูดภาษานั้นต้องมีสูตรมีกฎออกมาเป็นเกณฑ์ให้ เพราะทฤษฎีการวิเคราะห์ภาษาของ ชอมสกี้ นั้นเป็นแบบทฤษฎีปริวรรต (Transformation) ซึ่งเต็มไปด้วยสูตรและเกณฑ์ของภาษาเป็นที่ปรากฏ[1]

<u>การใช้หลักจิตวิทยาในเรื่องแรงจูงใจ</u>

การเรียนภาษาอังกฤษก็เช่นเดียวกับการเรียนรู้ในเรื่องอื่น ๆ ก็ต้องอาศัยแรงจูงใจเป็นเครื่องส่งเสริมสำคัญ การที่อินทรีย์ใด ๆ ก็ตามจะทำปฏิกริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือจะละเลยเสียนั้นขึ้นอยู่กับการที่สิ่งเร้านั้น ๆ ต้องกับความประสงค์ของอินทรีย์นั้นและเข้ากับสิ่งที่อินทรีย์นั้นกำลังปฏิบัติอยู่หรือไม่ การที่นักเรียนจะเรียนภาษาอังกฤษได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่ด้วยกับการที่เขาจะมองเห็นว่าการเรียนรู้ภาษาอังกฤษจำเป็นและให้ประโยชน์กับตัวเขาหรือไม่ การเห็นประโยชน์เช่นกล่าวนี้ทำให้เกิดแรงปราร

---

1 Wilga Rives, "From Skill Acquisition to Language Control," <u>TESOL Quarterly</u>, Vol. 3. No 1 : 3 - 12 March, 1969.

ที่จะเรียน และกล่าวได้ว่าเป็นสิ่งจูงใจในการเรียนของเขา ถ้าเขาไม่เห็นในประโยชน์ก็เรียกว่าเขาไม่มีสิ่งจูงใจที่จะทำให้เรียน ถึงจะพยายามใช้วิธีการอย่างดีเพียงไรก็ไม่อาจจะดึงให้เขาเรียนได้ดีตามที่ควร นักจิตวิทยาเห็นพ้องต้องกันว่าส่วนใหญ่ของสิ่งจูงใจในคนนั้นสามารถจะเรียนรู้กันได้ คือทำให้เกิดขึ้นได้ และข้อนี้ควรจะเป็นเครื่องส่งเสริมบำรุงกำลังใจของครูผู้สอนภาษาทั้งหลายในการที่จะพยายามปลุกให้นักเรียนของตนเกิดความปรารถนาที่จะเรียนรู้ภาษาด้วยความสนใจที่เป็นแก่น (Intrinsic interest)

การวิจัยเกี่ยวกับการเรียนภาษาต่างประเทศที่ทำอยู่ในระยะนี้เน้นความสำคัญไปที่แรงจูงใจเป็นอันมาก และการศึกษาของแลมเบอร์ท[1] (Lambert) กล่าวไว้ว่าปัจจัยสำคัญสองประการที่จะชักจูงให้เกิดทักษะในการเรียนภาษาที่สองนั้นได้แก่ความสามารถทางสติปัญญาและการมีเจตนคติที่ถูกต้องต่อภาษานั้นควบกันไปกับการที่มีแรงจูงใจที่กำหนดมุ่งมั่นไว้ในการเรียนภาษานั้น นักเรียนไทยส่วนใหญ่จะไม่ได้เรียนภาษาอังกฤษด้วยเกิดความสนใจใฝ่รู้หรือความริเริ่มที่เป็นของตนเองแท้ ๆ แต่เป็นเพราะโรงเรียนหรือหลักสูตรบังคับ ดังนั้นน้อยคนที่จะมองเห็นความสัมพันธ์ของภาษาอังกฤษกับความจำเป็นในวิถีชีวิตของตน อย่างไรก็ตามถ้าในสภาพที่จำเป็นจะต้องเรียนกันแล้วครูก็อาจจะช่วยได้มากที่จะทำให้เด็กเกิดเห็นประโยชน์เห็นค่า และเกิดแรงจูงใจในการเรียนเสียแต่ในระยะต้น ๆ เพื่อจะได้เริ่มต้นด้วยดีและด้วยความหวังว่าในระหว่างระยะเวลาที่เรียนความแปลกใหม่ของตัวภาษากับวิธีสอนที่กระตุ้นความสนใจอาจจะทำให้เกิดความกระตือรือร้น ตื่นตัว และใคร่รู้ในตัวภาษาอังกฤษต่อไป ซึ่งล้วนแต่เป็นการช่วยในการเรียนทั้งสิ้น

ตามทฤษฎีของ เลอวิน[2] (Lewin) ปกติเมื่อจะเริ่มต้นเรียนสิ่งใดผู้เรียนจะมีความเครียดของระบบประสาทซึ่งดำเนินต่อเนื่องไปและทำให้มีผลเป็นการกระทำเกิดขึ้นจนกว่าจะบรรลุถึงเป้าหมายอันใดอันหนึ่งแล้วประสาทจึงผ่อนคลายลง ในชั้นที่เรียนภาษาครูก็จะได้พบกับนักเรียนที่จะเริ่ม

---

1 W. Lambert, A Study of the Roles of Attitudes and Motivation in Second Language Learning, (NDEA Contract, SAE 8517, Montreal,1961, pp. 155 - 156 cited in Wilga Rivers, The Psychologist and the Language Teacher, p. 81.

2 E.R.Hilgard, op. cit. pp. 259 - 260.

เรียนด้วยกวามเคร่งของประสาทดังกล่าว ถ้ากรูช่วยอธิบายให้ฟังและเข้าใจเสียตั้งแต่ต้นของการเรียนภาษาอังกฤษและวิธีการที่จะใช้เพื่อจะไปสู่เป้าประสงค์นั้น ๆ ก็จะเป็นการช่วยเตรียมเด็กให้พร้อมในการที่จะเรียนด้วยวิธีที่ครูต้องการจะสอน วิธีสอนแบบ ฟัง – พูด ต้องการกวามร่วมมือจากผู้เรียนเป็นอันมาก และการที่ผู้เรียนมองเห็นและเข้าใจว่าเขาจะต้องทำอะไร มีอะไรรออยู่ข้างหน้าก็จะช่วยขจัดกวามผิดหวังในระยะเริ่มเรียนเสียได้บ้างในการที่ยังไม่สามารถจะพดได้เหมือนหรือใกล้–เกียงกับเจ้าของภาษา แต่ในขณะเดียวกันก็เกิดกวามพอใจว่าตนสามารถพูดภาษาอังกฤษได้บ้างแม้ว่าความจริงจะยังอยู่ไกลจากเป้าประสงก์ในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษก็ตามที

แรงจูงใจของเด็กแต่ละคนในชั้นเรียนอาจจะแตกต่างกันไปซึ่งเป็นผลให้กวามพยายามในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของแต่ละคนแตกต่างกันออกไปด้วย และกรูก็จำเป็นจะต้องทราบถึงลักษณะแรงจูงใจต่าง ๆ กันนี้ของเด็กของตน เพื่อจะได้เข้าใจและระแวดระวังลักษณะการเรียนของเด็กของตน เด็กบางคนอาจจะหยุดสนใจการเรียนภาษาไปเมื่อพบว่างานมากขึ้นและบทเรียนยากขึ้น บางคนนั้นหลังจากที่ได้เรียนดูแล้วพบแล้วว่าภาษาอังกฤษก็ออย่างไรเพียงในสอง – สามบทเรียนก็รู้สึกว่าได้สมใจในกวามใคร่รู้แล้วก็ไม่มีแรงจูงใจที่จะอยากเรียนอีกต่อไป การที่นักเรียนแสดงกวามกระตือ–รือร้นสนใจอย่างยิ่งเมื่อแรกเริ่มเรียนไม่ได้เป็นเครื่องประกันหรือมีได้หมายกวามว่านักเรียนผู้นั้นจะสนใจอย่างแท้จริงในตัวของภาษาอังกฤษเอง แม้ว่าเจตนกติเช่นนี้แหละจะเป็นสิ่งพึงประสงก์ที่กรูจะปรารถนาให้เกิดขึ้นเป็นจุดยอดสุดของการเรียนภาษา ก็อกวามสนใจในตัวภาษาเอง สำหรับเด็กบางคนแรงจูงใจอาจหมดไปเมื่อได้เรียนรู้ขั้นแรกของภาษาก็อสา งารถฝึกฝนภาษา ท่องจำ รู้แบบสร้างสำนวนในภาษาที่ใช้พูดกัน และรู้สึกพอใจในการเรียนรู้ภาษาเพียงขั้นที่จะเป็นนักทัศนาจรไปยังประเทศที่พูดภาษาอังกฤษแล้วสื่อกวามหมายได้รู้เรื่องเท่านั้น เลิกสนใจในการเรียนรู้ที่จะใช้และเข้าใจภาษาในระดับที่สูงขึ้นไป เพราะถือว่าเพียงเท่านั้นก็พอแล้วสำหรับตน บางกลุ่มก็อาจจะเรียนภาษาไปโดยระลึกไม่ได้เลยว่าตนได้อะไรบ้าง และจุดหมายที่วางไว้ก็จะไม่มีวันได้ไปถึง ก็หมดแรงจูงใจเสียแต่เพียงนั้น แต่บางพวกที่มีกวามเข้าใจดีถึงขบวนการและจุดมุ่งหมายสูงสุดของสิ่งที่เรียกว่า "การเรียนรู้ภาษา" มาตั้งแต่เริ่มต้นเรียนก็อาจจะเรียนด้วยเห็นในคุณค่าของการรู้ภาษาจริง ๆ และเลือกที่จะใช้กวามพยายามต่อไปและเรียนทักษะทั้งสี่ของภาษาในขั้นสูงจนอาจเป็นระดับที่วางไว้เป็นเป้าประสงก์ที่สูงสุดของการเรียนภาษาก็อการใกร่รู้ในศิลป วัฒนธรรม วรรณกดี โลก และจิตใจของเจ้าของภาษา แรงจูงใจในตอนนี้ได้เปลี่ยนจากการอยากรู้เฉพาะแต่ตัวภาษามาสู่การใคร่ใช้ภาษาได้ดุจดังเจ้าของภาษาเอง และมีกวาม

เข้าใจในตัวผู้พูดภาษานั้นด้วย แรงจูงใจของผู้เรียนประเภทนี้เป็นแรงจูงใจภายในที่มีแต่ตัวภาษาเอง ในฐานะที่เป็นเครื่องแสดงออกอย่างดีเลิศของโลกของผู้คนในอีกวัฒนธรรมหนึ่ง แรงจูงใจประเภทนี้เองที่ครูผู้สอนภาษาควรจะช่วยสร้างให้มีขึ้นให้มากที่สุดตั้งแต่ในขั้นเริ่มต้นของการเรียน

ความคิดที่อาจจะนำมาเป็นประโยชน์ในเรื่องการเรียนการสอนภาษาอีกประการหนึ่งก็อ ความคิดที่ได้มาจากการศึกษาของ โรเซนธอล[1] (Rosenthal) เกี่ยวกับความสัมฤทธิ์ในการเรียนของเด็กและพัฒนาการทางสติปัญญา กล่าวคือความมุ่งหวังของตัวครูผู้สอนจะเป็นประดุจเครื่องทำนายความสำเร็จให้แก่เด็กของตนเองในอนาคตด้วย คือระดับความมุ่งหวังของตัวครูที่มีต่อความสำเร็จและแม้แต่ทางสติปัญญาของเด็กที่ตนสอนจะช่วยวางระดับของผลสัมฤทธิ์หรือช่วยถึงระดับของสติปัญญาของเด็กเหล่านั้นให้สูงขึ้นได้ ซึ่งเป็นความคิดที่ดำเนินตามความคิดของชอว์[2] (Shaw) ในเรื่อง Pygmalion ที่ว่า ลิซา ตัวนางเอกผู้เคยเป็นเด็กขายดอกไม้ และศาสตราจารย์ ฮิกกินส์ เก็บมาอบรมจะให้เป็นสุภาพสตรีนั้น จะเป็นสุภาพสตรีหรือจะเป็นเด็กขายดอกไม้ไม่ได้อยู่ที่เครื่องแต่งตัว กริยาท่าทางภายนอกที่ ลิซา จะพึงเปลี่ยนแปลงตัวเองหรือรับเอาให้แก่ตัวเองเท่านั้น แต่อยู่ที่การปฏิบัติของผู้อื่นต่อเธอด้วย ถ้าได้รับการปฏิบัติต่อหรือกาดหวังให้แต่เพียงเป็นเด็กขายดอกไม้ เธอก็จะเป็นเด็กขายดอกไม้อยู่เช่นนั้นตลอดไป แต่ถ้าศาสตราจารย์ ฮิกกินส์ หรือผู้ใดก็ตามปฏิบัติต่อเธอและกาดหวังเธอแบบที่จะถึงความหวังไว้ต่อสุภาพสตรีเธอก็จะเป็นสุภาพสตรีได้ ความคิดเช่นนี้ในวงการศึกษาออกจะเป็นเรื่องใหม่ที่เพิ่งจะคืนตัวกันโดยเฉพาะเมื่อเกี่ยวโยงมาถึงเรื่องของสติปัญญาด้วย เพราะเดิมทีเรื่องของสติปัญญามักเป็นที่เข้าใจกันว่ากำหนดมาจากพันธุกรรมและไม่มีทางที่จะเพิ่มพูนขึ้นได้จากระดับเดิมที่บุคคลมีมากับตัวสักเท่าใด จากการศึกษาของ โรเซนธอล ครั้งนี้ให้แสงสว่างมุมใหม่ในโลกของการศึกษา และพุ่งความสำคัญไปที่ความกระตือรือร้น ความมุ่งที่จะเอาใจใส่สั่งสอนช่วยเหลือกวดขัน และความเพ่งเล็งหวังในทางที่ดีของครูที่มีต่อศิษย์ของตนว่าจะช่วยให้ศิษย์มีความสัมฤทธิ์โดยทั่วไปดีขึ้นไปด้วย ตรงข้ามกรูที่สอนโดยไม่เคยหวังว่าเด็กจะได้อะไร จะเป็นอย่างไร จะมีความสำเร็จเพียงใด หรือไม่มองเด็กไว้ในด้านดีเด็กก็ย่อมจะมีผลสัมฤทธิ์ออกมาอย่างดีก็ตามตรงตามระดับของเขา ถ้าครูสอนภาษาเชื่อในผลการศึกษานี้โดยกำหนดความมุ่งหวังในตัวนักเรียนของตนไม่ใช่สอนแต่เพียงถ่ายเดียวแต่หวัง

1
R. Rosenthal and L. Jacobson, Pygmalion in the Classroom, pp. VII - X

2
Bernard Shaw, Pygmalion, p. 127.

ในตัวของเขาว่าจะเรียนได้ดีด้วย กับทั้งปฏิบัติต่อนักเรียนดังหนึ่งเขาเป็นผู้มีความสัมฤทธิ์สูงด้วยแล้ว อาจจะช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษของเด็กของตนเป็นไปตามความมุ่งหวังของตนได้หรือดีขึ้นได้แม้เพียงเล็กน้อยก็มีค่าควรลอง

<u>อารมณ์ของผู้เรียนในการเรียนภาษา</u>

ทั้งฟรอยด์ (Froud) โมวเรอร์ และ เลอวิน ต่างเห็นต้องกันว่าบุคคลย่อมพยายามให้หลุดพ้นจากขอบเขตของอารมณ์อันตึงเครียดมาสู่ขอบเขตของอารมณ์ที่สบายด้วยกันทั้งสิ้น[1] แม้ในการเรียนภาษาของตนเองเรื่องของอารมณ์ของผู้เรียนก็เข้ามามีส่วนเกี่ยวพันด้วยมากดังได้กล่าวแล้วว่าถ้อยคำแรก ๆ ของเด็กอาจจะเป็นเพียงการแสดงออกของอารมณ์เท่านั้นหรือมีอารมณ์แสดงออกมาด้วยมากกับเสียงที่เปล่งนั้น ในเรื่องของการเรียนภาษาต่างประเทศเรื่องของอารมณ์ก็สำคัญยิ่งปานกัน

เด็กไทยที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษเริ่มด้วยการต้องมีอารมณ์เข้ามาพัวพันกับขบวนการเรียนของตน กล่าวคือเขาต้องละทิ้งระบบของภาษาที่เขาชำนาญแล้วเคยชินแล้วใช้ได้อย่างดีแล้วในการสื่อความคิดของเขา กลับต้องมาเริ่มเรียนเครื่องมือใหม่ในการสื่อความรู้สึกนึกคิด ย่อมต้องรู้สึกอึดอัดขัดข้องเป็นธรรมดา เขาต้องฝึกตัดออกเสียงที่แปลกถ้อยคำที่แปลกและแบบสร้างของภาษาที่แปลก อีกทั้งต้องเผชิญกับการที่จะเป็นที่ตัวเราะเยาะถ้าทำผิด หรือไม่ได้รับการเห็นชอบด้วยจากครูหรือเพื่อน การเรียนภาษาอังกฤษอาจจะมากับความรู้สึกขายหน้าซึ่งเป็นอารมณ์ที่เป็นอุปสรรคให้ผู้เรียนไม่อยากเรียนเลยก็เป็นได้ เพราะมีความรู้สึกว่าต้องเสี่ยงอยู่กับการทำผิดเป็นตัวตลกและถูกหัวเราะเยาะซึ่งเป็นความรู้สึกที่ทนไม่ได้โดยเฉพาะสำหรับเด็กวัยรุ่น ถ้าครูไม่ได้สังเกตถึงความรู้สึกเช่นนี้เสียตั้งแต่ต้นและพยายามช่วยเหลือแก้ไข เด็กอาจจะมีความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์ต่อการเรียนภาษาอังกฤษไปเลย เพราะมีความกังวลความคับข้องใจ ความขัดเขินตลอดจนความรู้สึกต่ำต้อยมาพร้อมกับการเรียน

ดังได้กล่าวแล้วว่าความวิตกกังวลอย่างอ่อน ๆ อาจเป็นเครื่องส่งเสริมแรงให้เกิดความพยายามที่จะเรียนรู้ หรือการรู้สึกต่ำต้อยน้อยหน้าอาจจะเป็นสิ่งยั่วยุเด็กให้พยายามทำให้ดีขึ้น แต่อารมณ์เหล่านี้ที่อยู่ในขั้นรุนแรงล้วนแต่เป็นโทษแก่การเรียนรู้ อาจทำให้ผู้เรียนปฏิเสธไม่ยอมออกเสียง

---

1 Wilga Rivers, <u>op. cit.</u> p. 90.

ไม่ยอมพูด หรือหนีด้วยการเฉยไม่ร่วมมือ ในกรณีที่รุนแรงอาจจะก่อให้เกิดความเป็นสัตรูต่อเสียงหรือทุกสิ่งที่เป็นอังกฤษหรืออเมริกัน (แล้วแต่กรณีว่าเป็นการสอนภาษาอังกฤษหรือภาษาอเมริกัน) ครั้นแล้วก็.- ใช้แบบสร้างภาษาไทยของตัวออกมาในรูปประโยคของภาษาอังกฤษหรือออกเสียงอย่างเป็นไทย ๆ เพราะรู้สึกสบายใจกว่าที่จะทำเช่นนั้น โดยเฉพาะถ้าได้รับการเห็นชอบด้วยจากเพื่อนร่วมชั้นก็จะยิ่งเป็นมากเพราะการรับรองหรือความคิดเห็นของเพื่อนนั้นสำหรับเด็กวัยนี้สำคัญยิ่งกว่าของครูหรือของผู้ใหญ่อื่นใด ในกรณีที่รุนแรงอาจจะแสดงปฏิกริยาเช่นนี้ออกไปโดยที่เจ้าตัวไม่รู้สึกตัวเลย

ความตึงเครียดทางอารมณ์อาจจะก่อให้เกิดความคิดแน่นของพฤติกรรมขึ้นได้ คือถึงแม้ว่านักเรียนจะอยากที่จะตามใจครูพยายามออกเสียงพยายามตอบสนองให้ดีขึ้นแต่ก็พบว่าออกเสียงผิด ๆ ซ้ำ ๆ กันอยู่อย่างเดิม ยิ่งพยายามก็ยิ่งไม่ดีและยิ่งไม่สามารถที่จะแยกเสียงที่ต่างกันออกจากกันได้ ดังหนึ่งว่าหูหรือตาของตนเสื่อมสมรรถภาพ ผลที่สุดก็ทำได้แต่สิ่งซ้ำ ๆ กันซึ่งไม่ใกล้เคียงกับสิ่งที่เป็นทาตรฐานที่ครูต้องการ และการเรียนรู้ก็ชงักเมื่อใดที่ปรากฏเหตุการณ์เช่นนี้ครูต้องพิจารณาดูว่าการที่เด็กไม่ได้ยินเสียงหรือออกเสียงให้แตกต่างกันไม่ได้นั้นมีเหตุเนื่องมาจากการขัดข้องทางอารมณ์หรือมิใช่

ในบางครั้งการขัดข้องใจอาจเกิดจากการขัดข้องระหว่างความปรารถนาที่จะเรียนภาษาอังกฤษเพราะจะได้รับการยกย่องสรรเสริญจากสังคมและจะเป็นประโยชน์ต่ออาชีพต่อไปในอนาคต แต่ผู้เรียนเกิดความไม่ประสงค์ที่จะเรียนทักษะการพูดคือเกลียดการต้องออกเสียงพูด ต้องการแต่ทักษะด้านการอ่านหรือการเขียนเท่านั้น ซึ่งก็เป็นสาเหตุอันหนึ่งที่ทำให้ครูสอนภาษาในวิธี ฟัง – พูด ต้องนำทักษะในด้านการอ่านและการเขียนเข้ามาเร็วกว่าที่กำหนดไว้ แต่ถ้าอารมณ์ของผู้เรียนกลุ่มนั้นรุนแรงโดยไม่เห็นคุณค่าของการเรียนภาษาด้วยปากเปล่ามากนักครูก็อาจจะให้น้ำหนักของการเรียนทักษะอ่านและเขียนมาเท่า ๆ กันกับการฟังและพูดเสียตั้งแต่ในระยะเร็วกว่าที่ควรเป็นก็ได้

ความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนภาษาเพราะก่อให้เกิดความสบายใจที่จะพูดจะออกเสียง ถ้านักเรียนไม่รู้สึกเป็นกันเองพอ ไม่รู้สึกว่าได้รับความอบอุ่นใจและการสนับสนุนเพียงพอจากครูการที่จะให้มีพัฒนาการในทักษะทางภาษาที่เป็นไปอย่างคล่องแคล่วก็จะยาก โดยเฉพาะในวิธีสอนแบบ ฟัง – พูดนั้นบุคลิกของครู คุณสมบัติของครูสำคัญมากกว่าในวิธีสอนแบบไวยากรณ์ – แปล เพราะเด็กจะต้องเลียนแบบครูทั้งเสียง ท่วงทำนอง ลีลา การขึ้นลงของเสียงและบางครั้งตลอดจนท่าทางของครูด้วย ถ้าเด็กไม่เกิดความรักใคร่ในตัวครูเสียแล้วการเรียนก็ย่อมผล

กรูที่จู้จี้จุกจิกหวังผลเลิศจนเกินควรกระทั่งสิ่งใดที่นักเรียนทำก็เห็นว่าไม่ดีพอ ไม่เป็นที่พอใจ หรือไม่ถึงมาตรฐานเสียทั้งนั้นย่อมทำให้เด็กเสียกำลังใจ กรูมักจะลืมไปเสียว่าแม้ในการเรียนภาษาของตนเองเด็กก็เรียนรู้แยกเสียงต่าง ๆ ออกได้นานก่อนที่จะใช้ภาษาได้ดี เด็กอายุ ๖ ขวบจึงจะใช้ภาษาของตนเองได้ดี ดังนั้นกรูก็ต้องให้เวลาแก่เด็กในการเริ่มเรียนเสียงในภาษาอื่นด้วยไม่ใช่จะมุ่งหวังให้นักเรียนทำได้ดีเลิศภายในระยะเวลาอันสั้น อีกประการหนึ่งกรูมักจะลืมไปว่าตัวกรูเองก็เคยได้ผ่านความยากลำบากในการเรียนการฝึกฝนภาษาอังกฤษมาแล้ว บัดนี้ความยากลำบากนั้นกลับกลายเป็นประสบการณ์ในอดีตหมดทั้งสิ้น ความถึงเกรียดตลอดจนความยากลำบากก็ลืมเลือนไป มักจะมายึดแต่ความรู้สึกและมาตรฐานปัจจุบันของตัวกรูเองเป็นเกณฑ์ให้เด็กซึ่งไม่ยุติธรรมกับเด็ก ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่ากรูจะวางเกณฑ์และตั้งอุดมคติไว้ให้เด็กไม่ได้ แต่หมายความว่าในการไปสู่เกณฑ์และอุดมคตินั้นครูควรช่วยให้ผู้เรียนเรียนด้วยอารมณ์ที่ผ่องแผ้วพอควร

บทที่ ๔

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะบางประการ สำหรับสภาพการในประเทศไทย

หลังจากที่ได้กล่าวถึงสภาพและปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย วิธีสอนภาษาอังกฤษที่ปัจจุบันรับกันว่าเป็นวิธีที่ดีและได้ผลตรงเป้าประสงค์ของการเรียนภาษาต่างประเทศที่สุด รวมทั้งได้อ้างถึงการใช้หลักทางจิตวิทยาทั้งในด้านที่เป็นทฤษฎีที่วิธีสอนแบบฟัง-พูดนำมาเป็นเกณฑ์ และทั้งในด้านที่จะช่วยวิธีสอนภาษาอังกฤษแบบนี้ให้ดีขึ้นโดยทั่วไปแล้ว จะได้ประมวลความคิดเห็นของผู้เขียนเองเป็นข้อเสนอแนะบางประการไว้ ณ ที่นี้ด้วย

<u>จุดมุ่งหมายของการสอนภาษาอังกฤษที่ควรตั้งไว้สำหรับเด็กไทย</u>

ในบทที่หนึ่ง ผู้เขียนได้กล่าวไว้แล้วว่า ความมุ่งหมายในการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยที่ระบุไว้ในหลักสูตรระดับต่าง ๆ ค่อนไปในทางเป็นความมุ่งหมายเฉพาะไปในเนื้อหา คือในการที่จะพัฒนาทักษะทั้ง ๔ ของภาษา ส่วนความมุ่งหมายทั่วไปนั้นก็กว้างเกินไปจนอาจจะตีความหมายออกได้ไม่ตรงกัน ความมุ่งหมายที่เป็นวัตถุประสงค์ใหญ่ที่จะให้คำตอบต่อปัญหาที่ว่า จะให้เด็กไทยเรียนภาษาอังกฤษไปเพื่ออะไร นี้เองที่เราสมควรจะต้องมาทำความเข้าใจกันให้ชัดแจ้ง

ความมุ่งหวังนี้ไม่ควรจะจัดวางไว้เป็นระดับเดียวสำหรับเด็กเป็นจำนวนมากมายทั่วประเทศ โดยเฉพาะเมื่อนโยบายยังคงให้ภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรของการศึกษาขั้นประถมศึกษาตอนปลาย และมัธยมศึกษาอยู่ทั่วทั้งประเทศ จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษควรแยกไว้อย่างน้อยเป็น ๒ ระดับ ดังนี้

<u>ระดับที่ ๑</u> เป็นระดับของความมุ่งหมายที่วางไว้สำหรับเด็กทั่วไปที่มีความถนัดพอควรที่จะเรียนภาษาอังกฤษ มีวัตถุประสงค์ใหญ่ในอันที่จะให้ความรู้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องประดับสติปัญญา อย่างที่พลเมืองที่มีการศึกษาทั่วไปจำเป็นจะต้องมีความรู้ในด้านวิทยาศาสตร์บ้าง สังคมวิทยาบ้าง คณิตศาสตร์บ้าง ฯลฯ และในทำนองเดียวกันก็ให้มีความรู้ในภาษาต่างประเทศบ้าง พอที่จะไม่เป็นคนโง่จนเกินไป ให้สามารถอยู่ในโลกปัจจุบันได้ทันแก่กาลเวลา

ในระดับนี้ไม่มุ่งหวังให้เด็กมีความรู้ความสามารถพิสดารเป็นพิเศษ สามารถฟัง-พูด-อ่าน-เขียน ได้อย่างเลิศ แต่ให้ได้รู้ภาษาอังกฤษอย่างเป็นเครื่องประดับสติปัญญาโดยแท้ โดยอาจก้าวขึ้นไปตามลำดับขั้นของความง่ายไปสู่ความยากในตัวเนื้อหาภาษาอังกฤษตามลำดับ ถ้าผู้เรียนก้าวขึ้นไปได้

ในระดับนี้ก็ต้องสอนภาษาทั้งสองขั้นควบคู่กันไปตามลำดับของความยากง่ายของภาษา กล่าวคือ สอนภาษาในขั้นฝึกฝนการใช้ภาษาอย่างเป็นกลไก และในขั้นการนำไปใช้สื่อความหมายได้ เช่นในขั้นเริ่มต้น เด็กฝึกฝนแบบไวยากรณ์ขั้นที่ง่ายและมีประโยชน์ใช้ได้มากที่สุดในห้องเรียน (เป็นการเรียนภาษาในระดับแรก) จนกระทั่งโต้ตอบได้เป็นกลไกแล้วก็สามารถหัดให้นำเอากลไกทางภาษานี้ออกไปพูด ใช้แบบไวยากรณ์ง่าย ๆ ขั้นเริ่มต้นเหล่านั้นได้นอกห้องเรียน ในการสื่อสารส่งความหมายได้ ครั้นเขยิบเรียนเนื้อหาที่สูงขึ้นไป แบบประโยคที่ซับซ้อนมากขึ้น ก็สามารถทำได้ในทั้งสองระดับนี้คู่กันไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งเมื่อไรที่เขาหยุดความปรารถนาที่จะก้าวต่อไป หรือไม่สนใจที่จะเรียนภาษาอังกฤษต่อ เขาก็ได้รับการฝึกฝนทั่ว ๆ ไปในความมุ่งหมายระดับแรกของการศึกษาภาษาต่างประเทศเพียงเท่านั้น ถ้าเขาสนใจเป็นพิเศษก้าวต่อไปเรื่อย ๆ เขาก็อาจจะก้าวเข้าไปสู่อาณาเขตของการเรียนภาษาอังกฤษตามวัตถุประสงค์ระดับที่ ๒ ที่วางไว้ก็ได้

ในความมุ่งหมายระดับที่ ๑ นี้ นักการศึกษา นักสังคมวิทยา ผู้บริหาร ตลอดจนครูผู้สอนภาษา นักจิตวิทยา และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จะต้องมาทำความเข้าใจตกลงร่วมกันว่าโดยส่วนใหญ่แล้วเด็กไทยของเราทั่วไปนั้นจะมีโอกาสที่จะได้ใช้ทักษะอันใดของภาษาอังกฤษซึ่งจะมีความจำเป็นแก่ชีวิตของเขามากที่สุด แล้วตกลงใจกันให้วิธีสอนฝึกทักษะอันนั้นโดยเฉพาะให้หนักหน่วงกว่าทักษะอย่างอื่น แต่ต้องไม่ลืมว่า ต้องหลังจากการได้สอนภาษาตามลำดับขั้นของการ ฟัง-พูด-อ่าน-เขียน แล้ว และไม่ว่าจะเน้นฝึกทักษะอันใด ก็จะต้องเริ่มด้วยการสอนจากปากหรือสอนตัว "ภาษา" เอง ก่อนเสมอไป

จะเห็นได้ว่า ส่วนใหญ่เด็กไทยคงจะต้องการทักษะในการอ่านภาษาอังกฤษให้เข้าใจได้ดีมากกว่าทักษะอื่น ๆ หมายความว่าการอ่านอาจจะสำคัญต่อชีวิตและความจำเป็นที่จะต้องใช้มากกว่าการพูดหรือการเขียน ดังนั้น ผู้เขียนก็คิดว่าทักษะนี้ก็ควรจะได้ปลูกฝังฝึกฝนเป็นพิเศษเพื่อยังคุณประโยชน์แก่ตัวผู้เรียน/อาจจะเป็นทักษะในการอ่านภาษาอังกฤษให้เข้าใจได้ตามระดับขั้นความรู้ทางภาษาของเขานี้ที่ผู้เขียนคิดว่า เด็กไทยในระดับกลางทั่วไปอาจจะยังต้องใช้

และจำเป็นต้องใช้ต่อไปในชีวิตของเขา แต่ผู้เขียนจะต้องขอทำความเข้าใจย้ำไว้ ณ ที่นี้ว่า ถึงแม้จะเห็นว่าทักษะในการอ่านเป็นเรื่องที่จะฝึกเป็นพิเศษให้แก่เด็กของเรา แต่ก็มิใช่จะหวังให้เด็กสามารถอ่าน เข้าใจ ตีความหมาย สิ่งใดที่อยู่ในภาษาอังกฤษได้อย่างดีเลิศไปหมด แต่ต้องคำนึงถึงระดับความรู้ในตัวภาษาอังกฤษของผู้เรียนเป็นเกณฑ์อยู่ด้วยเสมอไป ถ้าเขามีความรู้ภาษาอังกฤษเพียงที่สอนหรือที่ได้รับในชั้น ม.ศ.๓ ก็ให้เขาอ่านสิ่งที่ในระดับความรู้ของเขาจะเข้าใจได้ ไม่ใช่ไปหวังให้เขาเข้าใจสิ่งที่อยู่ในระดับ มศ.๕ ดังนี้เป็นต้น สิ่งที่เขาเรียนรู้กับสิ่งที่เขาจะสามารถทำได้สำเร็จต้องอยู่ในระดับเดียวขนานกันไป และสิ่งหลังอยู่ในขอบเขตของสิ่งแรก เมื่อระดับความรู้ในตัวภาษาอังกฤษของเขาถึงขั้นหนึ่งเท่านั้นที่เราจะมุ่งหวังให้การอ่านจับใจความตำราภาษาอังกฤษต่าง ๆ ในวิชาแขนงที่เขาสนใจหรือเล่าเรียนอยู่โดยเฉพาะนั้น เพื่อนำความรู้ในตำรานั้น ๆมาเพิ่มพูนทางวิทยาการหรือแนวการประกอบอาชีพของเขานั้นให้ได้ ตราบใดที่เขายังไม่มีเครื่องมือเป็นกลไกพอ จะหวังให้เขามามีทักษะเป็นพิเศษสามารถอ่านและเข้าใจตำราภาษาอังกฤษเหล่านั้นเองไม่ได้

<u>ระดับที่ ๒</u> วางไว้สำหรับเด็กที่มีความถนัดและคุณสมบัติเป็นพิเศษทางภาษา เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ดีเลิศในทางภาษาอังกฤษ พร้อมทั้งมีความสนใจ ใฝ่รู้ เข้าใจ และมีแรงจูงใจเป็นพิเศษที่จะเรียนภาษาอังกฤษด้วยความรักและความสนใจในเนื้อแท้ของภาษาเอง มิใช่เพื่อเหตุผลภายนอกอย่างใด คุณสมบัติทั้งสองประการนี้ควรจะได้รับการส่งเสริมให้ถึงที่สุด การเรียนภาษาอังกฤษของเด็กประเภทนี้ควรมีจุดประสงค์อันสูงสุดของการเรียนภาษาต่างประเทศวางไว้ให้คือ ความสามารถที่จะใช้ภาษาได้ดุจเดียวกับเจ้าของภาษา ความใกล้รู้จักผู้คนที่เป็นเจ้าของภาษาอังกฤษ รู้จักเข้าใจติดตามวัฒนธรรม ความคิด ความรู้สึก อารมณ์ ปรัชญา ศิลป และวรรณคดี ของชนชาติที่พูดภาษานี้ ความติดต้องใจในการที่มองเห็นโลกในด้านที่แปลกแตกต่างออกไปด้วยเครื่องมือ (ภาษา)อีกชนิดหนึ่ง เป็นการเปิดโลกของตนเองให้กว้างขึ้น เพราะสามารถจะเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ได้หลายวิธี หลายแง่ ขึ้น ซึ่งนับเป็นประโยชน์สุดยอดของการรู้ภาษาต่างประเทศ เด็กที่มีลักษณะเช่นที่บรรยายมานี้ควรจะได้รับการสนับสนุนมาตั้งแต่ขั้นเริ่มต้น และนำเข้าสู่แนวที่ตรงแน่วของการเรียนภาษาไปจนถึงสุดยอด เด็กเหล่านี้จะเป็นนักภาษา นักการทูต นักวรรณคดี หรือผู้ที่ทำหน้าที่ติดต่อสัมพันธ์กับต่างประเทศได้ยอดเยี่ย

เมื่อพิจารณาแล้วก็จะพบว่า เด็กประเภทหลังนี้จะมีจำนวนน้อยเทียบกันมิได้กับประเภทแรก อย่างไรก็ตามก็เป็นส่วนที่ปรากฏมี และจำเป็นต้องส่งเสริมด้วยการจัดแนวการและจัดหลักสูตรเพื่อให้เด็กประเภทนี้ได้มีโอกาสแสดงออกถึงความสามารถเป็นพิเศษของเขาให้เต็มที่ด้วย

<u>อายุที่เหมาะสมสำหรับจะเริ่มเรียนภาษาอังกฤษ</u>

ไม่มีผู้เชี่ยวชาญคนใดจะสามารถให้คำตอบตายตัวลงไปได้เกี่ยวกับอายุที่เหมาะสมสำหรับจะเริ่มเรียนภาษาต่างประเทศ เพราะมีปัจจัยหลายด้านที่จะต้องนำมาพิจารณา เช่น วัตถุประสงค์ของการเรียน ความต้องการของสังคม สภาพของสังคม พื้นฐานของผู้เรียน และความเร่งรัดพร้อมทั้งจุดหมายปลายทางของการเรียน เป็นต้น แต่ผู้เชี่ยวชาญมักจะมีความเห็นพ้องกันว่า ถ้าได้เริ่มเรียนตั้งแต่อายุยังน้อยอาจจะเรียนได้โดยสะดวกและมีผลสำเร็จได้ดีกว่าเรียนเมื่ออายุมาก เพราะไม่มีการขัดยั้งรุนแรง และวัยเด็กยังเป็นวัยที่ง่ายต่อการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งวิธีการสอนแบบฟัง-พูด ก็เหมาะสำหรับกิจกรรมของผู้เริ่มเรียนที่ยังเยาว์วัย แต่ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญก็เห็นด้วยอีกกับการที่ควรจะให้เด็กได้รู้ภาษาของตนเองจนจับตัวแข็งเป็นนิสัยแล้ว มิฉะนั้นการมาเรียนรู้ระบบของภาษาอีกภาษาหนึ่งจะทำให้เกิดความสับสนยุ่งเหยิง กับทั้งในทางด้านภาษาศาสตร์ก็ยืนยันว่า คนที่เป็นผู้ใหญ่เต็มตัวแล้ว ก็สามารถเรียนภาษาต่างประเทศได้อย่างดีเยี่ยม ถ้าวิธีการสอนตรงตามจุด และผู้เรียนมีความสนใจ พยายามจริง เช่น พวกนักภาษาศาสตร์ พวกนักสอนศาสนา หรือพวกนักมนุษยวิทยา ที่มีความสำเร็จในด้านนี้มากมายหลายคนแล้ว ดังนั้นข้อที่ว่าเริ่มเรียนแต่เด็กจะดีกว่าเสมอไปก็มีข้อยกเว้น

ตามเกณฑ์ที่มักจะเห็นพ้องต้องกันในเรื่องอายุ คือ ระหว่าง ๘ - ๑๒ ปี ซึ่งคิดว่าเป็นวัยที่เหมาะที่สุด คือ เด็กรู้ภาษาของตนเองดีแล้วเมื่ออายุ ๖ ขวบ และก็ยังไม่แก่กล้าเกินไปจนจะเกิดความขัดยั้งรุนแรงในด้านการสร้างนิสัยใหม่ทางภาษา โดยทั่วไปการเรียนภาษาต่างประเทศจึงเริ่มกันในชั้นมัธยม ก่อนวัยที่เด็กจะเข้าสู่วัยรุ่นแท้ ๆ ซึ่งจะมีปัญหาทางด้านจิตใจและร่างกายโดยเฉพาะอยู่แล้ว ถ้าไปรอเรียนภาษาในชั้นอายุตามวัยรุ่นแท้ ๆ ก็อาจจะเกิดปัญหามาก

แต่ดังได้กล่าวแล้ว อายุที่จะเริ่มเรียนภาษาต่างประเทศไม่จำเป็นต้องเป็นเกณฑ์เดียวกันตลอดไป แต่ละสังคมก็ควรจะพิจารณาสภาพแวดล้อมเฉพาะหน้าของตน และตัดสินใน

เรื่องนี้เอง สังคมหนึ่งจะทำตามอย่างอีกสังคมหนึ่งที่มีสภาพไม่เหมือนตนไม่ได้ ประเทศไทยก็ต้องพิจารณาปัญหาเฉพาะของตนในเรื่องนี้ และโดยเฉพาะควรพิจารณาหนักหน่วงในเรื่องปริมาณและคุณภาพของครูสอนภาษาอังกฤษที่จะมอบหมายหน้าที่สอนให้ เพราะดังได้วิเคราะห์มาแล้วว่า คุณภาพของครูจะมีผลกระทบกระเทือนคุณภาพของนักเรียน ถ้าไม่จำเป็นที่จะต้องไปรีบเร่งรัดเด็กไทยให้รีบร้อนเรียนภาษาอังกฤษแล้ว เหตุใดจึงไม่รอไว้ และเร่งแก้ปัญหาด้านครูเสียก่อน หรือถ้ายังแก้ไม่ได้ในเร็ววัน ก็คัดเด็ก คัดครู ที่จะเหมาะสมที่จะเรียนจะสอนภาษากัน จำกัดจำนวน รอไปให้ถึงขั้นมัธยม เสียก่อนค่อยเริ่มเรียนกันโดยหวังในคุณภาพเป็นเรื่องแรก เมื่อแก้ปัญหาเรื่องปริมาณและคุณภาพของครูที่จะสอนภาษาอังกฤษได้แล้ว จะลดระดับการเริ่มเรียนภาษาลงไปเริ่มตั้งแต่ขั้นประถมก็ไม่เป็นการแปลกอะไร ข้อสำคัญที่ผู้เขียนคิดว่าควรจะระลึกถึงกันก็คือ ความพร้อม การเรียนการสอนภาษาอังกฤษควรจะเริ่มเมื่อฝ่ายที่ต้องให้บริการมีความพร้อม กล่าวคือ มีครูดี มีหลักสูตรดี มีตำราเรียนดี และมีอุปกรณ์ดี

ข้อเสนอแนะในเรื่องวิธีสอนและการสร้างบทเรียน

ไม่มีผู้ใดจะบอกกล่าวหรือสั่งให้ครูสอนด้วยวิธีใดจึงจะดีได้ดีที่สุดเท่ากับตัวของครูเอง ผู้รู้จักตัวนักเรียน รู้จักสภาพการ รู้ตัวปัญหา และทั้งได้ศึกษาหลักวิธีสอนต่าง ๆ ประจักษ์แจ้งในจุดอ่อน หรือคุณค่าของแต่ละวิธี ครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้รู้ว่า ตนควรจะสอนวิธีใด ใช้กลวิธีอย่างไรจึงจะเป็นผลดีที่สุดกับนักเรียนของตน ครูคนเดียวกันสอนนักเรียนต่างรุ่นต่างกลุ่มกันอาจจะใช้วิธีสอนต่างกันออกไป และครูผู้นั้นก็เป็นผู้รู้ดีที่สุด ว่าเหตุใดตนจึงใช้วิธีนั้น ๆ ไม่มีผู้ใดจะรู้ดีเท่ากับตัวครูว่า ควรจะสอนด้วยวิธีอะไร นักการศึกษา นักจิตวิทยา นักภาษาศาสตร์ อาจจะให้ได้ก็แต่เพียงหลักการ ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็น และผลการวิจัย เมื่อถึงเวลาปฏิบัติจริงแล้ว ตัวครูคือที่พึ่งของตนเอง และครูก็ควรจะใช้สิทธินี้อย่างเต็มภาคภูมิโดยมีหลักการอันเป็นของตน ครูอาจจะไม่ต้องการบีบบังคับตนให้อยู่แต่ภายในขอบเขตของวิธีสอนอันใดอันเดียว ถ้ามีเหตุผลอันต้องด้วยหลักการว่า วิธีนั้นไม่เหมาะสมกับตัวบุคคล สภาพของปัญหา หรือเนื้อเรื่องเฉพาะตอนนั้น มีครูภาษาเป็นจำนวนไม่น้อยที่ถือคติตามบรูคส์ ว่า ไม่ยอมใช้วิธีแต่วิธีเดียวตายตัวไป แต่อาจใช้วิธีหลาย ๆ วิธีประกอบกัน เป็นพวกที่นิยมแบบผสม (Eclectic) แต่บางพวกก็ไม่เห็นด้วย มักค่อนมานิยมว่าวิธีใดที่พิสูจน์แล้วว่าดีจริง ก็พยายามใช้วิธีนั้นให้มากที่สุด แม้แต่เมื่อได้เลือกใช้วิธีที่เห็นว่าดีที่สุดแล้วก็ตาม ครูอาจจะต้องพลิกแพลงเปลี่ยนแปลงของตน ครูอาจจะไม่ต้องการบีบบังคับตนให้อยู่แต่ภายในขอบเขตของวิธีสอนอันใดอันเดียว ถ้ามีเหตุผลอันต้องด้วยหลักการว่า วิธีนั้นไม่เหมาะสมกับตัวบุคคล สภาพของปัญหา หรือเนื้อเรื่องเฉพาะตอนนั้น มีครูภาษาเป็นจำนวนไม่น้อยที่ถือคติตามบรูคส์ ว่า ไม่ยอมใช้วิธีแต่วิธีเดียวตายตัวไป แต่อาจใช้วิธีหลาย ๆ วิธีประกอบกัน เป็นพวกที่นิยมแบบผสม (Eclectic) แต่บางพวกก็ไม่เห็นด้วย มักค่อนมานิยมว่าวิธีใดที่พิสูจน์แล้วว่าดีจริง ก็พยายามใช้วิธีนั้นให้มากที่สุด แม้แต่เมื่อได้เลือกใช้วิธีที่เห็นว่าดีที่สุดแล้วก็ตาม ครูอาจจะต้องพลิกแพลงเปลี่ยนแปลง

วิธีการได้บ้างตามความจำเป็น และตามวิจารณญาณของตนเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการ เช่น ครูที่ใช้วิธีฟัง-พูด อาจจะต้องนำเอาทักษะการอ่านการเขียนเข้ามาให้แก่นักเรียนบางกลุ่มเร็วกว่าที่ควร ถ้าพิจารณาเห็นแล้วว่าความจำเป็นเรียกร้องที่จะต้องทำเช่นนั้น แต่โดยทั่วไปก็ไม่ทิ้งหลักการของวิธีฟัง-พูด นี่เป็นความหมายอีกด้านหนึ่งที่ผู้เขียนใคร่เสนอไว้ และจะมีผลโยงเกี่ยวกับการสร้างบทเรียนด้วย

การสร้างบทเรียนก็จำเป็นต้องระลึกถึงผู้ใช้บทเรียนนั้นเป็นเกณฑ์ คือ นึกถึงผลประโยชน์ ความรู้ ความเข้าใจที่จะเกิดขึ้นแก่ตัวนักเรียน ไม่ใช่ตัวครู เพราะครูมิได้เป็นผู้เรียน แทนที่จะคิดถึงความสะดวกในการใช้การสอนของครูเป็นหลัก ควรจะคิดว่าจะสร้างบทเรียนอย่างไร ผู้เรียนจึงจะเรียนได้ดีที่สุด และถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่สุด แท้ที่จริงหลักเกณฑ์นั้นก็มาเป็นเครื่องช่วยประกอบการพิจารณาของครูเท่านั้น ในวิธีสอนแบบฟัง-พูด มีบทเรียนที่สร้างขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญเป็นคณะ และผ่านการแก้ไขแต่งเติมแล้วผลิตออกมาในสหรัฐอเมริกา เรียกว่า Audio-Lingual Material (A-LM) แต่ก็ย่อมจะไม่สะดวกสำหรับครูไทยที่จะใช้ ประการแรกเพราะผู้ผลิตไม่ได้ผลิตขึ้นด้วยการคิดว่า เด็กไทยจะเป็นผู้เรียนผู้ใช้ ประการที่สอง เด็กไทยแม้จะใช้ร่วมด้วยได้โดยอนุโลม ก็อาจจะเป็นการสิ้นเปลืองมากที่จะต้องสั่งซื้อเข้ามาจากต่างประเทศ นอกจากว่าจะมีคณะครูไทยที่สอนภาษาอังกฤษสนใจร่วมมือกันผลิตขึ้นใช้ในประเทศ

ในภาคผนวกท้ายเล่มนี้ ได้แนบเอกสารการสอนภาษาอังกฤษที่ผลิตโดยอาจารย์กัญจนา สินธวานนท์ เพื่อใช้ในแผนกภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มาไว้เป็นแนวทาง จำเป็นจะต้องกล่าวไว้ณที่นี้ว่า บทเรียนเหล่านี้เพิ่งผลิตออกใช้เป็นครั้งแรก และยังอยู่ในขั้นทดลอง ยังต้องมีการแก้ไขปรับปรุงอีก แต่ผู้เขียนเห็นว่าควรยกมาพิจารณาเป็นตัวอย่างได้สำหรับการสร้างบทเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กไทยในขั้นอุดมศึกษา คือมีความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษมาแล้ว ไม่ใช่เป็นบทเรียนสำหรับผู้เริ่มเรียน

ความมุ่งหมายของการสร้างบทเรียนนี้ก็เพื่อจะพยายามนำเอาทฤษฎีออกมาทำให้เป็นขั้นปฏิบัติ คือ อาศัยหลักการวิธีสอนแบบฟัง-พูด มาสอนแบบสร้างทางไวยากรณ์ โดยอาศัยทักษะทั้ง ๔ โยงผสานกันเข้ามา มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนสามารถจำ (Recognize) ไวยากรณ์ของภาษาตามหน่วยที่จะสอนนั้น ๆ ได้ มีความเข้าใจในความหมายของแบบไวยากรณ์นั้น ๆ และสามารถใช้แบบสร้างนั้น ๆ ได้ถูกต้องด้วยปากเปล่า และด้วยการเขียน

ได้ด้วย

ความดีของบทเรียนเหล่านี้อยู่ที่มีความยืดหยุ่นไม่ตรงติดแน่นอยู่กับหลักการแต่ฝ่ายเดียว แต่เอื้อผลเลิศสำหรับผู้เรียนที่เป็นไทยและมีพื้นฐานมาอย่างหนึ่งแล้ว ในชุดของบทเรียนที่ผลิตขึ้นเพื่อทดลองครั้งนี้ จะเห็นได้ว่า ไม่จำเป็นต้องขึ้นต้นด้วยบทสนทนาเสมอไป (แต่ที่ยกตัวอย่างมาให้ในกาคผนวกนี้ขึ้นต้นด้วยบทสนทนา) แต่หลักการก็คือมุ่งการฟังเพื่อให้เข้าใจก่อนเสมอไป ถ้าบทเรียนใดมิได้ขึ้นต้นด้วยบทสนทนา ก็จะมีบทสนทนาอยู่ในตอนฝึกฝนอื่นเสมอไป บทสนทนาหรือข้อความเรียงสั้น ๆ ที่เปิดบทเรียนเป็นการเริ่มต้นนั้นจะมีแบบสร้างทางไวยากรณ์ (Structure) ที่ต้องการจะฝึกให้ผู้เรียนเรียน แบบสร้างเหล่านี้ดึงออกมาให้ฝึกเป็นทางการพูดก่อน (Oral) เสร็จแล้วให้เขียนทันที เพื่อเป็นการเสริมแรง โดยไม่ต้องทิ้งไปนานจนถึงตอนท้ายของเวลาหรือเมื่อจะจบบทเรียน แต่ในตอนท้ายสุดก็มีการฝึกการเขียนรวบยอดของความรู้ที่ผู้เรียนจะต้องดึงออกมาใช้ให้ถูกต้องจากสิ่งที่เรียนมาแล้วทั้งหมดในบทนั้น วิธีการให้ผังเล็ก ๆ (Diagram) และข้อสรุป (Generalization) เกณฑ์ต่าง ๆ สั้น ๆ ในแต่ละตอน ช่วยให้ความกระจ่างและเกิดความหมายแก่ผู้เรียนว่า ตนกำลังเรียนรู้อะไร จะสังเกตเห็นวิธีสร้างโจทย์หรือบทสำหรับฝึกฝนที่ก้าวขึ้นไปตามลำดับ ซึ่งทำได้อย่างน่าสนใจ เพราะเกิดความหมายแก่ผู้เรียนทุกขั้นไป

การให้วิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือกในหลักสูตร

แกรัล[1] กล่าวไว้ในการสัมมนาเกี่ยวกับการทดสอบภาษาอังกฤษที่กรุงเทพฯเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ.๒๕๑๓ ว่า จากการศึกษาวิจัยพบว่า ความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศนั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถที่แตกต่างไปจากความสามารถที่ส่งผลความสำเร็จในวิชาเนื้อหาอื่น ๆ ที่เด็กเรียนในโรงเรียน เด็กที่มีความเฉลียวฉลาดปกติและมีผลสัมฤทธิ์สูงในวิชาอื่น ๆ ไม่จำเป็นต้องมีความสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาต่างประเทศด้วย เพราะเป็นความสามารถคนละชนิดกัน แรงจูงใจในการเรียนวิชาต่าง ๆ ก็แตกต่างจากแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาต่างประเทศ และสมรรถภาพความแตกต่างระหว่างบุคคล

---

[1] John B. Carroll, "Predicting Individual Differences in English Language Learning" Regional Seminar on English Language Testing, Bangkok, pp. 1-2.

ในชั้นของการเรียนวิชาอื่น ๆ ก็ไม่เหมือนกับสมรรถภาพและความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จะปรากฏในชั้นของการเรียนภาษาต่างประเทศด้วย ดังนั้น เราต้องแยกพิจารณาการเรียนภาษาออกจากการเรียนวิชาการด้านอื่น ๆ แครัล ย้ำว่าการที่มีสติปัญญาสูง (High intelligence กับความสัมฤทธิในการเรียนภาษานั้นไม่เกี่ยวข้องกัน เด็กที่มีสติปัญญาสูงไม่จำเป็นจะต้องเป็นเด็กที่มีผลสัมฤทธิในวิชาภาษาอังกฤษสูงเสมอไป แต่เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาอังกฤษสูงจะเป็นเด็กที่มีความถนัดสูงในทางภาษา เรื่องของภาษาเป็นไปในทำนองเดียวกับเรื่องความสามารถทางดนตรี เราทราบกันดีว่า ความสามารถทางดนตรีนั้นเป็นลักษณะพิเศษ และความชำนาญการดนตรีนั้นมิได้มาควบคู่กันเสมอไปกับความมีสติปัญญาสูง และเราอาจจะพบ- ได้ว่าเด็กที่มีความสามารถยอดเยี่ยมในการดนตรีนั้นเป็นผู้ที่มีความสามารถขนาดพอไปได้ในด้านวิชาการอื่น ๆ เท่านั้น ในทำนองเดียวกันความสามารถทางภาษาก็ไม่ได้มาควบคู่กันโดยอัตโนมัติกับความมีสติปัญญาสูง และอาจจะมากับเด็กที่ไม่สู้จะมีความสำเร็จนักในวิชาอื่น ๆ ก็ได้ ที่กล่าวเช่นนี้มิได้หมายความว่า ผู้ที่เก่งทางภาษาจะไม่ใช่ผู้ที่มีสติปัญญาสูง แต่ว่า ลักษณะทั้งสองอาจจะไม่ได้มาคู่กัน ดังนั้น ก็มาถึงประเด็นที่ว่า จำเป็นอย่างไรจึงจะต้องให้เด็กทุกคนเรียนภาษาอังกฤษ และยิ่งกว่านั้นบุ่งหวังให้มีผลสัมฤทธิถึงขั้นมาตรฐาน คือต้องสอบได้ขึ้นไปเป็นลำดับ ถ้าเด็กคนใดไม่มีความถนัดทางการเรียนภาษา แต่อาจจะมีความถนัดสามารถยิ่งทางเครื่องจักร ทางเลขคณิต ทางวิทยาศาสตร์ ทางบัญชี เหตุใดจึงต้องไปบังคับให้เขาเรียนภาษาอังกฤษควบคู่ไปด้วย ถ้าเขาสอบวิชาภาษาอังกฤษตก ไม่ได้หมายความว่าเขาเป็นคนโง่ มีนักวิทยาศาสตร์ นักไฟฟ้า แพทย์ และอื่น ๆ ที่มีความสำเร็จในวิชาชีพของตนเองมากมาย ที่ไม่จำเป็นต้องเก่งภาษาอังกฤษด้วย และเราจะกล่าวได้หรือว่า เขาเหล่านั้นเป็นคนโง่ มีสติปัญญาต่ำ

ความโน้มเอียงในประเทศไทยยังว่าอว่า วิชาภาษาอังกฤษเหมือนกับวิชาอื่น ๆ ที่เด็กเรียนในโรงเรียน ดังนั้น ถ้าเด็กคนใดเรียนตกในภาษาอังกฤษก็มักจะถูกเข้าใจว่าเป็นผู้ไม่มีสติปัญญา.. ตามการค้นคว้าวิจัยของแคร์ล ได้แสดงให้เห็นแล้วว่า วิชาภาษาไม่เหมือนกับวิชาอื่น ๆ ในโรงเรียน และความสามารถในทั้งสองกรณีก็ขึ้นอยู่กับสมรรถภาพคนละชนิด แคร์ล กล่าวต่อไปว่า จากการวิจัยเป็นพัน ๆ เรื่องแสดงให้เห็นว่า ความสำเร็จในการเรียนวิชาต่าง ๆ ในโรงเรียนนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถที่เด็กจะเข้าใจภาษาของตนเอง ความสามารถในการเข้าใจเหตุผล และความสามารถที่จะคิดอย่างสิ่งต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันได้

ที่ให้

ไม่ใช่คิดอะไรให้แต่อย่างเดียวลิ่งแคบไป ยิ่งกว่านั้นยังขึ้นอยู่กับแรงจูงใจและเวลาจริง ๆ ที่ให้ไปกับการศึกษาเล่าเรียนเทียบกับเวลาที่เขาควรจะได้รับความสำเร็จอย่างดีจากการเล่าเรียนนั้นหรือไม่ด้วย เช่น ควรจะเรียนได้ในหลักสูตร ๔ ปี เขาใช้เวลาเรียน ๕ หรือ ๖ ปี หรือเปล่า ความสำเร็จในด้านการเรียนภาษามิได้ขึ้นอยู่กับความเข้าใจภาษาของตนเองหรือการคิดหาเหตุผลสักเท่าใดเลย ดังนั้นตามแครอล. บุคคลต้องการความสามารถต่างกันในวันที่จะประสบความสำเร็จในด้านภาษาหรือในด้านวิชาอื่น ๆ[1]

เมื่อเรื่องของการเรียนภาษาเป็นเรื่องของความถนัด ไม่ใช่เรื่องของสติปัญญา การที่เราจะบังคับให้เด็กทั้งหลายมามีความถนัดเหมือนกัน จึงเป็นเรื่องผิดธรรมชาติ เหมือนที่เราจะบังคับให้ทุกคนเป็นแพทย์ หรือวิศวกร หรือนักกฎหมาย ฯลฯ หมด นั่นไม่ได้ การเรียนภาษาอังกฤษจึงควรให้เป็นไปตามความถนัด ความสนใจ ความจูงใจ และความใกล่เห็นในประโยชน์ของแต่ละบุคคล

อีกประการหนึ่งเรายอมทราบดีว่า การที่บังคับให้เด็กทั้งประเทศตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาตอนปลายเรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับ เราจำต้องมีกำลังครูสอนภาษาอังกฤษที่ดีพอ ไม่จำเป็นต้องกล่าวว่า การมีครูไม่ดีพอนั้นทำให้เสียเวลา เสียเงินทอง เป็นการลงทุนที่ไม่เพียงแต่สูญเปล่า แต่ยังติดลบด้วย เพราะจะต้องมาแก้ไขกันอีกในปลายมือ ทั้งแก้ไม่ได้เพราะเรื่องของการเรียนภาษาดังที่ได้กล่าวมาแล้วเป็นเรื่องของการวางรากฐานที่ถูกต้อง ฝึกฝนทำแต่สิ่งที่ถูกมาแต่ต้น ถ้าจำนวนของผู้เรียนจำกัดลง เราก็จะสามารถเลือกเป็นตัวผู้สอนได้ดีขึ้น ไม่ต้องกระจายครูที่ไม่ควรจะสอนภาษาอังกฤษออกไปสอน ทำให้เกิดแต่ผลเสีย

การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศขึ้นอีกหนึ่งภาษานั้นเป็นเรื่องดี มีคุณประโยชน์ เพราะการที่บุคคลได้มีโอกาสมองเข้าใจ เปิดความคิดของเขาไปสู่โลกได้ในอีกหนทางหนึ่งโดยผ่านภาษาอีกภาษาหนึ่งนั้น ย่อมมีคุณค่าในตัวของมันเองและในด้านการศึกษา แต่ไม่ควรจะเป็นเรื่องของการบังคับ

ถ้าทำการวิจัยดูเจตนคติของเด็กไทยที่จำต้องเรียนภาษาอังกฤษอยู่ในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาชั้นสูงทุกวันนี้ อาจจะพบว่ามีจำนวนครั้งสอนที่เรียนภาษาอังกฤษมิใช่ด้วยความสนใจภายในที่มีแก่ตัวภาษาเอง(Intrinsic interest) หากเป็นเพราะความสนใจ

---

[1] Ibid., p.1.

จากเหตุภายนอก (Extrinsic interest) เสียส่วนใหญ่ เช่น ความยกย่องที่จะได้รับจากสังคม ความพอใจจากพ่อแม่ ครู อาจารย์ การที่จะได้รับตำแหน่งหน้าที่การงานดีกว่า การมีโอกาสไปศึกษาต่อในต่างประเทศ ตลอดจนความรู้สึกหัวสูงที่ผิด ๆ ซึ่งติดมากับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษว่า จะมีความโก้เก๋อยู่เหนือผู้อื่นที่ไม่รู้ภาษาอังกฤษดีเท่า เป็นที่น่าเสียดายที่คติอันนี้มีอิทธิพลเหนือจิตใจเด็กและคนเป็นจำนวนไม่น้อย จนกระทั่งเกิดความดูหมิ่นภาษาไทยของตนเอง เห็นว่าการมีความรู้และใช้ภาษาไทยได้ดีไม่ใช่ของจำเป็น เพราะไม่โก้ไม่มีอนาคตดี แล้วก็ไม่เอาใจใส่ในภาษาของตนเอง จะปรากฏว่า เด็กนักเรียนปัจจุบันแม้ในขั้นอุดมศึกษาใช้ภาษาไทยได้ไม่สมกับระดับความรู้ และยิ่งกว่านั้นอาจจะพบว่าในหลักสูตรตารางสอนกำหนดชั่วโมงเรียนภาษาอังกฤษไว้มากกว่าชั่วโมงเรียนภาษาไทยของเราเองเสียอีก ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าคิด

จะเห็นว่าในหลักสูตรวิชาขั้นอุดมศึกษาในต่างประเทศ โดยเฉพาะอเมริกานั้น อย่างน้อย ๆ ในระดับปี ๑ - ๒ เขาจะต้องบังคับให้ทุกคนเรียนวิชาภาษาอังกฤษของเขาเอง (แทนที่จะไปบังคับให้เรียนภาษาต่างประเทศ) ที่เรียกว่า Freshmen English หรือ College English ซึ่งสอนการใช้ภาษาโดยเฉพาะภาษาเขียนที่เป็นทางการที่ถูกต้อง (Formal language) ที่เป็นภาษามาตรฐานของภาษาที่ผู้มีการศึกษาจะพึงใช้ ซึ่งถือว่าจำเป็นที่ทุกคนจะต้องเรียนรู้ เหตุใดเขาจึงไม่ถือว่า ภาษาอังกฤษเป็นภาษาของผู้เรียนเองต้องรู้ดีอยู่เองไม่จำเป็นต้องเรียน ให้เรียนแต่ภาษาที่โบราณ หรือวรรณคดีที่อยู่ในสมัยเก่า ๆ ก็จะประดับสติปัญญาดีกว่าเล่า ในวิชาภาษาอังกฤษเช่นที่กล่าวฝึกวิธีคิดและแสดงออกทางภาษาตั้งแต่ขั้นเขียนประโยคที่ดี วิธีเขียนข้อความเป็น-ย่อหน้าควรเขียนอย่างไร มีหลักเกณฑ์อย่างไร ย่อหน้าหนึ่งหมายความว่าอย่างไร เมื่อไรควรจะขึ้นย่อหน้าใหม่ได้ จนไปถึงการเขียนความเรียงทั้งเรื่อง ในลักษณะต่าง ๆ กัน การจัดระบบความคิดซึ่งสะท้อนระบบของการเขียน พร้อมทั้งต้องฝึกฝนทำจริง ๆ ด้วยทุกลำดับไป ในประสบการณ์ของผู้เขียนไม่เคยได้พบลักษณะที่มุ่งหมายการฝึกภาษาเช่นนั้นในหลักสูตรภาษาไทยเลยตั้งแต่ขั้นประถมจนจบปริญญาตรีอักษร-ศาสตร์บัณฑิต และในหน้าที่การงานปัจจุบันผู้เขียนพบว่านิสิตปริญญาโทเป็นจำนวนไม่น้อยมีความว้าวุ่นในการเขียนปริญญานิพนธ์เกี่ยวกับเรื่องการใช้ภาษาไทย เพราะไม่ทราบว่าภาษาที่เรียกว่าเป็นภาษาเขียนที่ดีเป็นทางการที่ควรจะใช้เขียนในปริญญานิพนธ์ขั้นมหาบัณฑิตนั้นคือภาษาอย่างไร แทนที่เราจะมุ่งความสนใจไปที่ภาษาอังกฤษจนเกินควร โดยบังคับให้ทุกคนเรียนและก็เรียนไปอย่างลุ่ม ๆ ดอน ๆ นั้น เราหันมาให้ความสำคัญแก่ภาษาไทยของเราเองให้มาก

กว่าที่เป็นอยู่ จะมิเกิดประโยชน์กว่าหรือ

<u>การตั้งศูนย์ภาษาอังกฤษในสถาบันการศึกษาชั้นสูง</u>

เบื่อให้วิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือก โดยเฉพาะในสถาบันการศึกษาชั้นสูง การสอนการเรียนภาษาอังกฤษก็ไม่ควรจะควบคู่ไปกับระดับชั้นหรือปีที่นักศึกษาเรียน แต่จะเป็นการเรียนตามระดับความรู้ทางภาษาอังกฤษของตัวผู้เรียนเอง หมายความว่า จะมีศูนย์ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นศูนย์รวมที่นิสิตไม่ว่าจะแผนกใด คณะใด ผู้ต้องการเรียนภาษาอังกฤษจะมาเรียนได้ และที่ศูนย์นี้จะไม่เกี่ยวข้องกับการสอนเนื้อวิชาการของคณะใดแผนกใด แต่จะให้ความรู้เฉพาะในเรื่องทักษะของภาษาอังกฤษโดยแท้ โครงการของศูนย์จะแบ่งระดับความรู้ของภาษาอังกฤษออกเป็นขั้น ๆ ตามลำดับ ตั้งแต่ขั้นต้น กลาง ไปถึงสูง ทั้งนี้จะแบ่งตามความจริงซึ่งจะออกมาเป็น ๓ - ๔ - ๕ หรือกี่ขั้นก็แล้วแต่ว่าจะมีความจำเป็นที่ตัวผู้เรียนเองจะมาเรียนแตกต่างกันสักกี่ระดับ ในขั้นต้นอาจจะวางไว้ตามที่เห็นควร และเมื่อลงมือปฏิบัติแล้วอาจค่อยเขยิบระดับของการให้ความรู้ทางภาษาไปให้สูงขึ้นได้เรื่อย ๆ ตามที่จะมีผู้ต้องการเรียนไปให้ถึง

ในทางปฏิบัตินิสิตทุกคนที่ต้องการเรียนภาษาอังกฤษมาเข้าเรียนตามระดับความรู้ของตนเป็นเบื้องต้น โดยการให้มีการทดสอบพื้นความรู้ทางภาษาอังกฤษเสียก่อน (Proficiency Test) แล้วจัดผู้เรียนเข้าตามกลุ่ม ดังนั้นทุกคนจะเริ่มต้นจากพื้นที่ตนมีอยู่ นิสิตรัฐศาสตร์ปีสาม อาจจะมาเรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับ ๑ ถ้าผลการสอบแสดงว่าเขาเหมาะที่จะเริ่มต้นที่ตรงนั้น เมื่อผ่านระดับ ๑ ไปแล้ว เขาอาจจะต่อไประดับ ๒ หรือไม่ต่อ ก็สุดแท้แต่ที่ตัวเขาจะมองเห็นความจำเป็นหรือประโยชน์ที่จะเรียนต่อไป และเขาอาจจะเรียนต่อไปเรื่อย ๆ จนถึงเท่าที่เขาพอใจ ถ้าเขามีความถนัด ความสามารถ และความสมัครใจ ในทำนองเดียวกันนิสิตวิศวกรรมปี ๑ อาจผ่านการสอบ ได้รับจัดเข้ากลุ่มภาษาอังกฤษระดับ ๒ ก็เริ่มต้นเรียนที่นั่น

ผู้ที่มาเรียนในศูนย์จะได้เริ่มต้นและไต่บันไดทางภาษาของตนไปตามขั้นโดยไม่เกี่ยวข้องกับวิชาการเฉพาะที่ตนเรียนอยู่ ความรู้ที่ได้จากการเรียนตามลำดับขั้นของภาษาในศูนย์จะไปช่วยในเรื่องวิชาการ เช่นในการอ่านตำราในวิชานั้น ๆ ของตน หรือเข้าใจภาษายากขึ้นอย่างไรก็เป็นเรื่องที่ตัวผู้เรียนนั้นเองจะนำไปใช้ให้เกิดผล หมายความว่าในด้านทักษะทางภาษาศูนย์จะทำหน้าที่ให้เพียงเครื่องมือไป มิใช่ให้เนื้อวิชาของแขนงนั้น ๆ ในภาษาอังกฤษ

<u>การตั้งโครงการแปลตำรา</u>

ปัญหาที่ประเทศทางซีกโลกตะวันออก โดยเฉพาะกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา พบอยู่ในขณะนี้ก็คือ การก้าวให้ทันวิทยาการและเทคโนโลยีของโลกตะวันตก ในขณะที่วิทยาการทั้งหลายก้าวหน้ารุดไปเรื่อย ๆ เอกสาร, ตำรา การค้นคว้าที่เกี่ยวกับความเจริญเหล่านี้ก็ผลิตออกมาเรื่อย ๆ จนแม้แต่จะติดตามให้ได้ทันก็ยากยิ่งเสียแล้ว ยิ่งมีอุปสรรคในเรื่องการติดตาม เพราะเอกสารหรือตำราเหล่านั้นล้วนเป็นภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะเป็นภาษาอังกฤษเสียแทบทั้งสิ้น ความลำบากก็ยิ่งเกิดขึ้นทับทวีคูณ อุปสรรคเรื่องภาษาซึ่งจะทำให้ก้าวไม่ทันความเจริญทางวิชาการต่าง ๆ นี้มีอยู่ทั่วไปในสถานอุดมศึกษาของเรา ในห้องสมุดซึ่งเป็นแหล่งที่จะค้นคว้าวิชาการทั้งหลาย นอกจากจะไม่มีตำราพอเพียงแล้ว ตำราเหล่านั้นยังเป็นภาษาอังกฤษเสียส่วนใหญ่อีกด้วย หาตำราที่เป็นภาษาไทยที่จะพึ่งพิงได้ยากเหมือนงมเข็มในมหาสมุทร นักศึกษานิสิตของเราผู้มีภาษาไทยเป็นภาษาสื่อความหมายประจำตัวมาแต่เล็กแต่น้อย และเรียนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาต่างประเทศเท่านั้นเอง ไม่สามารถจะอ่านตำราภาษาอังกฤษเหล่านั้นให้ได้รวดเร็ว จับความเข้าใจได้ เหมือนที่จะเข้าใจภาษาไทยของตนเอง หรือเหมือนที่นักศึกษาอังกฤษอเมริกา จะพึงเข้าใจตำราภาษาอังกฤษเหล่านั้น จึงเกิดความไม่แตกฉานและความล้าหลังขึ้น ปัญหานี้มิใช่จำกัดอยู่แต่ในวงผู้เรียนเท่านั้น ในวงของครูอาจารย์ผู้สอนเองก็มิได้พ้น แม้ว่าจะอยู่ในอัตราที่ต่ำกว่าผู้เรียน เพราะอาจจะมีสมรรถภาพทางภาษาดีกว่านักเรียนส่วนใหญ่

วิธีที่จะก้าวให้พ้นปัญหาการอ่านตำราภาษาอังกฤษไม่ได้ทันการหรือตามไม่ทันความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีนี้ เห็นจะมิใช่ด้วยการบังคับให้เด็กไทยเรียนวิชาการต่าง ๆ เป็นภาษาอังกฤษให้หมด เพราะถ้าจะทำเช่นนั้นให้ได้ผลจริง ๆ ก็จะต้องเปลี่ยนสภาพของเมืองไทยให้เป็นเมืองที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ใช้สื่อความหมายกันโดยทั่วไปหรือเป็นภาษาราชการ ผู้เขียนใคร่ขออัญเชิญพระราชหัตถเลขาของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตอบเจ้าพระยาภาสกรวงศ์ เสนาบดีกระทรวงธรรมการ เมื่อคร้ัง พ.ศ.๒๔๔๕ วิจารณ์โครงการที่ มิสเตอร์แคมเบล เสนอเกี่ยวกับการศึกษาว่า

ที่ ๘/๔๐๗ พระที่นั่งจักรกรีมหาปรางสาท
วันที่ ๑๘ สิงหาคมรัตนโกสินทรศก ๑๒๐

ถึงเจ้าพระยาภาณุวงษ ด้วยหนังสือมีมาที่กรมขุนสมมตอมรพันธ์ ที่ ๘/๒๒๗ ลงวันวานนี้ สงรายงานนิสเตอร์แคมเบลเปนความเหนในการศึกษามาให้ดูนั้น ได้รับทราบแล้ว เห็นว่าความคิดไม่มีถึงที่จะตั้งรากให้วิชาเกิดขึ้นในเมืองไทย นอกจากให้ไทยพูดอังกฤษให้หมด มีเงินแผ่นดิน ๓๐ ชั่งแบ่งตั้งโรงเรียนครั้งหนึ่ง ในเงินครั้งหนึ่งนั้นใช้การจ้างครูฝรั่ง ๘ สวน ครูไทยสวนหนึ่ง สร้างโรงเรียนสวนหนึ่ง เด็กไม่ต้องเรียนภาษาไทย พูดไม่เห็นพ้นจากที่รู้แล้วแลได้ดีแล้ว ซึ่งกระทรวงไม่ทำสำเร็จไปเท่านั้น

สยามมินทร์ [๑]

ตามพระราชกระแสนี้จะเห็นว่า ไม่ทรงเห็นด้วยกับการที่จะต้องทุ่มเทงบประมาณออกจ้างครูต่างประเทศเข้ามาเป็นจำนวนมาก เมื่อมีครูฝรั่งการเรียนการสอนก็ต้องใช้ภาษาของครู เด็กก็ได้รับความไม่สะดวก เท่ากับต้องลงทุนไปให้เด็กไทยเรียนกันแต่ภาษาอังกฤษทั้งหมด อย่างอื่นไม่ต้องคำนึงถึง ไม่ทรงคิดว่าจะเป็นไปได้ หรือการจะเป็น

ในระยะเริ่มแรกของการวางรากฐานการศึกษาในประเทศไทย เราจำเป็นต้องอาศัยทั้งความคิด หลักการ และกำลังคน เช่นอาจารย์ใหญ่ หรือผู้เป็นที่ปรึกษาจากต่างประเทศ มีประเทศอังกฤษ เพื่อมาดำเนินงานโรงเรียน การเรียนการสอน เมื่อครูต่างประเทศเหล่านั้นต้องสอนวิชาต่าง ๆ ด้วย ก็จำเป็นอยู่เองที่จะใช้ภาษาไทยไม่ได้ จึงต้องเรียนกันเป็นภาษาอังกฤษ เรียกว่า ทำในระยะกับขันจำเป็น แต่ในระยะ ๔๐ - ๕๐ ปีหลังนี้ประเทศไทยมีกำลังคนของตนเองที่ส่งไปศึกษาจากต่างประเทศ มีวิชาความรู้ในแขนงต่าง ๆ รวมทั้งในตัวภาษาอังกฤษเองก็มากมายเพียงพอที่จะกลับมาช่วยกันไม่ว่าในวิชาการแขนงใด เพื่อถ่ายทอดช่วยเหลือแนะนำและให้ความสะดวกแก่เยาวชนรุ่นหลัง ๆ ต่อไป โดยที่ไม่จำเป็นจะต้อง

---

๑ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานปลัดกระทรวง แผนกเก็บ กองวัสดุ แฟ้ม "ลายพระราชหัต
ใน กรมสามัญศึกษา บทเรียนจากการจัดการศึกษาในรอบร้อยปีที่ผ่านมา หน้าที่สาม

ให้เด็กเหล่านี้ต้องได้รับความยากลำบากสองต่อดังที่คนรุ่นก่อน ๆ เคยประสบมา กล่าวคือ ไหนจะอุปสรรคในการทำความเข้าใจกับเนื้อวิชาเอง ไหนจะต้องข้ามให้พ้นอุปสรรคที่ภาษามากางกั้นไว้อีก การที่จะเรียนรู้เข้าใจสิ่งใด วิชาใด เนื้อความใด ได้ลึกซึ้งละเอียดลออนั้น จะต้องเป็นไปในเนื้อหาของภาษาของตนเอง ไม่ใช่เรียนด้วยภาษาอื่น การศึกษาค้นคว้าพิจารณาเรื่องใดก็ตาม ถ้าทำในภาษาไทยของเราเอง กับทำในภาษาอังกฤษ จะเห็นได้ชัดว่าความลึกซึ้ง ความเร็ว ความประหยัดผิดกันนัก ยิ่งกับเด็กที่ไม่เคยผ่านต่างประเทศ ไม่ได้เคยเข้าไปอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ต้องใช้ภาษานั้นจนชินก็จะยิ่งมีความลำบากขึ้นเป็นทับทวีคูณ แล้วเราจะหวังผลให้เด็กไทย ในสภาพอย่างไทย ๆ สามารถเข้าใจภาษาอังกฤษ อ่านตำราอังกฤษได้เข้าใจลึกซึ้งได้สักเพียงใด การที่จะบังคับให้เรียนเป็นภาษาอังกฤษก็ทำได้ แต่จะขาดประโยชน์ในเรื่องการสูญเปล่าของเวลาที่ต้องทุ่มเทลงไปมาก ทั้งเนื้อหาความลึกซึ้งที่จะได้ก็จะได้น้อยด้วย ถ้าเทียบกับการที่เด็กไทยของเราจะมีตำราครบครันในวิชาการด้านต่าง ๆ เพื่อจะศึกษาหาความรู้เป็นภาษาไทยของตนเอง

การที่จะมีตำราในวิชาการแขนงต่าง ๆ ครบครันเป็นภาษาไทยนั้น เห็นมีอยู่สองทางในขณะนี้คือ ๑) ให้ผู้รู้ในแขนงวิชานั้น ๆ แต่งตำราขึ้นให้มาก ๒) แปลตำรา **วิธีแรก** นั้นอาจจะกินเวลาและไม่ทันการตามสภาพของเมืองไทย โดยเฉพาะในวงการสอนที่ครูอาจารย์แต่ละคนล้วนมีชั่วโมงการสอนหนัก อาจจะมาทำวิธีที่สอง ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่า จะต้องจัดทำอย่างจริงจังให้เป็นโครงการระดับชาติ และจะต้องทำทันทีเพื่อก้าวให้เร็วทันกับวิทยาการที่ก้าวรวดเร็วไปข้างหน้า ล่าพังแต่หน่วยใดหน่วยเดียวจะไม่สามารถทำได้ทันการ

รัฐจะต้องรับเอาเป็นภาระธุระในเรื่องโครงการแปลตำรานี้ โดยรวมทั้งงบประมาณและกำลังคน แบ่งงานมอบหมายกันทำหน้าที่อย่างจริงจังและทันที เป็นที่ทราบกันว่าในประเทศญี่ปุ่นเจริญก้าวหน้ามากในเรื่องนี้ ไม่ว่าตำราวิชาการทางใดออกมาในประเทศตะวันตก จะพบว่าแปลออกเป็นภาษาญี่ปุ่นได้เกือบทั้งนั้น และทันท่วงทีด้วย เด็กญี่ปุ่นไม่ต้องลำบากและได้อ่านตำราภาษาอังกฤษ ญี่ปุ่นไม่ต้องพูดภาษาอังกฤษกันทั่วประเทศเพื่อให้คนของเขาก้าวทันกับวิทยาการ และญี่ปุ่นก็เป็นประเทศที่เจริญเทียบกับประเทศใดในตะวันตกได้ นักศึกษาญี่ปุ่นที่ไปศึกษาในมหาวิทยาลัยของสหรัฐส่วนใหญ่ไม่มีความลำบากในเรื่องการเข้าใจเนื้อหาวิชาเท่าใด เพราะเขามีตำราในภาษาญี่ปุ่นเป็นเครื่องช่วย เปรียบเทียบกับนักศึกษาไทยที่ต้องต่อสู้ในด้านความเข้าใจภาษาให้พ้นเสียก่อน เพื่อจะนำมาเป็นเครื่องมือไปสู่ความเข้าใจเนื้อหาอีก เหตุใด

เราจึงไม่รีบเร่งช่วยเหลือให้เด็กของเราพ้นความลำบากในเรื่องต้องเอาภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือไปสู่เนื้อวิชา ถ้าเราได้ช่วยเขาให้เขาเข้าสู่เนื้อวิชาได้ด้วยภาษาของเราเองแล้วก็จะช่วยประหยัดเวลา และช่วยส่งเสริมให้เขาไปได้อย่างลึกซึ้งกว้างขวางยากยิ่งขึ้นด้วย เพียงแต่ต้องมีตำราพอในภาษาไทยเท่านั้น จึงจะเป็นไปได้

ถ้าเราผลิตตำราได้พอในภาษาไทยเอง ความคิดที่ว่าจะต้องให้เด็กมีความรู้ภาษาอังกฤษดีพอเพื่อไปอ่านตำราเข้าใจ เพราะตำราเหล่านั้นยิ่งในชั้นอุดมศึกษาจะเป็นในภาษาอังกฤษเกือบทั้งสิ้น ก็จะลดความสำคัญลงไปเอง จุดสำคัญที่จะแก้ปัญหาจึงอยู่ที่การผลิตตำราหรือแปลตำราออกให้ได้ในปริมาณและคุณภาพ ไม่ใช่ด้วยการบังคับให้เด็กเรียนวิชาต่าง ๆ เป็นภาษาอังกฤษ เพราะจะให้เรียนอย่างไรก็จะไม่ได้เท่าเด็กอังกฤษอเมริกัน เรียนภาษาของเขาเอง และดังนั้นเขาก็อ่านก็ศึกษาค้นคว้าตำราเป็นภาษาของเขาเองได้ลึกซึ้งกว้างขวาง

เราจะต้องพิจารณาให้เห็นความแตกต่างกันอย่างแน่ชัดในสองประเด็น คือ การเรียนภาษาอังกฤษเอง กับการเรียนเนื้อวิชาต่าง ๆ โดยไม่เอามาปะปนไขว้เขวกัน ผู้เขียนใคร่ย้ำว่า การเรียนเนื้อวิชาต่าง ๆ จะเรียนได้ดีก็ด้วยสื่อของความหมายคือ ภาษาของตนเอง ส่วนการมีความรู้ในตัวภาษาอังกฤษนั้น ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งต่างหาก มีลักษณะมีคุณประโยชน์จำเพาะในตัวเอง ซึ่งผู้มีความรู้ทางภาษาอังกฤษอาจจะนำความรู้ของตนมาให้เป็นประโยชน์แก่การใฝ่หาความรู้ในเนื้อวิชาที่ตนสนใจก็ได้ หรือไม่จำเป็นจะต้องนำมาก็ได้ เป็นเรื่องของแต่ละบุคคล ถูกแล้วการที่บุคคลจะมีความรู้ดียอดยิ่งในภาษาอังกฤษแล้วนำเอาความรู้นั้นมาใช้อ่านตำรา ศึกษาค้นคว้าวิชาการโดยตรงจากภาษานั้นได้เอง อย่างลึกซึ้ง กว้างขวาง ก็เป็นสิ่งที่วิเศษยิ่ง และไม่มีผู้ใดปฏิเสธว่าไม่ดี แต่จะหาผู้ใดทำได้ถึงขั้นนี้สักกี่คน และเราจะเอาจุดพิเศษยิ่งนี้หรือมาเป็นเกณฑ์วางมาตรฐานสำหรับเด็กส่วนใหญ่ของประเทศให้ทำให้ได้ การที่เราจะเข็ญให้เด็กของเรารู้เนื้อวิชาโดยผ่านทางภาษาอังกฤษนั้นเป็นเรื่องที่เราไม่ยึดอยู่กับความจริง

ในชั้นอุดมศึกษา ในระยะที่เรายังไม่มีตำราพอเป็นภาษาไทยนั้น ผู้สอนก็จะต้องย่อย ต้องอธิบาย ต้องชี้แจง เนื้อหาให้หนักกว่าในภาวะของประเทศที่เขามีตำราในภาษาของเขาเพียงพอ เราจะเทียบเด็กไทยกับเด็กอังกฤษอเมริกันที่เขาศึกษาชั้นอุดมศึกษาด้วยมีตำราของเขาเองเพียงพอ และหวังให้เด็กของเราเป็นได้อย่างนั้นกระไรได้ ผู้สอนอาจจะทำได้เพียงแบ่งเวลาสักช่วงหนึ่งในระยะของเวลาทั้งหมดที่มีสำหรับการ

สอนการเรียนวิชานั้นใน ๑ สัปดาห์ หรือจะแบ่งออกเป็น ๑ รายวิชาต่างหาก เพื่อจุดประสงค์ที่จะแนะนำให้ผู้เรียนได้พบได้เห็น คุ้นเคยบ้างกับวิธีแสดงความคิด ค้นคว้า เฉพาะ และเนื้อความในวิชานั้น ๆ เป็นภาษาอังกฤษได้บ้าง เป็นการให้ได้รู้จักหัดเข้าใจว่าความคิดเห็นนั้น ๆ ปรากฏอยู่ในรูปอย่างไรในภาษาอังกฤษ เพื่อที่จะให้ความสะดวกแก่ผู้เรียนบ้างเมื่อเขาจะต้องอ่านต้องเข้าใจตำรา ดังที่ปรากฏทำในวิชา Readings แต่ที่จะหวังให้เขาต้องเข้าใจเนื้อวิชาภูมิศาสตร์ หรือเคมี ด้วยภาษาอังกฤษทั้งหมดนั้น เป็นสิ่งที่เหนืออุดมคติ

การแปลตำรานั้นอาจทำได้เป็นสองทางอย่างน้อย คือ ทางแรกแปลหนังสือเล่มต่อเล่ม เลือกเล่มที่มีคุณค่า และเป็นประโยชน์ยั่งยืนจริงพอที่จะอุทิศแรงงานให้กับอีกทางหนึ่งนั้นเป็นการแปลเชิงรวบรวม ซึ่งก็อาจจะอนุโลมให้อยู่ในโครงการแปลตำราได้ คือผู้ที่มีความรู้ในแขนงวิชาใดอาจจะสำรวจหนังสือในแขนงของตนประมาณ ๕ - ๑๐ เล่ม แล้วย่อยย่อใจความเนื้อหาประเด็นที่สำคัญที่มีประโยชน์ จากทั้ง ๕ หรือ ๑๐ เล่มนั้น ลงมาไว้เป็นเล่มเดียวในภาษาไทย การกระทำเช่นนี้อาจจะทนแรงที่ไม่ต้องแปลหนังสือทั้ง ๑๐ เล่มนั้น แต่ผู้แปลต้องใช้ความรู้ความชำนาญย่อยความคิดที่สำคัญ ๆ ลงมาไว้ให้ทราบ ก็เป็นการก้าวให้ทันกับความเคลื่อนไหวทางวิชาการได้อย่างหนึ่ง ซึ่งก็ไม่ใช่การเขียนตำราโดยตรง เพราะการเขียนนั้นเป็นงานของผู้เขียนนั่นเอง และอาจจะต้องใช้เวลาศึกษาวิธีการค้นคว้านาน อ่านหนังสืออ้างอิงมากมายหลายเล่ม

ในสถาบันการศึกษาชั้นสูงทั่วไป ครูอาจารย์ควรจะได้รับการสนับสนุนให้มีระบบที่กำหนดให้หมุนเวียนกันแปลหรือผลิตตำราทางวิชาการ โดยที่กำหนดให้ในภาคเรียนหนึ่งหรือปีหนึ่งมีชั่วโมงสอนน้อยที่สุดหรือไม่มีเลย เพื่อให้ได้มีเวลาทำงานด้านนี้ด้วย เป็นการหมุนเวียนกันไป ถ้าไม่มีการวางระบบเช่นนี้ ผู้ที่สอนเต็มที่อยู่เสมอหรือทำงานธุรการอื่นด้วย จะไม่มีเวลาอุทิศให้กับการอ่านการเขียนตำราเลย ผลงานทางวิชาการที่ออกมาเป็นรูปแปลหรือตำรานี้ควรนับเข้าเป็นปริมาณงาน เพื่อความดีความชอบเป็นพิเศษในการปฏิบัติราชการด้วย เพื่อส่งเสริมกำลังใจ แม้ไม่มีเครื่องตอบแทนเป็นทรัพย์สินอย่างใดก็ตามที ถ้าได้มีโอกาสเช่นนี้ ผู้เขียนคิดว่าจะช่วยลดปัญหาในด้านไม่มีตำราภาษาไทยเพียงพอให้เบาบางลงได้บ้างอีกโสดหนึ่ง และเมื่อมีการผลิตแล้ว ก็ควรจะได้มีการเผยแพร่ให้พอเพียงเหมาะสมกับความต้องการด้วย มิใช่แปลแล้วเขียนแล้วก็ไม่มีงบประมาณพอที่จะพิมพ์เผยแพร่ให้เกิดประโยชน์ หากเก็บ

ไว้ในตู้ บนหิ้ง มีจำนวนจำกัด ไม่แจก ไม่ขาย ก่อให้เกิดความหวงแหนที่ยิ่ง เพราะไม่เกิดประโยชน์กุมค่า

สรุป

หลักจิตวิทยาการเรียนรู้มิได้เป็นเครื่องบ่งระบุว่า วัตถุประสงค์ของการเรียนควรจะเป็นเช่นไร แต่จะเป็นเครื่องช่วยให้ไปสู่จุดมุ่งหมายที่ได้วางไว้แล้วในการเรียนนั้นให้สมตามวัตถุประสงค์ ประเทศไทยอาจจะมีวัตถุประสงค์ที่วางไว้เป็นพิเศษสำหรับเด็กไทยในการเรียนภาษาอังกฤษซึ่งไม่จำเป็นต้องเหมือนกับวัตถุประสงค์ของประเทศอื่นใด แต่จะเป็นจุดประสงค์ที่สนองความจำเป็นและความต้องการของสถานการณ์อย่างไทย สิ่งแวดล้อมอย่างไทยและความจำเป็นของชีวิตคนไทย เมื่อตั้งวัตถุประสงค์แล้ว ก็จะเป็นการง่ายขึ้นในอันที่จะเลือกวิธีสอนที่ไปสู่จุดประสงค์นั้นด้วยการใช้หลักจิตวิทยาการเรียนรู้ช่วย

การเริ่มเรียนภาษาต่างประเทศนั้น จะเริ่มเมื่อใด เป็นปัญหาที่แต่ละประเทศแต่ละสังคมที่มีปัญหาของตนโดยเฉพาะจะเป็นผู้กำหนด แม้ว่าตามหลักการกล่าวว่า ระหว่าง ๘-๑๒ปี เป็นอายุที่ดีที่สุดที่จะเริ่มต้น ประเทศไทยก็ไม่จำเป็นจะต้องถือหลักเคร่งครัดตามนั้นถ้าเรายังไม่พร้อม การให้ความรู้ทางภาษาควรจะเป็นเมื่อฝ่ายให้บริการพร้อม คือมีจุดประสงค์ดี ถูกต้อง มีหลักสูตรดี มีครูพร้อม และมีอุปกรณ์พร้อม.

การแก้ปัญหาในเรื่องการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ จะต้องแก้ให้ถูกจุด มิฉะนั้นแล้ว สภาพการก็จะเป็นดุจวัวพันหลัก ไม่มีวันที่จะคลี่คลายออกได้.

ภาคผนวก ค

จุรีย์ จิวะกุล การทดลองเปรียบเทียบวิธีสอนภาษาอังกฤษแบบวิธีแปล (Translation Method) กับแบบวิธีของภาษาศาสตร์ (Linguistic Method) ในระดับชั้นประถมปีที่ ๕ วิทยานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๒, ๑๑๑ หน้า.

เพ็ญณี นารายณ์ประทาน การศึกษาและประเมินผลหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ ป.กศ.สูง พ.ศ. ๒๕๑๐ วิทยานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๓, ๑๖๐ หน้า.

ศึกษาธิการ, กระทรวง หลักสูตรชั้นประถมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๐๓ กรุงเทพการพิมพ์ พระนคร ๒๕๐๓, ๔๒ หน้า.

_____, หลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.ศ.๑ - ๒ - ๓) พุทธศักราช ๒๕๐๓ โรงพิมพ์คุรุสภา พระนคร ๒๕๐๔, ๓๕ หน้า.

_____, หลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ.๔ - ๕ - ๖) พุทธศักราช ๒๕๐๓ กรุงเทพการพิมพ์ พระนคร ๒๕๐๓, ๕๐ หน้า.

_____, หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๐๔ โรงพิมพ์การศาสนา พระนคร ๒๕๐๔, ๗๖ หน้า.

_____, หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง พุทธศักราช ๒๕๑๐ โรงพิมพ์การศาสนา พระนคร ๒๕๑๐, ๗๒ หน้า.

_____, กรมวิชาการ รายงานการสัมมนาเรื่องหลักสูตรภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา โรงพิมพ์การศาสนา พระนคร ๒๕๐๑, ๕๑๔ หน้า.

_____, คณะกรรมการสำรวจภาวะการสอนภาษาอังกฤษ รายงาน น.ป.ท.,น.ป.ป. ไม่ปรากฏจำนวนหน้า.

สามัญศึกษา, กรม ชุมทางวิชาการ : บทเรียนจากการจัดการศึกษาในรอบร้อยปีที่ผ่านมา รายงานการประชุมทางวิชาการครั้งที่สาม ๒๕๑๒ โรงพิมพ์การศาสนา พระนคร ๒๕๑๓, ๓๙๕ หน้า.

เสาวรัตน์ คาราวงษ์ ปัญหาการสอนภาษาอังกฤษให้แก่นักเรียนระดับ ป.กศ.สูง วิทยาลัยครูสวนดุสิต ปีการศึกษา ๒๕๑๐ วิทยานิพนธ์ ก.บ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๑, ๗๙ หน้า.

Brooks, Nelson, Language and Language Learning: Theory and Practice, 2 nd ed., Harcourt Brace and World, Inc., New York, 1964, 300 pp.

Carroll, J.B., "Research on Teaching Foreign Languages" in Handbook for Research on Teaching, Gage, N., ed., Rand McNally and Co., 1963, pp. 8-10.

_____. "Predicting Individual Differences in English Language Learning," Regional Seminar on English Language Teaching, Bangkok, 1970, 13 pp. mim.

Chomsky, Noam, "The Formal Nature of Language," in Lennenberg, Eric H., ed. Biological Foundations of Language, John Willy and Sons, New York, 1967, pp. 397 - 442.

_____. "Review of B.F. Skinner's Verbal Behavior, Language xxxv : 25-40, January - March, 1959.

Clay, L.N., "General Objectives in the Teaching of English," The Journal of Education Research 49 : 345 - 356, June, 1956.

Duangduen Panyarachun, Teaching English as a Foreign Language, Bachelor of Education Thesis, The Faculty of Education, Chulalongkorn University, 1954, 43 pp.

Fries, Charles, C., Teaching and Learning English as a Second Language, The university of Michigan Press, Ann Arbor, 1945, 153 pp.

Hall, Edward T., The Silent Language, Fawcett Publications, Inc., Greenwich, Connecticut, 1959, 192 pp.

Hilgard, E.R., Theories of Learning, 2nd ed., Appleton. Century-Croft Inc., New York, 1956, 563 pp.

Kanchana Sindhvananda and Peterson, Jenny, Materials for English Lessons, Chapter 7, Linguistic Department, Faculty of Liberal Arts, Thammasart University, 1971, 6 pp. (with student sheet 4 pp.) mim.

Lado, Robert, Language Teaching : A Seientific Approach, McGraw-Hill Inc., New York, 1964, 239 pp.

Paulston, Christina Bratt, "Structural Pattern Drills : A Classification," Foreign Language Annals: A Review of Current Progress in Teaching Foreign Language Vol.IV, No 2 : 187-193, ACTFL, December, 1970.

Rosenthal, Robert and Jacobson, Lenore, Pygmalion in the Classroom: Teacher Expectation and Pupils Intellectual Development, Holt, Rinehart and Winston, Inc., New York, 1968, 240 pp.

Shaw, Bernard, Pygmalion, Penguin Books Ltd., Middlesex, England, 1964, 156 pp.

Skinner, B.F., Verbal Behavior, Appleton-Century-Crofts, Inc., New York, 1957, 478 pp.

Wyatt, David, K., Politics of Reform in Thailand : Education in the Reign of King Chulalongkorn, Yale University Press, New Haven and London, 1969, pp. 61-144.

ภาคผนวก

CHAPTER 7

I. Listening Comprehension:

PEARL HARBOR

Vallaya and Susan are discussing movies. Vallaya has just seen TORA RORA TORA.

V: I just saw a wonderful war movie. If I had time, I'd see it again.

S: War movies scare me, and if I went, I'd probably be frightened. What was it about?

V: World War Two and when the Japanese attacked the American Navy at Pearl Harbor. I think the Japanese would have won the war if they had attacked Washington at the same time.

S: Do you think the Americans were surprised?

V: If they had known about it, they would have moved their ships. Instead, the Japanese destroyed a large part of their navy. If you go, you'll enjoy seeing how the war began.

S: Well, if I feel brave enough, I'll try to go.

Questions for Comprehension:

1. What kind of movie has Vallaya just seen?

a) a surprising movie
--b) a war movie
c) a navy movie
d) a brave movie

2. How does Susan feel about war movies?

--a) they frighten her
b) they surprise her
c) she enjoys them
d) she attacks them

3. When did the Japanese attack Pearl Harbor?

a) at the end of World War II.
b) after the American ships were moved
c) when they attacked Washington
--d) at the beginning of World War II

4. What kind of attack was made?

a) a wonderful one
--b) a surprise attack
c) an enjoyable attack
d) a destroyed attack

5. What was destroyed at Pearl Harbor?

a) the Japanese Navy
b) most of Washington
c) World War II
--d) most of the US Navy

II. Structure: 'IF' Clauses

FORM	MEANING	VERB FORM		'IF' CLAUSE (Cl_1)	MAIN CLAUSE (Cl
		Cl_1	Cl_2		
I	Future Possible	present	future	If Mary studies	she will pass
II.	Present Unreal	past	past future	If Mary studied (but she does not)	she would pass
III.	Past Unreal	past perfect	future perfect in the past	If Mary had studied (but she did not)	she would have passed (but she did not

FORM: The emphasis is on the recognition of the three forms of 'IF'.

I. If Mary studies, she will pass.
II. If Mary studied, she would pass.
III. If Mary had studied, she would have passed.

Drill a. State the form of the following:

T: If I come, I shall see him. (I shall see him if I come.)

Ss: Form I.

T: If I had enough money, I would buy a television. (I would buy a television if I had enough money.)

Ss: Form II.

T: If I had known that, I would have done it right. (I would have done it right if I had known that.)

Ss: Form III.

Continue the drill, telling which form each sentence is.

1. If it rained, I would stay home.
2. If you hadn't caught it, it would've broken.
3. We would answer if we could.

4. If the weather is fine, I shall go for a swim.
5. If you eat too much, you'll be sick.
6. If I were you, I would not say so.
7. It would have been better if you had waited.
8. I should be pleased if you came.
9. You'll succeed if you try.
10. If I had known your phone number, I would have called you up.

Drill b. Supply the second form of the conditionals in each of the following.

T: If I come, I shall see him.

Ss: If I came, I should see him.

T: If she doesn't like it, she'll tell you.

Ss: If she didn't like it, she'd tell you.

T: We'll go out if it doesn't rain.

Ss: We would go out if it did not rain.

Continue the drill:

1. If we have a car, we'll drive to Bangsaen.
2. If she comes, I'll tell her,
3. You'll understand it if you listen carefully.
4. If you ask him, he'll be happy to tell you.
5. You'll succeed if you try.

Drill c. Supply the third form of the conditionals, using the above five sentences.

T: If I come, I shall see him.

Ss: If I had come, I should have seen him.

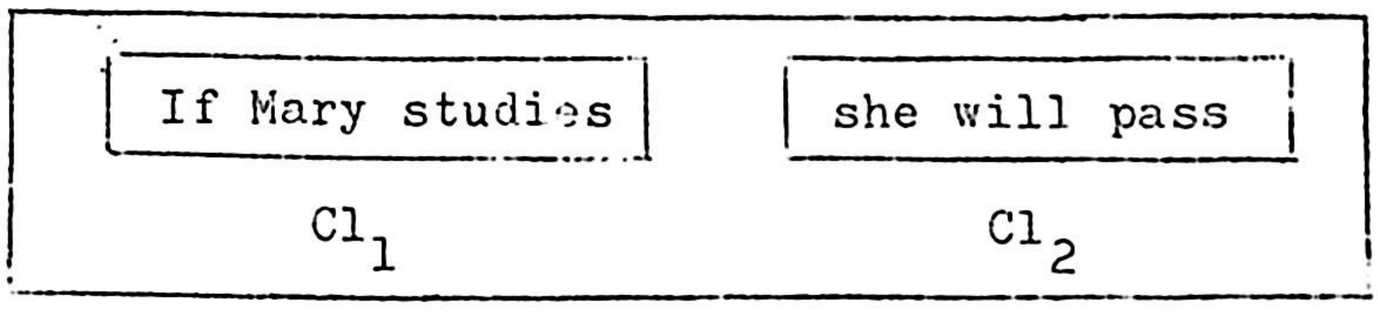
etc.

Written Exercise: Supply the correct tense of the verbs in brackets.

1. I (go) _____ if I had known.
2. If she were older, she (have) _____ more sense.
3. If it (be) _____ fine tomorrow, I shall play tennis.
4. I should have come yesterday if I (have) _____ nothing to do.
5. If my car (not break down) _____ I would not have missed the train.

B. MEANING: The emphasis is on the meaning each form of 'IF' sentence.

Form I.

NOTE: Notice the simple present tense in the 'IF' clause (Cl_1) and the future tense in the main clause (Cl_2).
This implies a present condition affecting a future condition.
The meaning is FUTURE -- POSSIBLE.
If you go, you'll enjoy seeing how the war began.

Drill a.

T: What will you do tomorrow if it doesn't rain?
(do some shopping)

Ss: I'll do some shopping if it doesn't rain.

T: What will she do if she doesn't understand?
(ask her teacher)

Ss: She'll ask her teacher if she doesn't understand.

T: What will your family do if the weather is fine?
(go to the beach)

Ss: They'll go to the beach if the weather is fine.

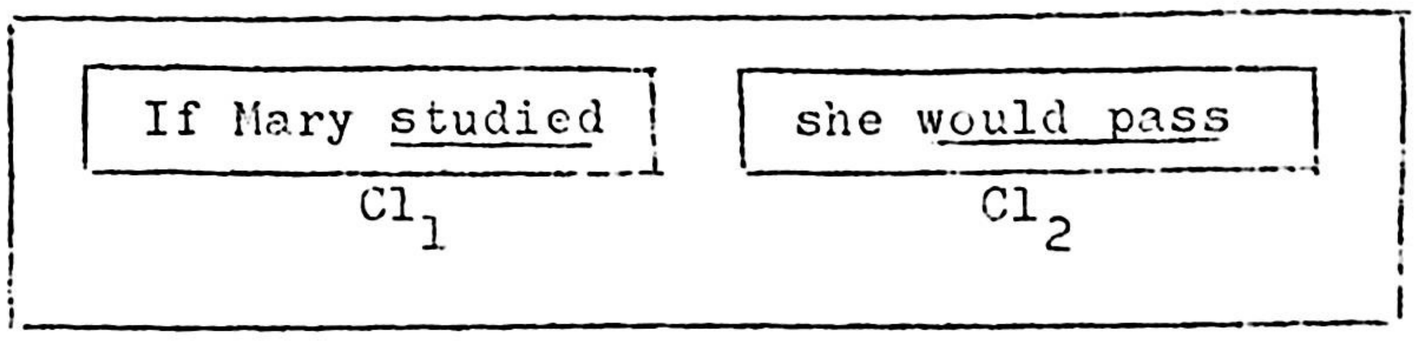
Continue the drill:

1. What will you do if you're short of money? (ask my mother)
2. What will happen if the sun shines all day? (be a warm day)
3. What will happen if she doesn't study hard? (fail the exam)
4. What will they do if they go to the beach? (swim in the sea)
5. What will happen if he drinks too much? (get drunk)
6. What will happen if Johnny eats all those chocolates?(be sick)
7. What will the maid do if you ring the bell? (come)
8. What will happen if the boat leaks? (sink)
9. What will you do if you are free? (meet you)
10. What will you do if you finish your studies? (get a job)

Written Exercise: Complete the following sentences.

1. If you eat too much _____
2. I'll buy a new watch if _____
3. _____ if she studies harder.
4. If _____

Form II.

NOTE: Notice the simple past tense in the 'IF' clause (Cl_1) and the past future tense in the main clause (Cl_2^1). This implies a condition which is unreal, contrary to fact or hypothetical in present or future time. The meaning is PRESENT -- UNREAL.

Drill b. T: Mary is a good girl; she studies very hard.
But if she did not study very hard what would happen?

Ss: If she didn't study very hard, she wouldn't pass the exam.

T: It isn't raining now.
But if it rained, what would you do?

Ss: If it rained, I would stay home.

T: You seem to understand the lesson well.
But if you didn't understand, what would you do?

Ss: If we didn't understand, we would ask the teacher.

NOTE Traditionally the simple past form of the berb 'be' occurs in 'IF' sentences to emphasize the unreal quality of the statement. However, modern usage allows 'was' as well as 'were'.

Continue the drill:

1. He isn't here now.
But if he were here, what would you do? (tell him about that)

2. She doesn't know how to do it.
But if she knew, what would she do? (show us how to do it)

3. He isn't your teacher.
But if he were your teacher, what would happen? (punish me)

4. My uncle is very old.
But if he were not so old, what would he be able to do? (help us)

5. He doesn't take my advise.
But if he took my advise, what would happen? (everything go well)

6. You live so expensively!
But if you lived economically, what would you be able to do? (save a lot of money)

7. She doesn't have time.
   But if she had time, what would she do? (write a book)

8. He can't type.
   But if he could type, what would he be able to do? (get a job easily)

9. Mary isn't on a diet.
   But If she were on a diet, what would happen? (not be that fat)

10. Men aren't reasonable enough.
    But if men were only more reasonable, what would happen? (not be wars)

Written Exercise: Complete the following sentences by filling in the blanks with the proper form of the verbs already given.

1. I don't have a million dollars, but if I_____
   I (make)_____ a round the world trip.
2. I am not your father, but if I_____I (not allow)
   _____you to do that.
3. He does not have a car, but if he_____he (give)__
   _____ her a lift.
4. Bangkok is a concrete jungle, but if it_____
   Bangkok (be) _____ a better place to live in.

FORM III: If they had known about it, they would have moved their ships.

If Mary had studied	she would have passed
Cl_1	Cl_2

NOTE: Notice the past perfect tense in the 'IF' clause (Cl_1) and the future perfect in the past in the main clause (Cl_2). This implies a condition which is unreal, contrary to fact or hypothetical in the past. The meaning is PAST -- UNREAL.

Drill c.

T: She studied hard, so she passed the exam.

Ss: If she had not studied hard, she would have failed the exam.

T: The train stopped quickly, so it didn't hit the car.

Ss: If the train hadn't stopped quickly, it would have hit the car.

T: We didn't know it was going to rain, so we didn't bring an umbrella.

Ss: If we had known it was going to rain, we would have brought an umbrella.

Continue the drill:

1. I had many things to do yesterday, so I didn't come to your party.
2. He drove very fast, so he had an accident.
3. She waited for me so she missed the parade.
4. Bob looked it over, so he found a lot of mistakes.
5. My father had money, so he bought that big house.
6. He asked her nicely, so she went out with him.
7. I wasn't home last night, so my house was robbed.
8. She did her best, so she won the prize.
9. They wasted a lot of time, so they didn't complete their work.
10. You ordered him to do that, so he did it.

Written Exercise: Complete the following conditionals by filling in the blanks with the proper form of the verbs already given.

1. I didn't know he was in a bad temper, but if I_____ I (not say)_____that.
2. There was no doctor present at the time of the accident, but if_____the man (not die)_____
3. The dog barked loudly, but if it_____I (not hear)_____ the burgler.
4. Thank you ever so much for telling me. If you_____ me before, I (be)_____in great trouble.

Extended Drill : (Meaningful Exercise)

Purpose: To elicit statements using the three forms of 'IF' clauses correctly.

Theme: The Bombing of Hiroshima and Nagasaki

If we think for a moment, we will remember that World War Two in Asia began in 1941 when the Japanese attacked Pearl Harbor, and invaded Thailand, the Philippings, Malaya, and Singapore.

Four years later, near the end of the war, the allies (those fighting against Japan) had two choices. If they invaded Japan, the countryside would be destroyed and many innocent people would have been killed. If they dropped the new atomic bomb, the war would end more quickly and fewer people would be killed.

Roosevelt sent a message to Japan saying that if Japan surrendered, the new and terrible weapon would not be used. Japan's leaders held a press conference and said that they had nothing to say about the matter. The expression for this in Japanese can mean two things. If it is interpreted in one way it will mean 'we have nothing to say; the matter isn't important'. If it is interpreted in the other way, it will mean, 'we have nothing to say because we haven't decided.' The newspapers reported that Japan did not think this was an important matter, and the allies decided to bomb Nagasaki and Hiroshima. The bombs might not have been dropped if there had not been a language problem.

After the Japanese surrender, Winston Churchill explained that if men do not remain peaceful, the bomb will destroy mankind. Then he said, 'The bomb brought peace, but men alone can keep that peace.'

A. The following questions should be answered orally:

1. What would have happened if the allies had invaded Japan?
2. What did they expect to happen if they used the atomic bomb?
3. What was Roosevelt's message to Japan?
4. What are the two meanings for the Japanese expression for 'we have nothing to say'?
5. What did Churchill think might happen if men did not keep the peace?

B. Complete the following:

The allies thought that if they invaded Japan_____. On the other hand,_____, the war would end more quickly. Roosevelt's message to the Japanese said that the atomic bomb would not be used_____. If there had not been a problem of meaning in Japanese,_____. After the war Winston Churchill explained that_____ _____the bomb will destroy life on the earth.

(Student Sheet)

CHAPTER 7

PEARL HARBOR

I. Listening Comprehension:

Questions for Comprehension:

1. a) a surprising movie
   b) a war movie
   c) a navy movie
   d) a brave movie
2. a) they frighten her
   b) they surprise her
   c) she enjoys them
   d) she attacks them
3. a) at the end of World War II.
   b) after the American ships were moved
   c) when they attacked Washington
   d) at the beginning of World War II
4. a) a wonderful one
   b) a surprise attack
   c) an enjoyable attack
   d) a destroyed attack
5. a) the Japanese Navy
   b) most of Washington
   c) World War II
   d) most of the US Navy

II. Structure: 'IF' Clauses

FORM	MEANING	VERB FORM		'IF' CLAUSE (Cl_1)	MAIN CLAUSE (Cl_2)
		Cl_1	Cl_2		
I.	Future Possible	present	future	If Mary studies	she will pass
II.	Present Unreal	past	past future	If Mary studied (but she does not)	she would pass
III.	Past Unreal	past perfect	future perfect in the past	If Mary had studied (but she did not)	she would have passed (but she did not)

A. FORM: The emphasis is on the recognition of the three forms of 'IF'.

I. If Mary studies, she will pass.
II. If Mary studied, she would pass.
III. If Mary had studied, she would have passed.

Drill a. State the form of the following:

T: If I come, I shall see him. (I shall see him if I come).

Ss: Form I.

T: If I had enough money, I would buy a television. (I would buy a television if I had enough money).

Ss: FormII.

T: If I had known that, I would have done it right. (I would have done it right if I had known that.)

Ss: Form III.

Continue the drill, telling which form each sentence is.

Drill b. Supply the second form of the conditionals in each of the follcwing.

T: If I come, I shall see him.

Ss: If I came, I should see him.

T: If she doesn't like it, she'll tell you.

Ss: If she didn't like it, she'd tell you.

T: We'll go out if it doesn't rain.

Ss. We would go out if it did not rain.

Continue the drill:

Drill c. Supply the third form of the conditionals, using the above five sentences.

T: If I come, I shall see him.

Ss: If I had come, I should have seen him.

Written Exercise: Supply the correct tense of the verbs in brackets.

1. I (go).....if I had known.
2. If she were older, she (have).....more sense.
3. If it (be).....fine tomorrow, I shall play tennis.
4. I should have come yesterday if I (have)..... nothing to do.
5. If my car (not break down).....I would not have missed the train.

B. MEANING: The emphasis is on the meaning of each form of 'IF' sentence.

Form I.

If Mary studies	she will pass
Cl_1	Cl_2

NOTE: Notice the simple present tense in the 'IF' clause (Cl_1) and the future tense in the main clause (Cl_2). This implies a present condition affecting a future condition. The meaning is FUTURE -- POSSIBLE.
If you go, you'll enjoy seeing how the war began.

Drill a.

T: What will you do tomorrow if it doesn't rain?
(do some shopping)

Ss: I'll do some shopping if it doesn't rain.

T: What will she do if she doesn't understand?
(ask her teacher)

Ss: She'll ask her teacher if she doesn't understand.

T: What will your family do if the weather is fine?
(go to the beach)

Ss: They'll go to the beach if the weather is fine.

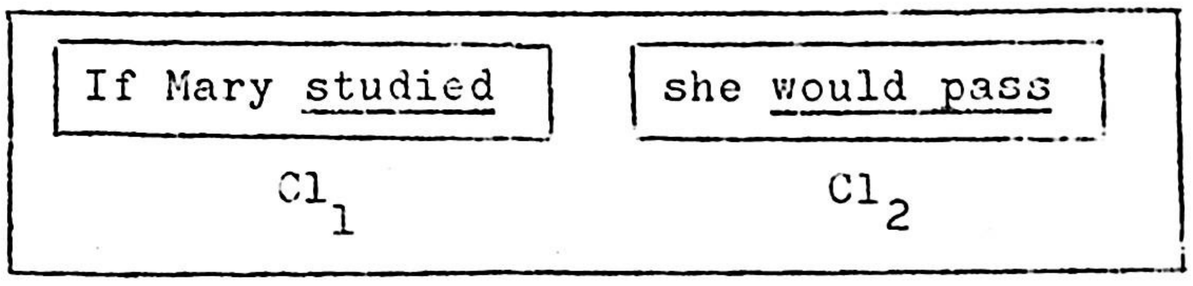
Continue the drill:

1. (ask my mother)
2. (be a warm day)
3. (fail the exam)
4. (swim in the sea)
5. (get drunk)
6. (be sick)
7. (come)
8. (sink)
9. (meet you)
10. (get a job)

Written Exercise: Complete the following sentences.

1. If you eat too much.....
2. I'll buy a new watch if.....
3. .....if she studies harder.
4. If.....

Form II.

NOTE: Notice the simple past tense in the 'IF' clause (Cl_1) and the past future tense in the main clause (Cl_2).[1] This implies a condition which is unreal, contrary to fact or hypothetical in present of future time. The meaning is PRESENT -- UNREAL.

Drill b.

T: Mary is a good girl; she studies very hard. But if she did not study very hard what would happen?

Ss: If she didn't study very hard, she wouldn't pass the exam.

T: It isn't raining now.
But if it rained, what would you do ?

Ss: If it rained, I would stay home.

T: You seem to understand the lesson well.
But if you didn't understand, what would you do?

Ss: If we didn't understand, we would ask the teacher.

Note: Traditionally the simple past form of the verb 'be' occurs in 'IF' sentences to emphasize the unreal quality of the statement. However, modern usage allows 'was' as well as 'were'.

Continue the drill:

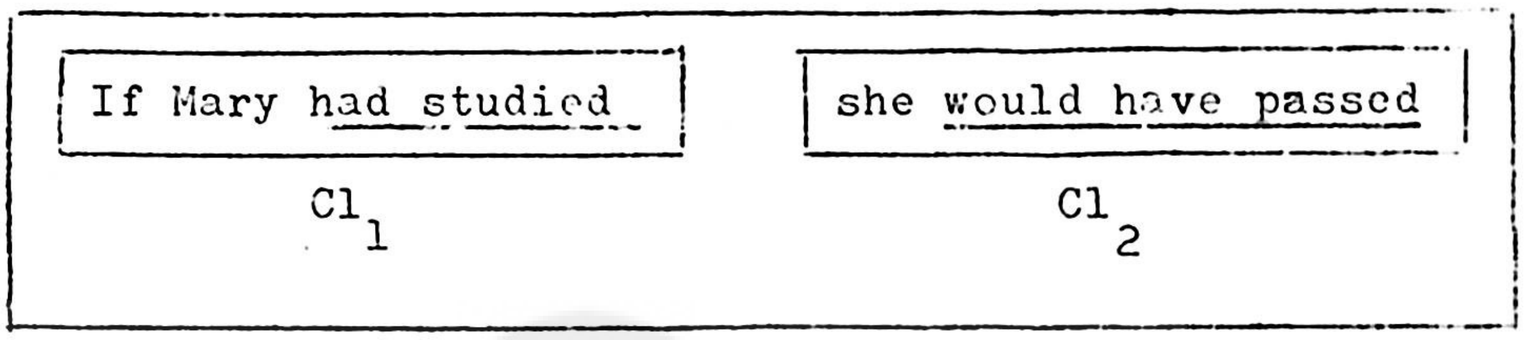
1. (tell him about that)
2. (show us how to do it)
3. (punish me)
4. (help us)
5. (everything go well)
6. (save a lot of money)
7. (write a book)
8. (get a job easily)
9. (not be that fat)
10. (not be wars)

Written Exercise: Complete the following sentences by filling in the blanks with the proper form of the verbs already given.

1. I don't have a million dollars, but if I.....
I (make).....a round the world trip.
2. I am not your father, but if I.....I (not allow).....you to do that.

3. He does not have a car, but if he.....he (give).....her a lift.
4. Bangkok is a concret jungle, but if it..... Bangkok (be).....a better place to live in.

FORM III: If they had known about it, they would have moved their ships.

NOTE: Notice the past perfect tense in the 'IF' clause (Cl_1) and the future perfect in the past in the main clause (Cl_2). This implies a condition which is unreal, contrary to fact or hypothetical in the past. The meaning is PAST -- UNREAL.

Drill c.

T: She studied hard, so she passed the exam.

Ss: If she had not studied hard, she should have failed the exam.

T: The train stopped quickly, so it didn't hit the car.

Ss: If the train hadn't stopped quickly, it would have hit the car.

T: We didn't know it was going to rain, so we didn't bring an umbrella.

Ss: If we had known it was going to rain, we would have brought an umbrella.

Continue the drill:

1. I had many things to do yesterday, so I didn't come to your party.
2. He drove very fast, so he had an accident.
3. She waited for me so, she missed the parade.
4. Bob looked it over, so he found a lot of mistakes.
5. My father had money, so he bought that big house.
6. He asked her nicely, so she went out with him.
7. I wasn't home last night, so my house was robbed.
8. She did her best, so she won the prize.
9. They wasted a lot of time, so they didn't complete their work.
10. You ordered him to do that, so he did it.

Written Exercise: Complete the following conditionals by filling in the blanks with the proper form of the verbs already given.

1. I didn't know he was in a bad temper, but if I.....
.....I (not say).....that.
2. There was no doctor present at the time of the accident, but if.....the man (not die).....
3. The dog barked loudly, but if it.....
I (not hear).....the burgler.
4. Thank you ever so much for telling me. If you.....
.....me bofore, I (be)..... in great trouble.

III. Extended Drill: (Meaningful Exercise)

Purpose: To elicit statements using the three forms of 'IF' clauses correctly.
Theme: The Bombing of Hiroshima and Nagasaki
Situation: If we think for a moment, we will remember that World War Two in Asia began in 1941 when the Japanese attacked Pearl Harbor and invaded Thailand, the Philippines, Malaya, and Singapore.

Four years later, near the end of the war, the allies (those fighting against Japan) had two choices. If they invaded Japan, the countryside would be destroyed and many innocent people would have been killed. If they dropped the new atomic bomb, the war would end more quickly, and fewer people would be killed.

Roosevelt sent a message to Japan saying that if Japan surrendered, the new and terrible weapon would not be used. Japan's leaders held a press conference and said that they had nothing to say about the matter. The exprөssion for this in Japanese can mean two things. If it is interpreted in one way it will mean 'we have nothing to say; the matter isn't important'. If it is interpreted in the other way it will mean 'we have nothing to say because we haven't decided.' The newspapers reported that Japan did not think this was an important matter and the allies decided to bomb Nagasaki and Hiroshima. The bombs might not have been dropped if there had not been a language problem.

After the Japanese surrender Winston Churchill explained that if men do not remain peaceful, the bomb will destroy mankind. Then he said, 'The bomb brought peace, but men alone can keep that peace'.

A. The following questions should be answered orally:

1. What would have happened if the allies had invaded Japan?
2. What did they expect to happen if they used the atomic bomb?
3. What was Roosevelt's message to Japan?
4. What are the two meanings for the Japanese expression for 'we have nothing to say'?
5. What did Churchill think might happen if men did not keep the peace?

B. Complete the following:

The allies thought that if they invaded Japan..... ..... On the other hand,..... .....the war would end more quickly. Roosevelt's message to the Japanese said that the atomic bomb would not be used..... If there had not been a problem of meaning in Japanese,..... ..... After the war Winston Churchill explained that .....;..... the bomb will destroy life on the earth.